Влада — Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України ◆ № 66 (316) ◆ П'ятниця, 10 квітня 1992 року ◆ Ціна 2 крб.

Леонід Кравчук і Борис Єльцин домовилися припинити дію своїх указів щодо Чорноморського флоту

НОТА МЗС УКРАЇНИ

Міністерство закордонних справ України 8 квітня направило ноту Міністерству закордонних справ Російської Федерації. Протягом останнього тижня, підкреслюється в цьому документі, загострилась і набула небезпечного розвитку ситуація навколо Криму і Чорноморського флоту. Не тільки засоби масової інформації, а й високі посадові особи Російської Федерації вдаються до акцій, які можна кваліфікувати як безвідповідальні і неправомірні.

У ноті відзначається, що віце-президент Російської Федерації О. Руцькой, перебуваючи 4 квітня в Севастополі, закликав до виходу Республіки Крим із складу України. Ці дії йдуть урозріз з міжнародним правом, їх не можна кваліфікувати інакше, як цілеспрямовані спроби підриву територіальної цілісності суверенної держави — члена ООН і НБСЄ, порушення міжнародних зобов'язань Російською Федерацією, які випливають з Хельсінкського Заключного акта, Угоди про Співдружність незалежних держав, Договору між РРФСР і УРСР від 19 листопада 1990 року, інших українсько-російських домовленостей.

Підписання Президентом Росії Б. Єльциним Указу про перехід під юрисдикцію Російської Федерації Чорноморського флоту, який приписаний до баз на території України і перебуває під її юрисдикцією, кваліфікується в ноті як грубе порушення суверенітету України. Це є спробою поширити дію Указу на територію іншої держави, що суперечить загальновизнаним нормам міжнародного права, оскільки нормативні акти однієї держави не мають екстериторіальної сили і не поширюються на територію іншої держави.

У ноті підкреслюється, що, дбаючи про забезпечення своєї національної безпеки, Україна прагнутиме до розв'язання будь-яких проблем чи конфліктних ситуацій в дусі взаєморозуміння на основі міжнародного права. Інший підхід суперечив би національним інтересам двох країн, дружнім відносинам між народами України і Росії.

(Укрінформ).

У ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Президія Верховної Ради України розглянула питання про ситуацію, що склалася у зв'язку з протиправними діями ряду посадових осіб із складу командування Чорноморського флоту.

Президія відзначила, що протягом значного часу ряд посадових осіб зі складу командування Чорноморського флоту вдається до дій, спрямованих на підрив українсько-російських добросусідських стосунків, державного суверенітету, територіальної цілісності України та її обороноздатності, на перекручення суті політики Української держави та підписаних нею угод з військових питань у рамках СНД, розпалювання міжнаціональної ворожнечі в колективах військовослужбовців, ігнорування Конституції і законів України.

Президія взяла до відома, що у зв'язку з вищевикладеним Генеральна прокуратура України розпочала перевірку дій посадових осіб зі складу командування Чорноморського флоту, стосовно яких є інформація про порушення ними Конституції і законів України.

Прес-центр ВР України.

НАРАДА ПРЕДСТАВНИКІВ ПРЕЗИДЕНТА

9 квітня у Києві відбулась нарада представників Президента України в районах республіки. На ній розглядалось питання щодо їх функцій і повноважень.

На нараді виступив Л. М. Кравчук.

У роботі наради взяли участь Прем'єр-міністр В. П. Фокін, народні депутати, державні радники України, представники Президента в областях.

(Укрінформ).

Продиктовано в номер

ВАЖКО, АЛЕ ДОМОВЛЯЮТЬСЯ

8 квітня зустріч у Севастополі української делегації та делегації командування Об'єднаними збройними силами СНД, очолюваної командуючим ВМФ адміралом флоту В. Чернавіним, проходила за закритими дверима. А навпроти Севастопольської міськради мітингували розділені міліцейським ланцюжком з одного боку кілька десятків прихильників Руху, з другого — кілька сотень «воїнства» «РДК». Та не цей «акомпанемент» робив зустріч гранично напруженою і затягнув її на шість годин. Її визначали зовсім інші чинники. Як повідомив після зустрічі голова Комісії Верховної Ради України з питань гласності

(Продовження на 2-й стор.).

Малюнок Володимира КИСЕЛЬОВА.

ПІДПИСАНО ПРОТОКОЛ НАМІРІВ

Два дні на Одещині перебувала делегація Міністерства внутрішніх справ Федеративної Республіки Німеччини з метою обговорення проблем повернення українських німців та їх поселення на території області. Під час перебування в Одесі і Комінтернівському районі гості ознайомилися з ходом проведення підготовчих робіт, пов'язаних з прийомом німецьких сімей з країн СНД.

У результаті переговорів між адміністрацією Представника Президента України в Одеській області і делегацією МВС Німеччини сторони домовились вважати завдання повернення українських німців у Причорномор'я надзвичайно важливим моральним актом — відновленням історичної справедливості, додержанням вимог Хартії прав людини.

ВІДНОСНИЙ СПОКІЙ ЧИ ПЕРЕГРУПУВАННЯ СИЛ?

Комісія Верховної Ради України з питань правопорядку і боротьби із злочинністю повідомляє, що ситуація у Придністров'ї 8 квітня істотно не змінилася. Біля села Кошниця сталося кілька потужних вибухів. З гармат та мінометів було обстріляно Дубоссари. Повідомлень про жертви не надходило. За минулі дві доби в зоні особливого режиму до адміністративної відповідальності притягнуто 115 чоловік. Кількість біженців, які перебувають на території України, не змінилася і складає 5646 чоловік.

Президент України Леонід Кравчук 8 квітня прийняв міністра національної оборони Республіки Болівія адмірала Альберто Саінса Клінскі, який відвідав столицю України у зв'язку з підписанням документів про створення болівійсько-української виробничо-комерційної компанії. Президент висловив задоволення тим, що Україна і Болівія вирішили налагодити плідне і взаємовигідне співробітництво в галузі сільського господарства.

Актуально

Гагаузія—Росія: навіки разом?

Згідно з спільною декларацією міністрів закордонних справ Молдови, України, Росії та Румунії, яка передбачає припинення вогню у Придністров'ї, бойові дії у районі конфлікту не поновлювалися.

За повідомленнями прес-бюро МВС Молдови, у період з 2 по 5 квітня на Лівобережжі загинуло 16 співробітників органів внутрішніх справ та 17 цивільних. Про втрати придністровців нічого не повідомляється, Тирасполь такі дані не публікує.

А тим часом Верховна Рада самопроголошеної Гагаузької республіки звернулася до російського парламенту з проханням визнати Гагаузію як невід'ємну частину Російської Федерації. Про це йдеться в телеграмі, надісланій VI З'їзду народних депутатів Росії. Напередодні деякі агентства передали, що столиця Гагаузької республіки Комрат оточена молдовськими волонтерами. Але, як стало відомо з вірогідних джерел, ніякої блокади міста не спостерігалося.

А в душі все одно комуністи

Протягом третього дня роботи З'їзду народних депутатів Росії в центрі уваги були проблеми економіки республіки. Супротивники Бориса Єльцина закликали позбавити його повноважень видавати економічні укази. На це прихильник російського Президента Якунін висловив занепокоєння: в ситуації, яка склалася на з'їзді, Єльцин дійсно може втратити додаткові повноваження, бо значна частина депутатів у душі залишилася комуністами. У перерві перший віце-прем'єр Гайдар заявив, що позбавлення Єльцина повноважень видавати економічні укази прирекло б реформи на провал.

Якщо ринок, то без лишку

За вільними ринковими цінами постачатимуть цього року продукцію в країни Співдружності російські підприємства. Про це говориться у постанові уряду Росії щодо механізму торговельно-економічного співробітництва республіки з державами — учасницями СНД. Лише на деякі найважливіші товари буде встановлено регульовані ціни.

Попри всі невтішні прогнози

Перша партія українських купонів з'явилася у продажу на товчку столиці Киргизстану Бішкеку. І хоч за один купон просили 10 карбованців, усі вони були розпродані в одну мить. Здається, все ж продавці добре продешевили.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Парламентська хроніка

БИЙ СВОЇХ...

Вечірнє засідання 8 квітня та ранкове засідання 9 квітня

Парламентарії продовжили обговорення проектів постанов Верховної Ради «Про стан проведення воєнної політики України та реалізації законодавчих актів з питань військової сфери» і «Про додаткові заходи щодо забезпечення набуття Україною без'ядерного статусу». Буря емоцій, яка вирувала в залі, можливо, іноді заважала, а точніше затуляла чітке бачення проблем та шляхів їх вирішення. Однак у цьому конкретному випадку депутатів зрозуміти можна. Адже обговорювані проекти постанов, так би мовити, накладалися на події останнього часу. Мається на увазі приліт у Крим віце-президента Росії Олександра Руцького та заяву Президента Росії Бориса Єльцина про переведення Чорноморського флоту під юрисдикцію Росії.

Вчинивши своєрідний допит міністру оборони України Костянтину Морозову та Президенту України Леоніду Кравчуку, далі депутати перейшли до слухання Прем'єр-міністра Вітольда Фокіна, оскільки саме він дав дозвіл на приліт до Криму Олександра Руцького. Після виступу Вітольда Павловича, його слів про те, що дії окремих політиканів не зможуть пересварити народи України і Росії, побажань, щоб останній візит Руцького був дійсно останнім та деяких пояснень парламентові стало зрозуміло, що віце-президент Росії, м'яко кажучи, вів нечесну гру щодо Прем'єр-міністра України. Бо навіть домовившись про зустріч у Києві після відвідин Чорноморського флоту (де замість обіцяного ознайомлення з умовами проживання і служби моряків займався наклепами на Україну та антиукраїнською пропагандою), у столицю нашої держави він так і не прибув.

Наступні промовці то наближалися, то ухилялися від обговорення документів, винесених на сесію. Хоча більшість все-таки дотримувалась регламенту. Приміром, депутат Тарасенко конкретно зупинився на зволіканні з боку уряду щодо вирішення насущних проблем військовослужбовців. Зокрема, підвищення зарплати, забезпечення житлом, повноцінного харчування військових строкової служби. Чимало уваги приділено також тимчасовому припиненню вивезення за межі України тактичної ядерної зброї. Депутати схильні підтримати це рішення Президента України. На їх думку, до тих пір, доки Україна не матиме гарантій і не побачить наочно, що зброя дійсно знищується, а не використовується для поповнення ядерних арсеналів Росії, вона повинна знаходитися на території нашої держави. Дехто дотримувався інших позицій. Окремі депутати вважають, що повністю «перекувати мечі на орала» можна лише тоді, коли це зроблять й інші. Квінтесенція їхніх пропозицій — у нашому реальному світі рахуються лише з сильними. Тому нам немає потреби поспішати ставати без'ядерною державою. І нічого оглядатися на закордон, це наша особиста справа, і її ми вирішуватимемо самі, а не під чиїмось тиском...

Чимало критики було висловлено на адресу Президента України, уряду за їх нібито надто обережну позицію щодо зовнішньополітичних аспектів діяльності. Однак наступний виступ Леоніда Кравчука засвідчив неконструктивність його опонентів. Леонід Макарович підкреслив, що наша держава послідовно, не порушуючи ніяких домовленостей, будує свої збройні сили. Відносно того, щоб сідати за стіл переговорів з Борисом Єльциним і домовлятися про вирішення територіальних проблем, то це компетенція Верховної Ради, а не Президента. І по друге — свого часу Президент Росії заявив, що проблема Криму — це проблема України і нічия інша...

Словом, окремі депутати намагалися, по суті, перекласти свою роботу і відповідальність на плечі Президента України.

Після тривалих дебатів та дискусій парламентарії врешті-решт прийняли запропоновані проекти постанов за основу і відправили їх у комісії для доопрацювання з врахуванням усіх зауважень і пропозицій, щоб найближчим часом затвердити їх в цілому.

* * *

Наступного ранку народні депутати приступили до обговорення питання «Про відповідність деяких правових актів Президента України вимогам Конституції (Основного Закону) України». Доповідач з даного питання — голова Комісії у питаннях законодавства і законності Олександр Коцюба розпочав свій виступ з аналізу публікацій та висловлювань Леоніда Кравчука у пресі, на телебаченні щодо того, потрібно розпускати Верховну Раду чи ні. І хоча до обговорюваного питання це мало дуже приблизне відношення, публіцистичний запал шановного доповідача трохи пригас лише після того, коли головуючий попросив конкретно аргументувати порушення законів Указами Президента.

Безперечно, дальший виступ Олександра Павловича міг справити сильне враження на тих, хто його слухав. Бо, судячи з нього, Президент України чи не кожним своїм кроком порушував законодавчі акти Верховної Ради. Однак сам Леонід Макарович визнав за собою лише одне — необхідно було погодити призначення міністра юстиції та міністра економіки з вищим законодавчим органом України. У всіх інших випадках він діяв у відповідності з Конституцією України.

Справедливість цих слів підтвердили і виступи народних депутатів — юристів Ємця і Бедя.

Отже, знову дехто схильний діяти за принципом: бий своїх, щоб чужі боялися. Забуваючи при цьому, що свого можна забити до півсмерті, проте сильнішими від цього стануть лише чужі.

Василь ТУГЛУК,
парламентський кореспондент «Голосу України».

Важко, але домовляються

(Продовження. Початок на 1-й стор.).

М. Спис, делегації спочатку виклали свої принципові погляди на проблему Чорноморського флоту, потім обмін думками увійшов у конструктивне русло і жодну пропозицію не було відкинуто з порога.

Разом із М. Списом до журналістів вийшов керівник прес-центру Чорноморського флоту капітан 1 рангу А. Лазебников. Обидва представники й повідомили, що в Севастополі відбулися не переговори щодо поділу флоту, а робоча зустріч, що мала на меті пошуки виходу із того становища, яке склалося після двох, українського і російського, президентських Указів. Причому А. Лазебников заявив, що делегації шукали механізми виконання обох Указів, а М. Спис сказав, що українська делегація Указ Б. Єльцина до виконання не прийняла, бо вважає його грубим порушенням суверенітету України і втручанням в її внутрішні справи. «Ми хочемо одного — створення військово-морських сил України, — сказав він. — Крім того, українська сторона висловила свій протест проти дій комфлотом І. Касатонова, спрямованих на штучне нагнітання напруженості як у Севастополі, так і в частинах флоту».

Коли А. Лазебников заявив, що напруження ніхто не нагнітав, а бронетранспортери коло штабу Чорноморського флоту поставлено для того, щоб забезпечити спокій людей і запобігти викраденню зброї та можливим провокаціям «всім відомого пана Хмари», який, згідно з чутками, мав прибути до Севастополя, то М. Спис відповів: «Були чутки й про те, що київський ЗМОП штурмуватиме штаб флоту, але ви своїми демонстративними діями надали різним нісенітницям вигляду правдоподібності».

Однак попри всі взаємні уколи обидва представники повідомили, що делегації на зустрічі узгоджували перелік першочергових питань, які мають розглянути або вони, або на найвищому рівні глави держав СНД. Крім того, в Севастополі 8 квітня теж було досягнуто деяких попередніх домовленостей. По-перше, В. Чернавін віддав наказ зупинити підняття андріївського стягу над частинами Чорноморського флоту, призначене на 9 квітня. Але ця процедура потребує додаткового обговорення, бо В. Чернавін не може скасувати Указ Б. Єльцина.

По-друге, прийнято до розгляду й опрацювання питання створення умов для роботи командуючого українськими ВМС Б. Кожина. Той, як відомо, заявив, що хоче працювати в Севастополі.

По-третє, переглянуто формулювання наказу про увільнення з посади Б. Кожина, якого І. Касатонов звинувачував у «перевищенні повноважень, внесенні розколу у військові колективи, зраді присязі і військовому обов'язку, перетворенні флоту в розмінну монету».

9 квітня делегації продовжили зустріч за закритими дверима, і з упевненістю можна сказати, що перший крок зроблено. Куди, покажуть остаточні підсумки: або до розумного компромісу, або до остаточного «шлюборозлучного процесу» в рамках СНД. Очевидно те, що перший варіант дає змогу обом сторонам і можливість обом сторонам і зберегти політичне обличчя (Україні — відстояти суверенітет, Росії — виправити становище з відвертo неправовим Указом Б. Єльцина), і досягти своїх цілей (Україні — мати власний флот, Росії — вихопити свою частку) і, врешті-решт, зберегти СНД, якщо в можливість і доцільність її існування ще хтось вірить в обох республіках. Але навіть коли не вдасться третє, то й два перших досягнення є кроком до цивілізованого розлучення.

Володимир СКАЧКО.
Севастополь — Київ.

* * *

Коли цей матеріал уже був набраний, до редакції надійшло нове повідомлення:

МОСКВА, 9 квітня. (Парламентський кор. ІТАР — ТАРС). Борис Єльцин і Леонід Кравчук у четвер двічі розмовляли по телефону і домовилися припинити дію своїх указів щодо Чорноморського флоту. Як стало відомо журналістам, Президент Росії повідомив про це на раді депутатських фракцій під час сьогоднішнього засідання З'їзду народних депутатів.

У відповідності з цією домовленістю буде створено депутатську комісію двох держав для врегулювання спірних питань про належність флоту.

Знайомтесь: Представник Президента

От уже впродовж кількох років колишній перший секретар Подільського райкому партії Києва, а потім і голова Ради та виконкому цього ж району Іван Салій утримує першість серед найпопулярніших політиків. Свого часу він перевернув нашу уяву про партійних працівників, а потім і новоявлених демократів, з перших же днів після обрання головою Ради засукавши рукава і взявшись за діло.

Тож призначення Салія Представником Президента у Києві не було таким уже й несподіванням. І, здається, у киян є підстави сподіватися, що в місто прийшов хазяїн. Які плани у Представника Президента і як він реалізовуватиме їх!

Наш кореспондент попросила Івана Миколайовича Салія відповісти на кілька запитань.

Іван САЛІЙ:

«Не боюся, що вони будуть розумнішими від мене»

— Скажіть, будь ласка, у нинішній ситуації Представник Президента — це хто: «тверда рука», людина, яка здатна грюкнути кулаком по столу, закликати до порядку? І взагалі — навіщо цей інститут, коли ми проголосили: «Вся влада — Радам»?

— Бачите, життя вносить корективи. Сільські, районні, міські, обласні парламенти подекуди забувають, що демократія — це висока і свідома організованість. Тому ми опинилися в ситуації, коли порушено, скажімо так: ритм у всіх галузях. Тому інститут представників Президента — це остання надія не зробити останнього кроку на шляху до прірви, консолідувати усі сили, щоб люди повірили і владі, і у владу. Депутати, до речі, теж. Інакше народ сам вимагатиме диктатури.

— Ви прийшли на цю посаду не в найкращий час. З одного боку, Київрада не підтримувала вашу кандидатуру, а з іншого — місто фактично збанкрутувало — нема грошей, проблеми з транспортом, житловим будівництвом, продуктами харчування, простіше сказати, де їх нема.

— Я не сприймаю позицію Київради як протистояння. Впевнений, що ми знайдемо спільну мову. бо зустрічався з депутатами міськради в районах. Серед них чимало людей розумних, поміркованих, інтелектуалів. Головне, що вони хочуть працювати.

З другим питанням складніше. Депутатський корпус змінив трьох голів Ради. А треба було переглянути генеральний план міста. У нас немає путнього аеропорту, залізничного вокзалу. Так, відмінили, фактично на мітингах, спорудження вокзалу у Биківні, але ж не запропоновано і новий проект. Втрачається час. В економіці теж конвеєр, який зупиняти — смертельно.

— Ви нині добираєте кадри для нової адміністрації. Якими критеріями керуєтеся?

— Насамперед фаховими можливостями, професіоналізмом, вантажем знань, авторитетом у науковому чи діловому світі. Ми тепер не можемо собі дозволити мати для діла лише добрі наміри, бо вчитися ніколи. Тому планка вимог надзвичайно висока. Я не боюся, що ці люди будуть розумнішими від мене.

— Чим ви приваблюєте спеціалістів для роботи в новій адміністрації?

— Не великими грішми, бо їх поки що немає. Швидше звертаюся до почуття патріотизму, прошу прислужитися Києву і киянам.

— Серед запрошених не так уже й багато нових імен...

— Одна справа, кого я хочу запросити, а інша — які маю можливості. Адже запрошую, вважайте, на чорну роботу, і не кожен згодиться заради цього порушити ритм свого життя. Багато знаючих людей, відомих учених погодилися бути консультантами.

— Якими б ви визначили, скажімо, три головних завдання, реалізація яких дозволила б змінити ситуацію в місті на краще? На найближчий період, звісно.

— Вони прості, але водночас і надзвичайно складні: щоб кияни мали роботу і без проблем могли до неї добиратися, щоб могли придбати в магазині все необхідне, щоб на вулицю не страшно було вийти о будь-якій порі.

— А як сьогодні цього добитися?

— Хоч би взяти себе в руки, а то враження, ніби настав кінець світу. Вулиць і під'їздів не метемо, сміття тижнями не вивозимо, одержуючи при цьому зарплату і немалу. Іду рано-вранці, ще до восьмої, на роботу. Тролейбусом. У салоні не мито, не метено, проте дівчинаводій з низкою перлин. Питаю. чому не прибрано? Каже, що прибиральниці нема. А сама чому ж не підмела, адже зміну в такому бруді сидітиме? Не моя, каже, робота. Люди добрі, ми ж так і вмиватися вранці перестанемо...

— Це хоч погано — неметені вулиці, але це якось можна пережити. А от криміногенна ситуація така, що оптимізму не додає. Що тут діяти?

— Та нічого нового, слід лише, щоб міліція своїм ділом займалася як слід. А то раніше, якщо вбивство сталося, то весь Київ біля кожного мосту стояв. Зараз, буває, що на вбивство начальство вже й не виїжджає, звикли. То треба цієї звички позбуватися. Бо це ж дожилися — у Києві розкривають лише 25 відсотків злочинів.

Ні, вихід єдиний — нехай кожен добре робить свою справу: і міліція, і будівельники, і прибиральниці.

— Але ж є ще й без вини винуваті — пенсіонери, малоімущі, багатодітні, звільнені і скорочені, відправлені у безстрокові відпустки за власний рахунок. Хто про них потурбується?

— От що я скажу: люди нарешті повинні збагнути просту істину — про своє щастя, благополуччя і добробут своєї сім'ї, рідних вони повинні подбати самі. Звільнили, скоротили? Але є руки і голова, то не пропаде. Не треба тільки чекати, особливо молодим і здоровим, що хтось міфічний про них потурбується. Так, складно сьогодні займатися підприємництвом, але ж можливо.

Старикам, звичайно, важче, але у них є діти, які зобов'язані їм допомагати, а то й утримувати.

Так, допомагати ми будемо, але лише слабким і одиноким — через місцеві і територіальні органи самоврядування, депутати цим теж займаються.

— Одне з найболючіших питань — забезпечення Києва продовольством, особливо ж молочними продуктами.

— Тут проблема. Здається, склалася некерована ситуація з постачанням цих продуктів з Київської області. Масла, наприклад, Київ отримує лише 13 відсотків до потреби. До певної міри так сталося тому, що не було відповідних контактів з областями. Доведеться шукати шляхи до взаєморозуміння.

— Іване Миколайовичу, неприємне для вас запитання. Кажуть, що за час вашого правління на Подолі ви мало не весь його розпродали — приватизація. Художників образили...

— А от і ні. Якщо серед небагатьох моїх заслуг і є така, якою я особливо пишаюся, то це якраз та, що я нікому нічого і не продав, і не віддав. А бажаючих було... Це ж Поділ — ласий шматок.

Художників, кажете, образив? А 20 копійок орендної плати за квадратний метр — хіба це нормально? В Одесі це коштує 46 карбованців, а ми хочемо до п'яти довести — і то бунт. Якщо ринок, то умови для всіх однакові. Я не губитель талантів, але якщо хто любить художників — чи Президент, чи держава, чи якийсь меценат, то нехай добавлять коштів. Оце буде любов. Але не за рахунок інших, не менш талановитих...

— І наостанок ще одне: знаєте, що дотепні кияни вже «охрестили» вас Іваном Грозним?

— А Єльцин про це знає?..

Інтерв'ю взяла Валентина ПИСАНСЬКА.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про персональний склад Колегії з питань правової політики Державної думи України.

Затвердити персональний склад Колегії з питань правової політики Державної думи України (додається).

Президент України Л. КРАВЧУК

м. Київ
7 квітня 1992 року

ПЕРСОНАЛЬНИЙ СКЛАД

Колегії з питань правової політики Державної думи України

Ємець Олександр Іванович — Державний радник України з питань правової політики — голова Колегії

Богословська Інна Германівна — голова Ради фірми «Міжнародна юридична служба»

Василенко Володимир Андрійович — доктор юридичних наук, професор Київського університету ім. Т. Шевченка

Гончаренко Владлен Гнатович — доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету Київського університету ім. Т. Шевченка

Закалюк Анатолій Петрович — доктор юридичних наук, начальник Науково-дослідної лабораторії Української академії внутрішніх справ

Мартиненко Петро Федорович — кандидат юридичних наук, доцент, заступник директора Українського інституту міжнародних відносин

Мацюк Анатолій Романович — доктор юридичних наук, професор, керівник групи наукових консультантів Секретаріату Верховної Ради України

Ромовська Зорислава Василівна — доктор юридичних наук, професор Львівського університету ім. І. Франка

Тацій Василь Якович — доктор юридичних наук, професор, ректор Української юридичної академії

Тимченко Іван Артемович — кандидат юридичних наук, Радник Президента України — Керівник юридичної служби Президента України

Хмелько Валерій Євгенович — доктор філософських наук, завідуючий відділом Республіканського науково-практичного соціологічного центру, Віце-президент Соціологічної асоціації України

Черниш Володимир Миколайович — заступник Міністра юстиції України

Шевченко Ярославна Миколаївна — доктор юридичних наук, завідуюча відділом цивільного і трудового права Інституту держави і права АН України

Юзьков Леонід Петрович — доктор юридичних наук, професор Київського університету ім. Т. Шевченка.

ЗАЯВА

фракції Народного Руху у Верховній Раді України з приводу захисту державної незалежності України

Події останніх днів: вояжі до Криму, а потім і до Придністров'я віце-президента Росії Руцького, адмірала Капітанця, генерала Громова, неодноразові заяви Б. Єльцина про намір підпорядкувати Чорноморський флот Росії і безпідставний указ про таке підпорядкування, грубе втручання зазначених осіб у внутрішні справи України, розпалювання міжнаціональної напруженості, посягання на територіальну цілісність України — засвідчують про ескалацію напруженості і новий виток агресивних дій російського керівництва щодо України і Молдови.

З огляду на це фракція Руху відмічає нерішучість уряду України, Президента у проведенні цілеспрямованої військової політики щодо захисту державних інтересів України.

Ганебний факт надання дозволу віце-президенту Руцькому на посадку його літака в Криму без попереднього узгодження його поїздки з керівництвом України, нерішучість керівника делегації Верховної Ради України до Криму, Дурдинця В. В., який був зобов'язаний забезпечити прийняття Чорноморського флоту під юрисдикцію України, непослідовність Президента Л. Кравчука в справі зміщення з посади адмірала Касатонова призвели до різкого загострення протистояння з Росією і можуть привести до критичного для України розвитку подій.

Фракція Руху у Верховній Раді вимагає:

— Міністерству закордонних справ України звернутися до ООН з проханням розглянути питання про агресивні дії Росії стосовно України в Раді Безпеки ООН.

— Негайно оголосити адмірала Касатонова персоною нон грата і видворити його за межі України.

— Провести розслідування і дати належну оцінку службовим особам, які допустили неузгоджену поїздку Руцького до Криму.

Звертаємося до військових моряків Чорноморського флоту із закликом підтримати і виконати Указ Президента України та постанову Президії Верховної Ради про створення Військово-морських сил України.

Фракція Народного Руху у Верховній Раді України

Повідомлення прес-центру МЗС України

На запрошення уряду України міністр закордонних справ Іспанії Франсіско Фернандес Ордоньєс здійснить офіційний візит в Україну 23 квітня 1992 року.

Коротко

ДЕ СМІЯВСЯ ОЛІЙНИК

На Одещині відбулися «Олійниківські читання» — традиційне свято гумору та сатири, що збирає щороку в Причорномор'я багатьох письменників і шанувальників творчості відомого майстра сміху. Центрами події стали село Левадівка Миколаївського району, де минули дитячі та юнацькі роки Степана Олійника і де відкрито його музей, та в Одесі, де поет навчався й працював. Письменники-гумористи з Києва, Одеси, Вінниці, Хмельницького та інших міст зустрілися з трудівниками села, творчою інтелігенцією, студентами.

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеса.

ВЗЯВ БИ Я БАНДУРУ

У Луцьку вперше відбувся обласний огляд-конкурс юних кобзариків «Сонячні струни», в якому взяли участь 40 вихованців музичних шкіл Волині. Щоб підтримати і заохотити тих, хто хоче грати на бандурі, обласна Рада народних депутатів вирішила звільнити таких учнів від плати за навчання.

Богдан БЕРЕКЕТА.
Луцьк.

Реалії

БІРЖА Б'Є НА СПОЛОХ

Згортати свою діяльність змушена буде Кіровоградська універсальна товарна біржа у зв'язку з нинішньою податковою політикою. За словами її генерального директора, професора Віктора Кулі, підвищення ставки до 75 відсотків завдає нищівного удару не лише їм, а й економіці усього народногосподарського комплексу України. Адже з ліквідацією централізованого постачання, розривом економічних зв'язків біржі взяли на себе пошук виробників і споживачів продукції. У телеграмі Верховній Раді й Президенту України таку політику уряду названо недалекоглядною.

Микола ВОЛОК.
Кіровоград.

Щось новеньке!

СТАНЦІЇ МІНЯЮТЬ ІМЕНА

«Проїхати» по станціях Харківського метрополітену має на меті топонімічна комісія міськвиконкому. Услід за станцією «Дзержинська», напевне, зникнуть «Свердлова», «Радянська» і навіть «Проспект Гагаріна». Харків'янам пропонується перейменувати їх історичними поняттями — «Холодна гора», «Миколаївська» (на честь знищеного Свято-Миколаївського храму), «Левада». Як називати надалі «Комсомольську», «Радянської Армії», «Пролетарську», що розташовані в нових районах і не пов'язані з історичними подіями, поки що однозначної точки зору комісія не виробила.

Микола КОСИЙ.
Харків.

Знайомтесь: Представник Президента

«ЗОЛОТОЇ НИТКИ НЕ ЗГУБІТЬ...»

Боротьба за крісло Представника Президента України пройшла мирно — партії, рухи, депутати різних рівнів зупинили свій вибір на кількох кандидатурах, проти яких ніхто не заперечував. Посів же це місце Іван Миколайович ГНАТИШИН, один з наймолодших Представників Президента. В компартійні часи існувало неогласне правило: «західняків» ні в якому разі не призначати на головні керівні посади, бо їх, мовляв, легко «заносить» на націоналістичні позиції. Тож Гнатишин, підтриманий демократичними силами, став першим буковинцем, що очолив обласну Раду. А починав трудовий шлях з токаря. Що далі?

— Іване Миколайовичу, недавно соціологи провели опитування, яке показало, що деякі жителі краю виступають за «тверду руку» в українській державі. Що ви думаєте з цього приводу?

— Моє переконання — «твердою рукою» держави не збудуєш: вона має зводитись на демократичному підгрунті. Нова держава має цінувати працьовитих, підприємливих людей, плекати і заохочувати таланти. Якщо й далі мірятимемо всіх на один аршин, знову опинимося у хвості поїзда.

У тій анкеті багато людей висловилися за рішучу реконструкцію владних структур, і в цьому я солідаризуюся з ними. Ось приклад. Недавно я оновив апарат виконкому. Одним з моїх заступників став кандидат технічних наук Михайло Гайничеру. Він веде промисловість, транспорт, зв'язок, енергетику. Ми відразу відчули, що ці галузі «запрацювали», бо за справу взявся мислячий фахівець. Таким людям постараюсь знайти місце у своїй «команді». Мрію також про дорадчу структуру, до якої увійдуть мудрі мужі нашого краю, у традиціях якого — вирішувати нагальні справи громадою.

— Які вже ухвали ви прийняли?

— По-перше, намітив широку програму підтримки сільських трудівників, причому це стосується не лише колгоспів, а й власників індивідуальних господарств, фермерів, орендарів. На період весняно-польових робіт гарантуємо їм допомогу насінням, пальним, добривами, технічними засобами. Вишукали можливості для дальшого розвитку соціальної сфери села. Нового будівництва поки що не будемо розпочинати, натомість доведемо незавершені об'єкти — дитсадки, лікарні, аптеки та інші. Продовжуватиметься газифікація сіл, яка фінансуватиметься за рахунок кредитів, не залишимо селян і без зрідженого газу. Відповідні служби зобов'язано вишукати його поза межами України на бартерних умовах.

Друга ухвала теж важлива. Я розпорядився провести перевірку обгрунтованості роздрібних цін на товари усіх груп. Вважаю, у цьому необхідно навести порядок. Диктату монополістів-виробників ми не потерпимо.

— Подейкують, ніби ви — родич генерал-губернатора Канади Рамона Гнатишина?

—Ріднить нас тільки земляцтво — обидва родом з Вашківців, що над Черемошем. Перебуваючи торік у Канаді, я зустрівся з паном Рамоном, і з його допомогою ми вийшли на співробітництво з канадською провінцією Саскачеван. Канадці фондували поїздку та навчання наших дітей у тамтешніх школах, а саскачеванські українці слухають курс рідної мови в Чернівецькому університеті.

Незабаром канадські підприємці почнуть робити інвестиції в нашу економіку. Розраховуємо, що зарубіжні бізнесмени допоможуть нам перетворити Буковину на зону масового зарубіжного туризму. Досить вже закіптюжувати небо заводськими димами.

— Вас часто можна побачити на футбольних матчах, коли грає «Буковина». Ви — справді болільник?

— Футбол дуже люблю. Колись сам був гравцем молодіжної збірної краю. Загалом же я прихильник давньоримського гасла: «Хліба й видовищ!». Треба, щоб люди одночасно мали і матеріальну, і духовну їжу. Тому влада виступає за те, щоб наша область мала гарну футбольну команду, щоб добре почувалися у ринковій стихії наш драмтеатр, філармонія. Виборюємо право повернути на Буковину фестиваль «Червона рута», хочемо, щоб Чернівці стали столицею республіканського кінофестивалю імені Івана Миколайчука. Духовний же заповіт дала нам славетна буковинка Ольга Кобилянська: «Згадуйте предків своїх, щоб історія перед вами не згасла, і золотої нитки не згубіть».

Розмову вів Василь БАБУХ.
Чернівці.

Про бізнес з перших рук

Американці вчать українську молодь

Професори Орегонського університету США Пол і Патриція Фрішкофф вчать студентів Київської школи-ліцею №157 бізнесу. Їхні семінари відвідують також підприємці віком далеко за тридцять. Організувала це своєрідне благодійництво Спілка орендарів і підприємців України.

Віктор ХМІЛЬОВСЬКИЙ, генеральний директор СОПУ. Ми як громадська організація підприємців вважаємо своїм прямим обов'язком формувати у молодого покоління ринкове мислення. А хто може це зробити краще, ніж викладачі бізнесу із Сполучених Штатів. Не буду говорити, скільки це нам коштувало, проте певен: усі витрати окупляться й повернуться у вигляді дивідендів, якщо не нам, то нашим дітям. Інформація ж про подружжя Фрішкоффів і те, чим вони займаються, потрапила до нас випадково. Потім зав'язалося листування, і от сьогодні — результат.

Пол ФРІШКОФФ, професор. До нашого приїзду в Україну ми викладали сімейний бізнес у рамках програми допомоги американського уряду Східній Європі в університеті Кракова. І от — запрошення від пана Хмільовського відвідати Україну. Звичайно, це було дуже цікаво, і ми погодилися. Адже, що являють собою ваш ринок і ваші бізнесмени, ми не знали. Нині ж знаємо: в усякому разі, студенти ліцею справили враження дуже сумлінних учнів, які дійсно прагнуть чогось навчитися.

Віктор КОСТЕНКО, директор школи-ліцею №157. Ми створили поряд з іншими спеціальними бізнес-клас. Велику допомогу у профорієнтації його учнів подає Спілка орендарів і підприємців України. Скажімо, семінари, які проводять Пол і Патриція Фрішкофф, дозволяють 15—16-річним юнакам і дівчатам одержати початкові знання про бізнес. З перших рук.

Крім того, американські професори пообіцяли, що, як тільки повернуться додому, надішлють нам комплекти підручників і літератури. І якщо все буде гаразд, плануємо в майбутньому здійснювати обміни студентами.

Отже, намічається непогане співробітництво. Чим більше буде людей, які вже з молодих літ набудуть ринкового мислення, тим скоріше ми цей ринок матимемо. Як кажуть самі студенти ліцею, сподіватися на справжній бізнес від людей старшого, закомплексованого, покоління нічого...

Дмитро ДЕСЯТНИКОВ.

Телеграфним рядком з Полтави

«КУПИВ» ЗАВОД МІЛІЦІОНЕРА

У штатному розкладі Кременчуцького об'єднання вагонобудування з'явилась нова посада — дільничного міліціонера. Це вже друге підприємство в області, яке вирішило у такий спосіб зміцнювати правопорядок. Дільничний міліціонер є і в об'єднанні «Шляхмашина».

МІНУС 7,8

Саме на таку кількість відсотків зменшили обсяг виробництва продукції підприємства Полтави з початку року. Але не всі. Видавництво «Полтава», турбомеханічний завод, трикотажна фабрика та ще деякі йдуть із «плюсом».

ВІДЕОХЛІБ

Єдиною бездефіцитною системою у Комсомольську стане незабаром кабельне телебачення. Проектна потужність мережі, що монтується, розрахована на 20 тисяч абонентів, а всього квартир у місті — 18 тисяч. Отже, відео дивитимуться всі, хто має... телевізор.

ОБЖИВАЮТЬ МОНАСТИР...

Дванадцять послушниць і черниць обживають приміщення Хрестовоздвиженського монастиря. На Великдень у відновленому храмі передбачається служити молебень.

Григорій ГРИНЬ.

Знай наших!

ГУМАНІТАРНУ ДОПОМОГУ — В ЮГОСЛАВІЮ

З ініціативи Тернопільського облвиконкому та Бережанського райвиконкому створено комітет гуманітарної допомоги дітям-сиротам українського походження, що постраждали від воєнних дій у Югославії. За цю милосердну акцію взялися Тернопільський обласний та Бережанський районний комітети Червоного Хреста, крайова рада Руху, комітет солдатських матерів. На їх заклик відгукнулися десятки трудових колективів, багато окремих громадян. На зібрані 100 тисяч карбованців було закуплено ковдри, простирадла, рукавички, шкарпетки, шапки тощо. Одночасно Тернопільський завод продтоварів, Бережанська макаронна фабрика, управління харчопродуктів, два колгоспи з сіл Борозовиця і Настасів безкоштовно виділили продукти харчування. На додаток було подаровано 100 книжок «Мала історія України». Все це АТП 16161 доставило у Червоний Хрест Загреба. Українська громада висловила подяку за підтримку.

Михайло ВАСИЛАШКО.
Тернопіль.

«СЕ... НЕ...

«СТО... ЛІ...

Президента

Е ЗГУБІТЬ...»

— Подейкують, ніби ви — родич генерал-губернатора Канади Рамона Гнатишина?

— Ріднить нас тільки земляцтво — обидва родом з Вашківців, що над Черемошем. Перебуваючи торік у Канаді, я зустрівся з паном Рамоном, і з його допомогою ми вийшли на співробітництво з канадською провінцією Саскачеван. Канадці фондували поїздку та навчання наших дітей у тамтешніх школах, а саскачеванські українці слухають курс рідної мови в Чернівецькому університеті.

Незабаром канадські підприємці почнуть робити інвестиції в нашу економіку. Розраховуємо, що зарубіжні бізнесмени допоможуть нам перетворити Буковину на зону масового зарубіжного туризму. Досить вже закіптюжувати небо заводськими димами.

— Вас часто можна побачити на футбольних матчах, коли грає «Буковина». Ви — справді болільник?

— Футбол дуже люблю. Колись сам був гравцем молодіжної збірної краю. Загалом же я прихильник давньоримського гасла: «Хліба й видовищ!». Треба, щоб люди одночасно мали і матеріальну, і духовну їжу. Тому влада виступає за те, щоб наша область мала гарну футбольну команду, щоб добре почувалися у ринковій стихії наш драмтеатр, філармонія. Виборюємо право повернути на Буковину фестиваль «Червона рута», хочемо, щоб Чернівці стали столицею республіканського кінофестивалю імені Івана Миколайчука. Духовний же заповіт дала нам славетна буковинка Ольга Кобилянська: «Згадуйте предків своїх, щоб історія перед вами не згасла, і золотої нитки не згубіть».

Розмову вів
Василь БАБУХ.

Чернівці.

х рук

Віктор КОСТЕНКО, директор школи-ліцею №157. Ми створили поряд з іншими спеціальними бізнес-клас. Велику допомогу у профорієнтації його учнів подає Спілка орендарів і підприємців України. Скажімо, семінари, які проводять Пол і Патриція Фрішкофф, дозволяють 15—16-річним юнакам і дівчатам одержати початкові знання про бізнес. З перших рук.

Крім того, американські професори пообіцяли, що, як тільки повернуться додому, надішлють нам комплекти підручників і літератури. І якщо все буде гаразд, плануємо в майбутньому здійснювати обміни студентами.

Отже, намічається непогане співробітництво. Чим більше буде людей, які вже з молодих літ набудуть ринкового мислення, тим скоріше ми цей ринок матимемо. Як кажуть самі студенти ліцею, сподіваттся на справжній бізнес від людей старшого, закомплексованого, покоління нічого...

Дмитро ДЕСЯТНИКОВ.

Телеграфним рядком з Полтави

«КУПИВ» ЗАВОД МІЛІЦІОНЕРА

У штатному розкладі Кременчуцького об'єднання вагонобудування з'явилась нова посада — дільничного міліціонера. Це вже друге підприємство в області, яке вирішило у такий спосіб зміцнювати правопорядок. Дільничний міліціонер є і в об'єднанні «Шляхмашина».

МІНУС 7,8

Саме на таку кількість відсотків зменшили обсяг виробництва продукції підприємства Полтави з початку року. Але не всі. Видавництво «Полтава», турбомеханічний завод, трикотажна фабрика та ще деякі йдуть із «плюсом».

ВІДЕОХЛІБ

Єдиною бездефіцитною системою у Комсомольську стане незабаром кабельне телебачення. Проектна потужність мережі, що монтується, розрахована на 20 тисяч абонентів, а всього квартир у місті — 18 тисяч. Отже, відео дивитимуться всі, хто має... телевізор.

ОБЖИВАЮТЬ МОНАСТИР...

Дванадцять послушниць і черниць обживають приміщення Хрестовоздвиженського монастиря. На Великдень у відновленому храмі передбачається служити молебень.

Григорій ГРИНЬ.

Знай наших!

ГУМАНІТАРНУ ДОПОМОГУ — В ЮГОСЛАВІЮ

З ініціативи Тернопільського облвиконкому та Бережанського райвиконкому створено комітет гуманітарної допомоги дітям-сиротам українського походження, що постраждали від воєнних дій у Югославії. За цю милосердну акцію взялися Тернопільський обласний та Бережанський районний комітети Червоного Хреста, крайова рада Руху, комітет солдатських матерів. На їх заклик відгукнулися десятки трудових колективів, багато окремих громадян. На зібрані 100 тисяч карбованців було закуплено ковдри, простирадла, рукавички, шкарпетки, шапки тощо. Одночасно Тернопільський завод продтоварів, Бережанська макаронна фабрика, управління харчопродуктів, два колгоспи з сіл Борозовиця і Настасів безкоштовно виділили продукти харчування. На додаток було подаровано 100 книжок «Мала історія України». Все це АТП 16161 доставило у Червоний Хрест Загреба. Українська громада висловила подяку за підтримку.

Михайло
ВАСИЛАШКО.

Тернопіль.

Резонанс

«СЕЗОН» ПРИПАВ НЕ ДО СЕЗОНУ

«...— Тобто владою на благо нашого міста вони не скористалися?

— Ні. По-перше, тому, що сам депутатський корпус (Київради. — Авт.) надто строкатий, там різні політичні погляди, різні люди. І вони трьох голів обирали два роки: оберуть — виженуть, оберуть — і знову виженуть... Жодного рішення не могли прийняти, але скористатися тим, що дає ця влада — і кабінети, і машини, поїздки куди-небудь — вони моментально цим скористалися. Вийшло так, що нині, наприклад, фонд оплати праці [illegible] вищий, ні[ж] виконком[у]. [У] них же є звільнені депутати — 22 постійні комісії. Фонд зарплати — 375 тисяч карбованців на місяць. Це все із міського бюджету. Вони ж встановили кожному доплату за те, що він — депутат, набрали консультантів... Переїхали у новий будинок, там у кожного кабінет не такий, як у мене, — кращий. Ось вони там розсілися, і — Влада! І, звичайно, побігли у всілякі поїздки. Фірми ж запрошують за свій кошт... Я вважаю, що їхати треба лише за справою. Ось Омельченко (заступник голови виконкому. — Авт.) був в Австралії після того, як тут австрійці попрацювали... Кожна з цих фірм хоче, щоб хтось, хто захищав би її інтереси, поїхав до них — «будь ласка, приїздіть!».

— Тобто — «купують»?

— Та[к], ніби купують. Ну, і депут[ати]... вони тепер [вла]да, і понеслися. Я ніколи не [від]раховував цього, мене це не обходило. Але вони потім стали лобістами.

— Тобто хто був за рахунок якоїсь фірми в тій країні, потім «тягне» цю фірму?

— Так. [Ко]м кож[ен] приїздить звідт[и, по]очина[є за]йматися неприхованим лобізмом. Не знаю, в яких вони там стосунках, може, дружні, може, фінансові...

— «Любовь с интересом»?

— Так, «любовь с интересом»... Я нікого за руку не ловив і не знаю, що там, але, видно, якийсь інтерес. Ну а потім же, розумієте, рішення залишається не за цим депутатом, не за Радою, вони ж не можуть прийняти рішення... Остаточне рішення залишається за якимись виконавчими структурами — за виконкомом чи за Представником Президента сьогодні. А ми вже дивимось на це з іншого боку: а де інтерес міста, а в чому він полягає...».

Наведене вище — лише незначна [час]тка розмови [з] Віталієм К[очер]гою (на час [розмо]ви — заступником голови Київського міськвиконкому). Віталій Миколайович виклав свою точку зору на «депутатський туризм», про який йшлося у матеріалі Валентини Писанської «Добре сидимо!» («ГУ» № 51 (301) від 20 березня ц. р.). А от як дбає виконавча влада про добробут столиці України, можна дізнатися з її ж матеріалу «Обережно, панове, воно ж болить, або Прихватизація по-київськи» («ГУ» № 61 (311) від 3 квітня ц. р.). Приводом же для зустрічі з В. Кочергою стала публікація «Дискредитація за протоколом» («ГУ» № 44 (294) від 11 березня ц. р.). Питань виникло багато, тож не дивно, що наша розмова точилася майже 2 години. Проте так і не вдалося зрозуміти, чому посадові особи відмовили у дозволі збудувати Міжнародний торговий центр, у якому було б: **150 тисяч кв. м. площі, готель на 385 номерів, 439 квартир на продаж, 120 крамниць, 4 ресторани, 20 закусочних-барів, підземний гараж на 940 автомобілів, 5 кінотеатрів, виставочна галерея у 300 кв. м, зимовий сад, фонтани, басейн, який взимку перетворювався на каток.** Причому — все для нас з вами, вхід мав бути обмежений лише до офісів, житлового будинку та готелю. **Під час будівництва залучалося б 500 будівельників-киян, а по закінченні будівництва знадобилося б 3 тисячі 300 чоловік для обслуговування — теж з киян.** Це — при загрозі безробіття...

Джон Семко вже навіть не претендує на ділянку у центрі міста, він згоден перенести все це у віддаленіший район столиці. Пише листи, та так і не одержує на них відповіді... В. Кочерга мотивує це тим, що листи передаються «через третіх осіб». «Треті особи» — працівники промислово-торговельного об'єднання «Сезон», яке є офіційним представником Джона Семка у Києві і яке Віталій Миколайович чомусь вперто називає лише «посередницькою фірмою, яка нічого не виробляє». Очевидно, ділова етика для наших посадових осіб ще не стала звичною, адже всі ми свого часу вивчали лише марксистсько-ленінську. Інакше — чим пояснити, що всі відомості про Семка та його фірму В. Кочерга, за його твердженням, дістав від Мирослава Іваськіва, теж канадійця, який теж збирається будувати у Києві бізнес-центр... «Нам було цікаво дізнатися про одного канадійця в іншого», — каже В. Кочерга. Про яку ж тут етику можна говорити? Залишається сподіватися, що із призначенням Представником Президента по Києву Івана Салія для нас настане сезон здорового глузду...

Катерина ВОРОНЕНКО.

Прем'єри

«СТО ЧОРТІВ НА МОЮ ЛИСУ ГОЛОВУ!»—

сказав режисер Сергій Проскурня й зробив неможливе: поставив знамениту п'єсу Олега Лишеги «Друже Лі Бо брате Ду Фу». Згадка про чортів небезпідставна, оскільки п'єсу написано швидше не для земного, а для потойбічного театру. Тому-то актори театру-студії «Будьмо!» грають виставу в бомбосховищі під будинком №10 по вулиці Прорізній, що у Києві. До речі, в тому будинку мешкає інший відомий український режисер — С. Сміян, тому пристанище для своєї нової вистави Проскурня назвав «Театр-під-Сміяном». Але до цього, що вистава починається не тоді, коли у людей, а о десятій годині вечора — і вас охопить до певної міри небуденне відчуття. Щодо самої вистави — вона не здається настільки потойбічною, як би того хотілося. Можливо — бомбосховище мілкувате, а можливо — актори надто молоді й безпосередні, дивлячись на них, почуваєшся не у бомбосховищі й не на тім світі, а — як ото на карнавалі в дитсадку, розчулено й зворушено. У фіналі кожному глядачеві наливають по 25 грамів алкоголю, чим ваші враження й закріплюються назавжди.

Христофор ГРУША.

ЧУДОВА ДОБА

— З паном Кравчуком уже мав раніше те... мову. І от тепер відбулася, як-то кажуть, жива... сумками якої я цілком задоволений. Мені дуже... такі поважні державні лідери прихильно ст... спорту.

Відзначу, що вклад України в олімпійськи... товий спорт у цілому дуже вагомий. Насмілюс... переконання, що й надалі у вашій країні спорто... муть увагу, гідну великої європейської держав...

Цими словами почав свій діалог з українсь... земними журналістами на прес-конференції, я... в прес-центрі МЗС України, Президент Міжнар... пійського комітету маркіз Хуан Антоніо Самар...

— Пане Президент, Україна почала своє самостійне життя в спорті. Що це значить для світового олімпійського руху?

— Ваша країна тепер суверенна і незалежна. Вона визнана світовим співтовариством. Крок за кроком нормалізується й розвиток українського спорту. Сподіваюся, що вже найближчим часом ви отримаєте громадянство в найзначніших федераціях. Через два роки на чергових зимових Олімпійських іграх у Норвегії ми неодмінно побачимо цілком незалежну національну українську команду, яка виступатиме успішно.

— Чи вдалося вам, зустрічаючись із керівництвом України, досягти угоди за всіма пунктами? Зокрема, чи обговорювалися такі моменти, як виконання українського Державного гімну і підняття прапора нашої держави на церемоніях в олімпійській Барселоні?

— Ми досягли повного взаєморозуміння і відносно атрибутики також.

— Окрім Олімпіад є ще чимало інших... змагань. Скажі... ти Європи. Але... рації дотримую... жорсткої позиці... няють свої двері... ми спортсменам... МОК порадит... тих організаці... м'якшити своє ...

— Ми вже з... федерацій з пр... нати Україну, ... стане можливим... ті з них влітку ... греси, і україн... гадаю, вирішать...

Пан Самаран... присутніх, що... спеціальну про... ги юним спорт... проживають н... що постраждал... на Чорнобиль... Олімпійська сол... бить усе, щоб н... її виконанням.

Президент не... сказав журналі... одинадцять рок... яких він очолю... організація розі... росла з 152 ч... Це значить, під... Самаранч, що ...

Фут...

ІЗ СУДДІВСЬКИ...

Чемпіонат України з футболу. Вища ліга, восьмий тур.

Група А.

«Карпати» — «Торпедо». 0:0. 6000 глядачів. Суддя В. Дердо (Іллічівськ).

«Темп» — «Шахтар». 0:4 (0:1). 10000 глядачів. Суддя Л. Бавикін (Харків). Голи: Ребров (11, 24), Щербаков (64), Манько (89).

	І	В	Н	П	М	О
Таврія	7	4	2	1	9—4	10
Шахтар	7	3	3	1	13—3	9
Чорноморець	7	3	3	1	15—7	9
Торпедо	7	2	4	1	6—3	8
Металург	7	2	4	1	8—5	8
Кремінь	7	2	4	1	4—4	8
Евіс	7	2	2	3	5—7	6
Карпати	8	1	4	3	4—9	6
Темп	8	1				
Нива Вц.	7	1				

Група Б.

«Металіст» — ... 2100 глядачів. С... льничук (Сімфер...) реджено Салімо... (обидва — «Нив...

«Нафтовик» — ... (0:1). 2000 гляда... Тютюн (Фастів). ... (89), Липинський ... подарів; Жук (2... Попереджено Т... децького (обидв... Єрмака («Нафто...

СКА — «Дніп... 1000 глядачів. Су... (Львів). Голи: Ле... сподарів; Москв...

Розвалили ...

ВИСЕЛЯЮТЬ ...

Після ліквідації компартійного ліксанупру на його базі два роки тому було створено обласний кардіологічний диспансер на 180 ліжок. Роботи вистачає — лише за минулий рік тут зроблено 1154 операції на серці, аорті, артеріях та венах. Причому кількість потребуючих негайного лікування невпинно зростає. Хворобами серцево-судинної системи в області страждає понад 58 тисяч чоловік.

Рішенням сесії міської Ради народних депутатів від 11 березня ц. р. приміщення диспансеру передається дитячій лікарні. Безумовно, приміщення для дитячої лікарні необхідно терміново знайти. Та чи у такий ... з депутатів на... дився з колекти... ловік. А за два... ек на реконстру... дорогоцінної ап... лишньому лікс... чено 2,5 мільй... ців. Якщо ж в... діологічний дис... нинішних цін н... биться 40—50 ... переобладнання... під дитячу лік... не менше 12 м... бованців. На ... ралення двох ліг... биться й близь... сто не матиме ... гічного диспанс... ої лікарні... Т...

ГОЛОС України

Резонанс

Н» ПРИПАВ ДО СЕЗОНУ

на благо
скорис-
му, що
ус (Київ-
рокатий,
погляди,
ох голів
рутьь —
і знову
рішення
е скори-
ця влада
и, поїзд-
моментів-
ися. Ви-
приклад,
ради
них
— 22
зарпла-
анців на
ого бюд-
али кож-
о він —
сультан-
ий буди-
бінет не
кращий.
ся, і —
гли у
ж за-
.. Я вва-
лише за
нко (за-
ому. —
ля того,
ювали...
е, щоб
її інте-
— «будь
ь»?
Ну,
да,
дра-
не об-
м стали
рахунок
аїні, по-
приїз-
імати-
ом. Не
стосун-
же, фі-
ом»?
интере-
не ло-
, але,
Ну а
рішення
м депу-
они ж
шення...
шається
струк-
ом чи
зидента
ивимось
де ін-
н поля-
ше нез-
Віта-
ио-
ови Ки-
у). Ві-
ав свою
атський
ося у
ісансь-
(«ГУ»
березня
конавча
столиці
ся з її ж
панове,
ихвати-

зація по-київськи» («ГУ» № 61 (311) від 3 квітня ц. р.). Приводом же для зустрічі з В. Кочергою стала публікація «Дискредитація за протоколом» («ГУ» № 44 (294) від 11 березня ц. р.). Питань виникло багато, тож не дивно, що наша розмова точилася майже 2 години. Проте так і не вдалося зрозуміти, чому посадові особи відмовили у дозволі збудувати Міжнародний торговий центр, у якому було б: **150 тисяч кв. м. площі, готель на 385 номерів, 439 квартир на продаж, 120 крамниць, 4 ресторани, 20 закусочних-барів, підземний гараж на 940 автомобілів, 5 кінотеатрів, виставочна галерея у 300 кв. м, зимовий сад, фонтани, басейн, який взимку перетворювався на каток.** Причому — все для нас з вами, вхід мав бути обмежений лише до офісів, житлового будинку та готелю. **Під час будівництва залучалося б 500 будівельників-киян, а по закінченні будівництва знадобилося б 3 тисячі 300 чоловік для обслуговування — теж з киян.** Це — при загрозі безробіття...

Джон Семко вже навіть не претендує на ділянку у центрі міста, він згоден перенести все це у віддаленіший район столиці. Пише листи, та так і не одержує на них відповіді... В. Кочерга мотивує це тим, що листи передаються «через третіх осіб». «Треті особи» — працівники промислово-торговельного об'єднання «Сезон», яке є офіційним представником Джона Семка у Києві і яке Віталій Миколайович чомусь вперто називає лише «посередницькою фірмою, яка нічого не виробляє». Очевидно, ділова етика для наших посадових осіб ще не стала звичною, адже всі ми свого часу вивчали лише марксистсько-ленінську. Інакше — чим пояснити, що всі відомості про Семка та його фірму В. Кочерга, за його твердженням, дістав від Мирослава Іваськіва, теж канадійця, який теж збирається будувати у Києві бізнес-центр... «Нам було цікаво дізнатися про одного канадійця в іншого», — каже В. Кочерга. Про яку ж тут етику можна говорити? Залишається сподіватися, що із призначенням Представником Президента по Києву Івана Салія для нас настане сезон здорового глузду...

Катерина ВОРОНЕНКО.

ЧУДОВА ДОБА ОЛІМПІЗМУ

— З паном Кравчуком уже мав раніше телефонну розмову. І от тепер відбулася, як-то кажуть, жива зустріч, підсумками якої я цілком задоволений. Мені дуже приємно, що такі поважні державні лідери прихильно ставляться до спорту.

Відзначу, що вклад України в олімпійський рух і в світовий спорт у цілому дуже вагомий. Насмілюся висловити переконання, що й надалі у вашій країні спортові приділятимуть увагу, гідну великої європейської держави.

Цими словами почав свій діалог з українськими та іноземними журналістами на прес-конференції, яка відбулася в прес-центрі МЗС України, Президент Міжнародного олімпійського комітету маркіз Хуан Антоніо Самаранч.

— Пане Президент, Україна почала своє самостійне життя в спорті. Що це значить для світового олімпійського руху?

— Ваша країна тепер суверенна і незалежна. Вона визнана світовим співтовариством. Крок за кроком нормалізується й розвиток українського спорту. Сподіваюся, що вже найближчим часом ви отримаєте громадянство в найзначніших федераціях. Через два роки на чергових зимових Олімпійських іграх у Норвегії ми неодмінно побачимо цілком незалежну національну українську команду, яка виступатиме успішно.

— Чи вдалося вам, зустрічаючись із керівництвом України, досягти угоди за всіма пунктами? Зокрема, чи обговорювалися такі моменти, як виконання українського Державного гімну і підняття прапора нашої держави на церемоніях в олімпійській Барселоні?

— Ми досягли повного взаєморозуміння і відносно атрибутики також.

— Окрім Олімпіад є ще чимало інших престижних змагань. Скажімо, чемпіонати Європи. Але окремі федерації дотримуються поки що жорсткої позиції і не розчиняють свої двері перед нашими спортсменами. Чи може МОК порадити керівникам тих організацій дещо пом'якшити своє ставлення?

— Ми вже звернулися до федерацій з проханням визнати Україну, як тільки це стане можливим. У більшості з них влітку пройдуть конгреси, і українське питання, гадаю, вирішиться позитивно.

Пан Самаранч повідомив присутніх, що розроблено спеціальну програму допомоги юним спортсменам, які проживають на територіях, що постраждали від аварії на Чорнобильській АЕС. Олімпійська солідарність зробить усе, щоб не зволікали з її виконанням.

Президент не без гордості сказав журналістам, що за одинадцять років, протягом яких він очолює МОК, ця організація розширилася, виросла з 152 членів до 183. Це значить, підкреслив Х. А. Самаранч, що олімпійський рух живе і тепер значно важливіший, ніж колись. А останні ігри в Альбервілі стали великим успіхом олімпізму. Він, на думку Президента МОК, переживає свою золоту добу.

На запитання, що робитиметься для того, аби до Барселони поїхали справді найсильніші спортсмени, президент НОК України, дворазовий олімпійський чемпіон В. Борзов відповів:

— Дотримуватиметься спортивний принцип при відборі. На всіх змаганнях, де визначатимуться члени команд, будуть присутні спостерігачі від усіх країн СНД. Списки затверджуватиме спеціальна рада.

Валерій Борзов додав також: олімпійська команда, яка виступатиме в Барселоні, не є збірною СНД. Це просто тимчасове спортивне об'єднання...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Виставки

«СВІЧКИ І ДЗВІН»

— так називається виставка, відкрита у приміщенні Державного культурно-просвітницького центру «Український дім».

Її присвячено пам'яті письменників України, які стали жертвами сталінських репресій.

Звичайно, виставці передувала копітка підготовча робота її організаторів, серед яких була і Служба Безпеки України. Однак на повноту інформації щодо тих часів розраховувати, очевидно, ще рано. Ось приклад: у видрукованому торік мартирологі «З порога смерті» подаються матеріали про 153-х репресованих письменників. Тепер виявляється, що таких було значно більше.

— Сьогодні нас повинна об'єднати одна мета: відтворити рідну історію, відновити забуті імена, віддати шану тим, хто передчасно пішов з життя. Треба опублікувати, ввести до шкільних програм їхні твори. Зробити все для того, щоб у минулому нашої історії не було «білих плям». Я переконаний: якщо правда буде повною, її ніхто не зможе задушити,— сказав на відкритті виставки Микола Жулинський, директор Інституту літератури імені Тараса Шевченка АН України.

Володимир ТЕТЕРУК.

Футбол

ІЗ СУДДІВСЬКИХ ПРОТОКОЛІВ

Чемпіонат України з футболу. Вища ліга, восьмий тур.

Група А.

«Карпати» — «Торпедо». 0:0. 6000 глядачів. Суддя В. Дердо (Іллічівськ).

«Темп» — «Шахтар». 0:4 (0:1). 10000 глядачів. Суддя Л. Бавикін (Харків). Голи: Ребров (11, 24), Щербаков (64), Манько (89).

	І	В	Н	П	М	О
Таврія	7	4	2	1	9—4	10
Шахтар	7	3	3	1	13—3	9
Чорноморець	7	3	3	1	15—7	9
Торпедо	7	2	4	1	6—3	8
Металург	7	2	4	1	8—5	8
Кремінь	7	2	4	1	4—4	8
Евіс	7	2	2	3	5—7	6
Карпати	8	1	4	3	4—9	6
Темп	8	1	3	4	4—12	5
Нива Вц.	7	1	1	5	4—18	3

Група Б.

«Металіст» — «Нива» Тр. 0:0. 2100 глядачів. Суддя В. Мельничук (Сімферополь). Попереджено Салімова, Тимофєєва (обидва — «Нива»).

«Нафтовик» — «Волинь». 2:1. (0:1). 2000 глядачів. Суддя О. Тютюн (Фастів). Голи: Єрмак (89), Липинський (90) — у господарів; Жук (26) — у гостей. Попереджено Тупчієва і Федецького (обидва — «Волинь»), Єрмака («Нафтовик»).

СКА — «Дніпро». 1:1 (0:0). 1000 глядачів. Суддя М. Сидор (Львів). Голи: Леш (79) — у господарів; Москвін (56) — у гостей. Попереджено Юдіна («Дніпро»).

«Динамо» — «Зоря»-МАЛС. 2:1 (1:0). 580 глядачів. Суддя В. Туховський (Сімферополь). Голи: Шаран (19), Грицина (62) — у господарів; Гусейнов (88) — у гостей. Луганець Севідов не реалізував пенальті. Попереджено Мартиненка («Зоря»-МАЛС).

	І	В	Н	П	М	О
Динамо	6	4	2	0	10—5	10
Металіст	8	3	3	2	11—7	9
Буковина	6	3	3	0	7—3	9
Дніпро	7	3	2	2	9—6	8
Нафтовик	8	3	2	3	4—7	8
Волинь	7	3	1	3	7—7	7
Нива Тр.	7	2	3	2	4—3	7
Прикарпаття	7	1	4	2	1—2	6
Зоря-МАЛС	7	2	1	4	7—10	5
СКА	7	0	1	6	3—13	1

Зверніть увагу

КОЖНА П'ЯТНИЦЯ — ЧИСТА

У релігійному календарі, як відомо, раз на рік є таке свято — чистий четвер. У містах та селах Дніпропетровщини вирішили тепер кожну п'ятницю робити чистою. Це ніби замість колишніх суботників.

Вигляд наших населених пунктів, особливо міст, останнім часом не тішить. Враження таке, що двірники страйкують, а всім байдуже. «Чисті п'ятниці» викликані потребою впорядкувати території житлових масивів і зон масового відпочинку, підприємств та організацій тощо.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровськ.

Прем'єри

...РТІВ НА МОЮ ГОЛОВУ!»—

ій Про-
жливе:
у Оле-
о бра-
чортів
п'єсу
я зем-
театру-
вид Бу-
рорізь-
, в то-
ий ві-
сер —
танище
Про-
-Сміє-
о, що
тоді,

коли у людей, а о десятій годині вечора — і вас охопить до певної міри небуденне відчуття. Щодо самої вистави — вона не здається настільки потойбічною, як би того хотілося. Можливо — бомбосховище мілкувате, а можливо — актори надто молоді й безпосередні, дивлячись на них, почуваєшся не у бомбосховищі й не на тім світі, а — як ото на карнавалі в дитсадку, розчулено й зворушено. У фіналі кожному глядачеві наливають по 25 грамів алкоголю, чим ваші враження й закріплюються назавжди.

Христофор ГРУША.

Розвалили дощенту

ВИСЕЛЯЮТЬ ЛІКСАНУПР?

Після ліквідації компартійного ліксанупру на його базі два роки тому було створено обласний кардіологічний диспансер на 180 ліжок. Роботи вистачає — лише за минулий рік тут зроблено 1154 операції на серці, аорті, артеріях та венах. Причому кількість потребуючих негайного лікування невпинно зростає. Хворобами серцево-судинної системи в області страждає понад 58 тисяч чоловік.

Рішенням сесії міської Ради народних депутатів від 11 березня ц. р. приміщення диспансеру передається дитячій лікарні. Безумовно, приміщення для дитячої лікарні необхідно терміново знайти. Та чи у такий спосіб? Ніхто з депутатів навіть не порадився з колективом у 300 чоловік. А за два минулих роки на реконструкцію, монтаж дорогоцінної апаратури в колишньому ліксанупрі витрачено 2,5 мільйона карбованців. Якщо ж виселити кардіологічний диспансер, то за нинішніх цін на це знадобиться 40—50 мільйонів. На переобладнання приміщення під дитячу лікарню потрібно не менше 12 мільйонів карбованців. На вселення-виселення двох лікарень знадобиться й близько двох років, отже, саме стільки часу місто не матиме ані кардіологічного диспансеру, ані дитячої лікарні... Тим часом вихід є, і досить простий: дитячу лікарню на 240 ліжок (у нас всього 180!) можна повністю розмістити у щойно збудованих корпусах міськлікарні № 2. Є й інші варіанти.

...Прикро, але колишній ліксанупр багатьом не дає спокою, хоча нині там працює зовсім інший колектив. І, замість дарувати людям здоров'я, він змушений відбиватися від непродуманих рішень, перебуваючи у стані облоги...

В. СТЕПАНЮК, С. ПОПОВ, Г. МИРОНОВИЧ, лікарі.

Чернігів.

ПОГОДА

10—11 квітня на Україні істотних опадів не передбачається, лише сьогодні на Лівобережжі подекуди невеликий дощ і мокрий сніг. Вітер змінних напрямків, 3—8 метрів на секунду. Температура вдень 6—13, на півдні до 17 градусів тепла, вночі від 2 градусів морозу до 4 тепла.

По Київській області сьогодні вдень істотних опадів не передбачається. Вітер змінних напрямків, 3—5 метрів на секунду. Температура 8—13 градусів тепла.

Черговий по випуску номера Костянтин ПАРИШКУРА. Тел. 446-61-13.

Компетентний прогноз

ПРО ГРОШІ СЕРЙОЗНО

СУЧАСНИЙ СТАН СИСТЕМИ

Нині в Україні діє дві грошові одиниці — старий радянський карбованець і український купоно-карбованець, причому останній існує лише в готівці. Раніше подібних грошових систем не існувало, отже, класична економічна наука не може дати відповіді на питання про стабільність та ефективність такої системи. У таких випадках найчастіше з'являються феномени, не обійшли вони й Україну.

Феномен перший. Безпрецедентне знецінення нової квазівалюти — купоно-карбованця. За два місяці офіційний курс купона впав у п'ять разів (розпочали з 10, а закінчили 50 купонами за долар). Реальний курс впав у три-чотири рази. На початку січня один купон коштував 3—4 карбованці, тепер — приблизно карбованець. Якщо оцінити реальний курс купона в доларах, то нині він уже менше одного цента, як, до речі, і карбованець, тобто за долар треба давати більш як 100 купонів. Саме тому купони на офіційному ринку ніхто не купує за долари.

Головна причина такого феномену — «неповноцінність» купона, тобто його існування лише в готівці. За карбованці можна купити засоби виробництва і навіть фабрику в процесі приватизації, а за купони — лише товари народного споживання, і то не надто високої якості. Отже, ціна купона зросте, якщо він стане існувати в безготівковій формі, принаймні для цілей приватизації. Інша причина знецінення купона — дефіцит готівкових карбованців у країнах СНД і особливо в Україні, а також відносний надлишок купонів, але цей фактор тимчасовий.

Феномен другий. Впровадження купонів не тільки не закрило економічні кордони України, а, навпаки, зробило їх ще більш відкритими. Цей феномен синтезує дві тенденції.

Перша тенденція. Державним підприємствам України стало вигідніше вивозити свої товари, зокрема народного споживання, за межі України, де безготівкові ціни вищі, ніж у нас (головна причина таких цін у використанні наших кредитних ресурсів у сумі більш як 100 мільярдів карбованців).

Разом з тим приватний бізнес країн СНД завозить товари в Україну і реалізує їх нашим громадянам за вищими цінами (це пояснюється відсутністю дефіциту в готівці — купони плюс карбованці).

Але ця друга, в цілому позитивна, тенденція не буде тривалою, тому що карбованців в Україні скоро майже не залишиться.

Як було оголошено, у квітні весь безготівковий обіг буде здійснюватися в купонах. Якщо інші умови залишаться без змін, то це призведе до падіння курсу купона щодо карбованця приблизно на 100 відсотків, а вивезення товарів з України (через безготівкову торгівлю) збільшиться. У той же час ввезення товарів до нас зменшиться через дефіцит готівкових карбованців.

Що робити? Форсованими темпами впроваджувати національну валюту, тобто гривні. Але у нас, як завжди, кожний другий науковець, урядовець чи навіть звичайний службовець або громадянин пропонує власну концепцію грошової реформи. Це дуже небезпечно. Під політичним чи якимось іншим тиском за основу може бути вибрана така концепція, що не тільки не стабілізує, а навпаки, остаточно зруйнує залишки економічної активності в Україні. Більше того, невдала грошова реформа може підірвати суверенітет нашої держави, стати початком кінця.

Саме тому хочу запропонувати два теоретично обгрунтованих і практично (історично) випробуваних варіанти реформи. Інші схеми будуть економічним аматорством. На конференції у Вашингтоні віце-прем'єр-міністр Чехо-Словаччини В. Клаус дуже влучно сказав, що годі експериментів, пошуків якихось особливих шляхів для стабілізації грошово-кредитної системи республіки. Треба просто дотримуватись загальновідомих і загальноприйнятих на Заході дій і заходів. Тоді все піде на лад. Досвід Чехо-Словаччини, Угорщини, Польщі доводить цю просту істину.

РЕФОРМА ЧЕРЕЗ ЦЕНТРАЛЬНИЙ БАНК?..

Такий варіант грошової реформи можна назвати класичним. При цьому стара грошова одиниця за дуже короткий час (добу, дві...) повністю замінюється на нову. Є приклади і вдалих реформ (Німеччина, 1948 рік), і невдалих (Японія після другої світової війни). Звичайно, ми узагальнимо досвід вдалих реформ, яких, до речі, було не так і багато.

Головна мета грошової реформи — створення твердої і стабільної валюти, припинення інфляції, стабілізація економіки як передумови її зростання. Цінність грошей залежить від їх кількості. Чим менше грошей в обігу, тим вони цінніші. Тому, як правило, в процесі реформи лише частина грошей обмінюється по справедливому курсу. Інша частина, по суті, ліквідується. Так сталося в Німеччині. В Україні є можливість уникнути цього. Другу частину грошей можна просто обміняти на приватизаційний потенціал держави — землю, квартири, акції тощо (але цю можливість буде надано не більш як на півроку).

Після реформи (обміну грошей) забороняється використовувати всі інші валюти як засоби платежів у державі. Встановлюється гнучкий, а часом і твердий обмінний курс національної валюти для всіх громадян та юридичних осіб України в їх поточних операціях (це називається внутрішньою конвертованістю).

Головне ж починається на другий день після реформи. Грошей має бути менше, ніж товарів, але достатньо для нормального товарообігу. Це ж стосується і кредитних ресурсів. Важливо, щоб інфляція не перевищувала одного-двох відсотків на місяць, а конвертація гривні на долар не викликала сумніву. Зрозуміло, все це має забезпечити центральний банк. Я даю 100 відсотків гарантії успішного проведення реформи, якщо буде виконано певні умови.

Насамперед, українські митники мають контролювати всі шляхи з іншими державами (республіками). Вивезення національної валюти треба обмежувати і декларувати. Має діяти митно-валютний контроль.

Окрім того, слід створити додаткові (приблизно місячні) запаси товарів ажіотажного попиту.

Безперечно, уряд України і Національний банк мають взяти під повний контроль всі зовнішньоекономічні операції. Всі розрахункові операції проходять тільки через відповідні рахунки Національного банку України, який створює власні золотовалютні резерви.

Не обійтися і без стабілізаційного валютного фонду. Його розмір залежатиме від платіжного балансу України. Можливі джерела: приватизація, кредити Міжнародного валютного фонду, кредити інших держав, позитивне сальдо платіжного балансу.

Перед проведенням грошової реформи треба ліквідувати бюджетний дефіцит. Парламент має прийняти новий бездефіцитний бюджет. Максимальний дефіцит не може перевищувати чотирьох відсотків валового національного продукту. Дефіцит покривається лише через емісію державних облігацій.

Забороняється пряме кредитування бюджетного дефіциту, в той же час створюються умови для закупівлі державних облігацій банками, приватними особами на відкритому ринку.

Напередодні грошової реформи має закінчитися реорганізація центрального банку, який зможе регулювати рух усіх кредитних ресурсів і грошовий обіг сучасними ринковими методами, насамперед активними операціями на відкритому фінансовому ринку і диференційною політикою резервів (щодо цілей кредиту).

Грошова реформа має збігтися з повною лібералізацією цін, з жорстким податковим регулюванням зростання заробітної плати, відмовою від індексації доходів.

І останнє — якнайшвидше має початися лібералізація зовнішньоторговельної діяльності. Треба скасувати систему квот і ліцензій. Регулювання йтиме лише за рахунок митних податків. Усі підприємства мають апріорне право на зовнішньоекономічні операції.

Зрозуміло, що постає закономірне питання: за який час можна закінчити підготовку до реформи? Якщо є надійні урядові і банківські команди, які розуміють закони ринкової економіки і можуть контролювати економічну ситуацію, то за п'ять-шість місяців.

А МОЖЕ, КРАЩЕ ЧЕРЕЗ ВАЛЮТНУ ПАЛАТУ?..

У багатьох західних науковців, банкірів і політиків після відвідин України та інших країн СНД виникають сумніви щодо спроможності формування у нас грошової системи, яка регулювалася б центральним банком. Тому вони пропонують створити, наприклад, для України Валютну палату, яка б мала право випускати в обіг валюту під стовідсоткове забезпечення резервною твердою валютою (для нас це може бути долар чи німецька марка). Я завжди був противником такої валютної системи для України, але тепер хочу запитати і себе, і тебе, шановний читачу, чи спроможні ми на такі дії, як німці або чехи? Чи спроможні ми створити такі урядові і банківські структури, які проводили б непопулярну і жорстку фінансову і грошово-кредитну політику? Тоді краще йти на створення Валютної палати.

Така система була характерна майже для всіх постколоніальних держав, особливо Британської імперії. Тепер вона застосовується в п'яти державах світу, включаючи Сінгапур і Гонконг.

Цікаво, в 1918—1919 роках Дж. Кейнс успішно запровадив таку систему на Далекому Сході в Росії.

Ми також є постколоніальною державою, отже, формально вписуємось у цей ряд. До того ж система використання чужої резервної валюти має багато безперечних переваг.

Насамперед національна валюта є повністю конвертованою в резервну за стабільним курсом (як правило, 1:1).

Далі. Банк не може кредитувати бюджетний дефіцит, тому велика інфляція неможлива. Інфляція національної валюти має такий же темп, як і інфляція резервної валюти.

Така валютна система не залежатиме від дій центрального банку і уряду, отже, буде стабільною навіть в умовах політичних криз.

До того ж її дуже легко запровадити. Необхідно лише мати запас твердої валюти приблизно на мільярд доларів. І політичну волю до реформ.

Головним недоліком цієї системи є те, що грошовим обігом в Україні буде, по суті, керувати не Національний банк, а, наприклад, Бундесбанк Німеччини. До речі, на конференції у Вашингтоні число економістів, які пропонували цю систему для пострадянських республік, дорівнювало числу тих, хто відстоював ідею центральних банків. Коли мене запитали, що буде краще для України, я відповів, що це не стільки економічне, скільки політичне питання. Якщо є політична нестабільність, а компетентність персоналу вищих ешелонів влади не відповідає певним стандартам, то краще — валютна палата. Якщо навпаки, то — центральний банк. Треба зачекати.

ВІД ПОМИЛОК НЕ ЗАСТРАХОВАНІ

Я вже наголошував на небезпеці помилок при розробці концепції грошової системи та її впровадженні. Ось найтиповіші з них.

Всі, хто пише про гроші, посилаються на закон Грешема, який говорить, що при обігу в країні двох валют слабкіша буде витісняти сильнішу. Це вірно лише для випадку фіксованого обмінного курсу між ними. Якщо ж діє ринковий обмінний курс, то сильніша валюта витісняє слабкішу. Цікаво, це положення дає підставу для використання протягом певного часу двох грошових одиниць. У разі застосування Валютної палати — національної грошової одиниці гривні (тверда валюта) і купонів (слабка валюта). Звичайно, між цими валютами має бути лише ринковий курс.

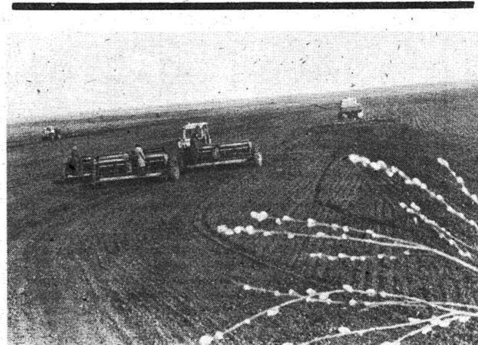
Хочу звернути увагу на обмінний курс національної валюти. Треба усвідомити, що падіння такого курсу на три-чотири відсотки для будь-якої розвинутої країни — трагедія! У нас курс падає вдвічі, і все ніби нормально. Звичайно, курс залежить в основному від грошової політики центрального банку та економічної політики уряду. Важливо зрозуміти також, що обмінний курс дуже чутливий не тільки до економічної і політичної ситуації. На нього впливає і ставлення засобів масової інформації до керівництва банку. Наприклад, невиважена критика голови центрального банку в деяких країнах призводила до падіння курсу національної валюти на 10—20 відсотків. Саме на такий відсоток країна, по суті, ставала біднішою! Тому в цивілізованих країнах таке неможливо. А у нас?

Невже ми ніколи не будемо вчитися на чужих помилках, що є ознакою великої країни?

Олександр САВЧЕНКО,
доктор економічних наук.

Ця стаття є скороченим варіантом виступу автора на конференції «Гроші в перехідний період від плану до ринку», яка відбулася у Вашингтоні 5—6 березня ц. р.

Посівна-92

На Полтавщині — у розпалі висів цукрового буряка, на часі посів ярових. Овочівники готують площі під картоплю, помідори, огірки, капусту, врожаї на які тут завжди непогані.

У працівників колгоспу імені Леніна Новосанжарського району особливих проблем немає: і пальним наперед запаслися, і техніку завчасно підрихтували та в поле вивели. Тепер головне — не втратити жодної погожої днини.

Полтавська область. **Павло ЗДОРОВИЛО.**

Він багато й часто виступав у пресі. Готував наукові статті для видань із проблем права. Писав книжки. Але все це було в роки занять прокурорською практикою. З обранням у грудні 1991 року на важливий державний пост не написав, за його ж зізнанням, жодного рядка. Зайнятість змушувала його відмовлятися навіть від інтерв'ю. Для газети, яка представляє український парламент, САФАРАЛІ КЕНДЖАЄВ зробив виняток. Це перше його інтерв'ю на сторінках преси з моменту обрання на пост Голови Верховної Ради.

Спеціально для «Голосу України»

Одне сонце над Вахшем і Дніпром

Інтерв'ю Голови Верховної Ради Республіки Таджикистан Сафаралі КЕНДЖАЄВА

— Дякую вам, Сафаралі Кенджайовичу, за увагу до кореспондента газети українського парламенту. Чи можу я зробити висновок, що керівництво Республіки Таджикистан у принципі зацікавлено ставиться до розвитку українсько-таджицьких контактів?

Принцип, якого ми дотримуємося, висловлений ще багато століть тому мудрецями Сходу: вітай те, що людей об'єднує, і відкидай, як сміття, те, що їх роз'єднує.

Взаємодіючи, ми тільки виграємо. Узяти, приміром, сферу енергетики. Самому Таджикистанові не під силу завершити будівництво Рогунської ГЕС — енергогіганта на Вахші потужністю 3,6 мільйона кіловат, що вироблятиме 13 мільярдів кіловат-годин електроенергії на рік. Ми оголосили про намір залучити сили і кошти зі сторони, створити щось на зразок міжнародного консорціуму для спільного завершення будівництва й експлуатації станції. Участь України вельми бажана, оскільки вона могла б поставити енергетичне обладнання. А натомість отримати свою частку прибутку від продажу електроенергії згідно із взаємовигідними угодами. І це тільки одна сфера для спільної взаємодії.

— Наскільки життєздатною, на вашу думку, є Співдружність незалежних держав?

— Мені хотілося б вірити, що принаймні найближчим часом розпаду не станеться. Навпаки, вона повинна зміцніти. Якщо ж хтось із політиків одважиться на такий крок, то варто перед тим подумати про долі простих людей. У якій ситуації опиняться, скажімо, сорок тисяч українців, які живуть у Таджикистані, чи п'ять тисяч таджиків, котрі мешкають на Україні?

З нашого боку робиться і робитиметься все можливе, щоб зміцнити співдружність. Особливу увагу ми приділяємо дисципліні поставок. Виступаючи на недавній нараді промисловців, Президент Рахмон Набієв ще раз зажадав неухильного виконання договірних зобов'язань.

Ми прихильники єдиної армії, спільного для всіх країн СНД бюджету на оборонні цілі, в тому числі на утримання прикордонних військ.

— Як має відбуватися розподіл майна колишнього СРСР? Чи правомірний, на ваш погляд як юриста, такий спосіб, коли бомбардувальники однієї з держав Співдружності самовільно перелітають на бік іншої?

— Вихідний засновок ясний: кожний має отримати за трудами своїми. Питання — як це визначити? Ми проти суто механічного підходу при підрахунках. Обов'язково слід враховувати ту обставину, що республіки Середньої Азії (і Таджикистан у тім числі) розвивалися як сировинні придатки індустріальних центрів. Сировину ми продавали дешево, а вироби з неї йшли за багато вищими цінами.

Яскравий приклад цього пов'язаний із золотом. Ми поставляли його в Новосибірськ по 14 карбованців за грам. Після переробки воно зростало в ціні в шість разів. Республіка втрачала на цьому мільйони. Ось такого роду втрати повинні бути обов'язково враховані і компенсовані нам при поділі союзного майна.

Ми претендуємо на частину золотого запасу колишнього СРСР, на частину алмазного фонду. Вважаємо, що маємо право розраховувати на частку радянського майна за кордоном.

Що ж стосується бомбардувальників, то самовілля неприпустиме при їх переміщенні, якщо до того ж при цьому порушується повітряний простір суміжної держави. Зацікавлені сторони повинні діяти на основі законодавства.

— Чи не побоюєтесь ви, що вимоги типу «повернути Крим Росії» породять нову хвилю територіальних претензій у відносинах між членами СНД?

— Питання національно-територіального розмежування досить складні, щоб на них відповісти однозначно. Щоразу це потребує спеціального розгляду — коли, як, на якій юридичній основі передавалися ті чи інші землі.

— Наскільки стала політична ситуація в республіці? Як ви ставитесь до вимоги опозиції про розпуск парламенту?

— Відповім чітко: потрясінь не передбачається. Час від часу виникають, щоправда, важкі ситуації. Керівництво республіки часто потрапляє під вогонь критики. Але це, ми вважаємо, нормальне явище.

Ненормальне інше — коли Верховна Рада та уряд подають опозиції руку на співробітництво, а опозиція демонстративно відвертається. Лідери Демократичної партії Таджикистану і народного руху «Растохез» неодноразово заявляли про те, що не збираються співробітничати з нинішнім керівництвом республіки. Але дозвольте, обирав Президента і парламент сам народ, і якщо хтось незгідний з результатами виборів, то в такому разі він виявляє неповагу до волі народу.

Відзначу, що Президія Верховної Ради двічі за останній час влаштовувала зустріч представників усіх політичних партій і течій. Ніхто з Демпартії і «Растохезу» не прийшов.

Проблема розпуску парламенту мені здається надуманою. Конституцією це не передбачено. На це має право тільки парламент і народ.

— Багато доводиться чути розмов про посилення ісламського чинника.

— Протягом століть мої земляки зберігали відданість ісламові. Так буде й надалі, ми не збираємося поривати з нашою релігією. Зруйнувати віру народу не вдалося навіть тоталітарному режимові, що насаджував атеїзм.

Але це не означає, що ми збираємося побудувати ісламську республіку. Таджикистан, як і раніше, залишиться світською державою.

— Чи доводилося вам бувати на Україні? Ваші особисті враження від зустрічей з людьми?

— На превеликий жаль, я був там тільки одного разу. На курсах підвищення кваліфікації прокурорів, що їх проводили в Одесі. Сподобалося місто, його мешканці. Вдалося і в Чорному морі викупатися, хоча листопадова погода не сприяла цьому. Доля дозволить — обов'язково завітаю ще раз, щоб побачити золотоверхий Київ і повноводий Дніпро.

— Вашим планам — швидше здійснитися! Спасибі за розмову!

Юрій КУШКО.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про персональний склад Колегії з питань гуманітарної політики Державної думи України

Затвердити персональний склад Колегії з питань гуманітарної політики Державної думи України (додається).

Президент України Л. КРАВЧУК

м. Київ
7 квітня 1992 року

ПЕРСОНАЛЬНИЙ СКЛАД

Колегії з питань гуманітарної політики Державної думи України

Жулинський Микола Григорович — Державний радник України з питань гуманітарної політики — голова Колегії

Гончар Олесь Терентійович — письменник, голова Комітету по Державних преміях України ім. Т. Шевченка, голова Української ради миру, академік АН України

Дзюба Іван Михайлович — письменник, президент Національної асоціації україністів

Драч Іван Федорович — письменник, голова ради Товариства зв'язків з українцями за межами України, народний депутат України

Іллєнко Юрій Герасимович — кінорежисер, голова Державного фонду української кінематографії, народний артист України

Мисько Еммануїл Петрович — ректор Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва, голова правління Львівського обласного відділення Українського фонду культури, народний художник України

Михальченко Микола Іванович — Радник Президента України, доктор філософських наук, професор

Мокренко Анатолій Юрійович — директор Національного академічного театру опери та балету ім. Т. Г. Шевченка, народний артист України

Піріг Любомир Антонович — заступник директора Київського науково-дослідного інституту урології та нефрології, доктор медичних наук, професор, член-кореспондент АН України, народний депутат України

Попович Мирослав Володимирович — завідуючий відділом Інституту філософії АН України, доктор філософських наук, професор

Свідзинський Анатолій Вадимович — завідуючий кафедрою Сімферопольського державного університету, доктор фізико-математичних наук, професор

Скорик Лариса Павлівна — професор Київського державного художнього інституту, кандидат архітектури, народний депутат України

Сливка Володимир Юлійович — ректор Ужгородського державного університету, доктор фізико-математичних наук, професор

Федорук Олександр Касьянович — заступник директора Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського АН України, кандидат мистецтвознавства

РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про персональний склад Колегії з питань науково-технічної політики Державної думи України

Затвердити персональний склад Колегії з питань науково-технічної політики Державної думи України (додається).

Президент України Л. КРАВЧУК

м. Київ
7 квітня 1992 року

ПЕРСОНАЛЬНИЙ СКЛАД

Колегії з питань науково-технічної політики Державної думи України

Юхновський Ігор Рафаїлович — Державний радник України з питань науково-технічної політики, народний депутат України — голова Колегії

Балабуєв Петро Васильович — генеральний конструктор Авіаційного науково-технічного комплексу ім. О. К. Антонова, доктор технічних наук

Бизов Володимир Федорович — ректор Криворізького гірничо-рудного інституту, доктор технічних наук, професор

Борисюк Михайло Дем'янович — генеральний конструктор виробничого об'єднання «Завод ім. Малишева», кандидат технічних наук

Каменецький Юрій Теодорович — президент Української суднобудівної корпорації «Укрсуднобуд», начальник і головний конструктор ЦКБ «Чорноморсудпроект», кандидат технічних наук

Крайник Любомир Васильович — генеральний директор асоціації «Галавто», кандидат технічних наук

Кучма Леонід Данилович — генеральний директор виробничого об'єднання «Південний машинобудівний завод», кандидат технічних наук

Лавринович Олександр Володимирович — заступник голови Народного Руху України, старший науковий співробітник Інституту надтвердих матеріалів ім. В. М. Бакуля АН України, кандидат технічних наук

Лисенко Володимир Сергійович — завідуючий відділом Інституту напівпровідників АН України, доктор фізико-математичних наук, професор

Мельничук Дмитро Олексійович — ректор Української сільськогосподарської академії, член-кореспондент АН України, академік УААН, доктор біологічних наук, професор

Патон Борис Євгенович — президент Академії наук України, академік, доктор технічних наук, професор

Сергієнко Іван Васильович — заступник директора Інституту кібернетики ім. В. М. Глушкова АН України, академік, доктор фізико-математичних наук, професор

Топчій Дмитро Гаврилович — генеральний директор виробничого об'єднання «Київський радіозавод»

Чирков Володимир Григорович — головний науковий співробітник Центру досліджень науково-технічного потенціалу і історії науки ім. Г. М. Доброва АН України, доктор економічних наук

Шидловський Анатолій Корнійович — академік-секретар Відділення фізико-технічних проблем енергетики АН України, академік, доктор технічних наук, професор

Шпак Петро Федорович — завідуючий відділом Інституту геологічних наук АН України, член-кореспондент АН України, доктор геолого-мінералогічних наук.

Ця сторінка присвячена проблемі виховання дітей. За останні десять років ми нарешті визнали, що в нас є проблеми дитячої проституції та наркоманії, проте методи боротьби з цими пороками залишаються на рівні дитячої кімнати міліції і педрад. Часто батьки в усіх гріхах звинувачують школу, а педагоги — батьків. Тому ми подаємо соціологічні дослідження дніпропетровських і вінницьких соціологів, які підійшли до проблеми виховання з точок зору педагогів, батьків і дітей.

ПЕТРЕНКО ПРОТИ ПЕТРЕНКА

Який сьогодні дух сім'ї? Чим характеризується морально-психологічна атмосфера нашого осередку суспільства? Чи однією мовою ведуть діалог батьки й діти? Чи ефективна наша «домашня педагогіка», і до чого вона призводить?

Намагаючись знайти хоча б деякі відповіді на безкінечні «чому», «Дніпропетровський фонд соціального моніторингу» опитав по телефону 370 жителів Дніпропетровська, що представляли всі вікові групи населення. З них 62 відсотки — одружені, 30 — неодружені і 8 — овдовілі або розлучені. Дві третини анкетованих мають своїх дітей.

Задля справедливості треба підкреслити, що опитування нерепрезентативне, тобто у виборці не дотримані відсоткові квоти соціальних груп усього населення міста, тому викладені авторами висновки слід сприймати обережно й критично. Це, так би мовити, лише ескіз до проблеми, інформація до роздумів.

Пропонуємо читачам самостійно порівняти відповіді на запитання крізь призму дорослих і дитячих поглядів.

ЯКИМ МЕТОДАМ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ НАДАЮТЬ ПЕРЕВАГУ СЬОГОДНІ БАТЬКИ? (Сума відповідей перевищує 100 відсотків, тому що можна було вибрати кілька варіантів).

	Діти	Дорослі
переконання	71	61
моральне заохочення	43	53
образи і приниження	31	6
матеріальне покарання	26	14
виховання на власному прикладі	25	57
матеріальне заохочення	21	29
фізичне покарання	19	20
виховання на основі морального кодексу будівника комунізму	3	12
виховання на основі релігійної моралі	—	4
виховання на прикладі героїв, вождів, кумирів	—	12

Фото В'ячеслава ПУШКАРЬОВА.

ЯКІ МЕТОДИ ПОКАРАННЯ ДІТЕЙ БАТЬКИ ЗАСТОСОВУЮТЬ НАЙЧАСТІШЕ?

	Діти	Дорослі
образи й нотації	81	42
відмова в обіцяних покупках	63	52
заборона на перегляд телепередач	47	27
заборона на спортивні тренування	25	12
відмова у видачі кишенькових грошей	22	21
позбавлення ігор на вулиці	19	34
рукоприкладство	16	19
вилучення раніше подарованих речей	10	2
биття паском	9	18
стояння в кутку	—	30
стояння на колінах	—	4

ЗА ЩО НАЙЧАСТІШЕ БАТЬКИ КАРАЮТЬ СЬОГОДНІ ДІТЕЙ?

	Діти	Дорослі
невиконання обов'язків по дому	66	24
погане навчання	56	47
недбале ставлення до одягу і взуття	50	33
пізнє повернення додому	44	25
грубі стосунки з дорослими	41	28
нецензурна лайка	38	23
небажання читати книги	31	10
зловживання переглядом телепередач	25	2
спілкування з поганою компанією	25	2
вживання алкоголю або наркотиків	22	46
розголошення сімейних секретів	21	4
куріння	19	41
погана поведінка в навчальному закладі	9	31
невдалий бізнес	6	1

Не поставивши собі за безперспективну мету з'ясувати, хто об'єктивніший в оцінках — батьки чи діти, ми готові висловити одне припущення: наше соціальне середовище, що роздирається протиріччями й проблемами, досить плодовите у відтворенні «каральної педагогіки». Практика домашнього виховання сьогодні не витримує іспиту — це ясно й без соціологічного опитування, оскільки жити стає дедалі складніше, і не дивно, що кожний з нас, хто має своїх продовжувачів і спадкоємців, перебуваючи в стані щоденного шоку, знаходить найпростіший шлях зігнати зло на ближньому й слабкому...

Не хотілось би моралізувати, але одна порада, ми гадаємо, не завадить усім нам — давайте частіше вдивлятися, мов у дзеркало, в наших дітей...

В'ячеслав БІЛЕНЬКИЙ,
Сергій ШЕВЧЕНКО.

Дніпропетровськ.

Фото Богдана ПРИЙМАКА.

ВИКЛАДАЧІ ПРО ПІДЛІТКІВ

В останні роки у Вінниці, як і по всій країні, на фоні загального зростання злочинності спостерігається швидке збільшення кількості правопорушень серед підлітків. Соціологічне бюро «Резонанс» на замовлення Вінницького міськвиконкому, УВС Вінницької області здійснило комплексне соціологічне дослідження з питання відхилення від норми поведінки вінницьких підлітків, під час якого було опитано учнів 1—2-х курсів ПТУ, їхніх викладачів і майстрів, працівників інспекцій у справах неповнолітніх, жителів міста, старшокласників вінницьких шкіл, їхніх учителів та батьків.

Ця публікація дає уявлення про те, які завдання у справі виховання підлітків стоять перед викладачами. На запитання анкети відповіли 166 учителів середніх шкіл і 173 викладачі вінницьких ПТУ. (Дані подаються у відсотках).

ЩО В ПОВЕДІНЦІ ТА ВЧИНКАХ ШКОЛЯРІВ СЕРЕДНІХ І СТАРШИХ КЛАСІВ ОСОБЛИВО ХВИЛЮЄ ВАС ЯК ПЕДАГОГА?

— грубість, жорстокість, агресивність	56
— втрата інтересу до навчання, небажання працювати, лінощі	50
— байдужість до всього, бездуховність, відсутність ідеалів	43,4
— безвідповідальність, інфантильність, егоїзм	17,5
— неосвіченість, обмеженість, низький культурний рівень	16,9
— брехливість, лицемірство, розв'язність	14,5
— меркантильність, «речизм», заздрощі	9
— хуліганство, алкоголізм, проституція, крадіжки	6,4
— куріння, недотримання правил поведінки в школі та громадських місцях	4,8

ЧИ МОЖЕ ШКОЛА КОМПЕНСУВАТИ НЕДОЛІКИ ВИХОВАННЯ В СІМ'Ї ТА НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ ВУЛИЦІ?

— не може	67,5
— частково може	32,5

ЯК ПІДНЯТИ ЗАЦІКАВЛЕНІСТЬ УЧИТЕЛЯ В ПРОВЕДЕННІ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ?

— підвищити плату за виховну роботу	57,2
— зменшити навчальне навантаження	24,1
— ввести посаду вихователя	19,3
— розширити матеріальну базу школи, зменшити кількість учнів у класі	16,3
— дати свободу творчості вчителеві	10,8
— поліпшити підготовку вчителів	8,4
— піднести авторитет учителя в суспільстві	7,2

ЩО В СУЧАСНИХ УМОВАХ МОГЛО Б СТИМУЛЮВАТИ ІНТЕРЕС СТАРШОКЛАСНИКІВ ДО НАВЧАННЯ?

— піднесення престижу освіти	36,7
— впровадження платного навчання і стипендій	32,5
— поліпшення матеріальної бази школи, навчально-методичні й організаційні заходи	27,1
— спеціалізація навчання в старших класах	25,3
— відміна загальної обов'язкової середньої освіти	12,7
— пільги під час вступу до вузу	7,8

ЯКІ У ВАС Є ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ПРОФІЛАКТИКИ ПРАВОПОРУШЕНЬ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ, ПОЛІПШЕННЯ РОБОТИ З МОЛОДДЮ В ШКОЛІ, МІКРОРАЙОНІ, МІСТІ?

— організовувати клуби, гуртки за інтересами для підлітків	42,6
— посилити відповідальність батьків за виховання дітей	27,1
— організувати дозвілля школярів	16,1
— прилучати школярів до праці	15,7
— будувати спортивні споруди, пропагувати здоровий спосіб життя	15,1
— поліпшити роботу правоохоронних органів	15,1
— міській владі приділяти увагу проблемам молоді і підлітків	15,1

Викладачі вінницьких ПТУ на запитання анкети відповіли так:

ЩО В ПОВЕДІНЦІ ТА ВЧИНКАХ ПІДЛІТКІВ ХВИЛЮЄ ВАС ЯК ПЕДАГОГА?

— втрата інтересу до навчання, байдужість, лінощі	51
— агресивність, жорстокість, грубість	35
— низький культурний та інтелектуальний рівень	25
— бездуховність, безідейність	16
— безвідповідальність, недисциплінованість	14
— невміння працювати, потяг до легкого заробітку	9
— алкоголізм, наркоманія, крадіжки, спекуляція	4

ЯК МОЖНА СТИМУЛЮВАТИ ЗАЦІКАВЛЕНІСТЬ УЧНІВ ПТУ В ХОРОШОМУ НАВЧАННІ?

— матеріально зацікавити учнів, виплачувати стипендію	50
— різні навчально-методичні та організаційні заходи	17
— дати кращих наставників, цікаву роботу	16
— створити умови для повноцінного розвитку учнів	14
— морально заохочувати учнів	8

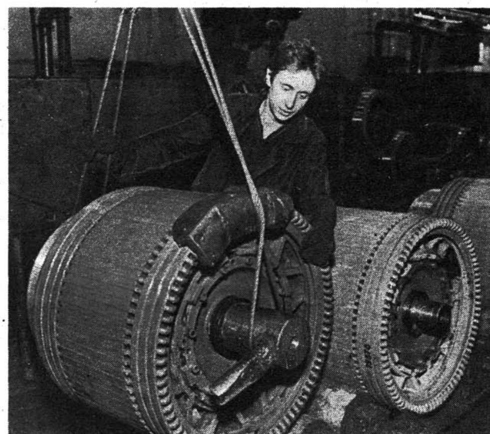
ЯКІ У ВАС Є ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ПОЛІПШЕННЯ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ З УЧНЯМИ?

— будувати спортивні споруди, організовувати спортивно-масову роботу	27
— вдосконалювати роботу гуртків	24
— підняти престиж і кваліфікацію організаторів позакласної роботи	17
— збудувати міський молодіжний центр	17
— пізнавальні заходи (диспути, конкурси, екскурсії)	17
— розважальні заходи (відеодискотеки, кафе, вечори відпочинку)	12
— дати можливість учням самостійно працювати	5

Олександр КОРОТИН,
соціолог.

Вінниця.

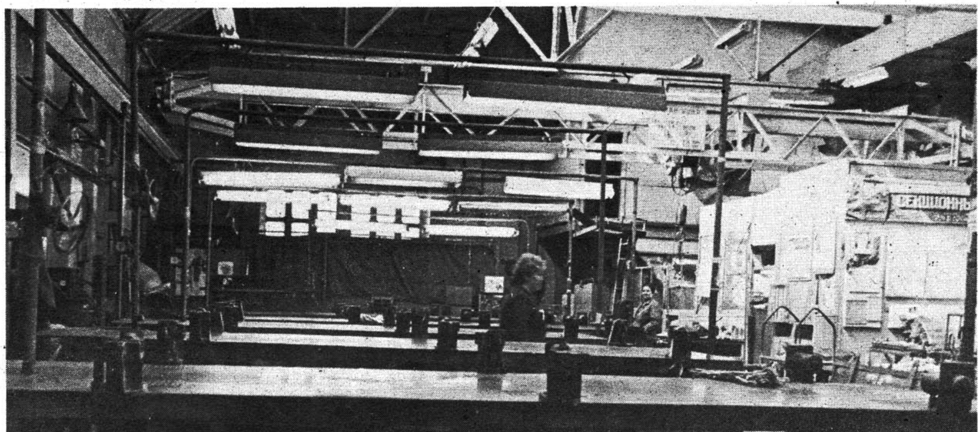

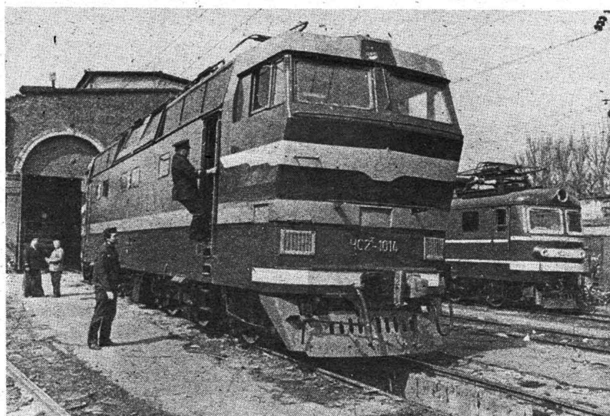
САМОСТІЙНІ? ТО Й СТІЙТЕ!

Майже 300 електровозів чехо-словацького виробництва ремонтує за рік Запорізький електровозоремонтний завод. Такі локомотиви водять пасажирські состави залізницями України, Росії, Білорусі, Закавказзя. Через відсутність валюти припинились поставки запасних частин та матеріалів із Чехо-Словаччини, й це зрозуміло. А от чому не надходять металопрокат, деревина та пиломатеріали, лаки, фарби, підшипники з Росії, зрозуміти важко. Адже 68 процентів електровозів реставрують саме для неї. Тільки Московська залізниця щороку надсилає на ремонт у Запоріжжя 70 електровозів. Досить своєрідне розуміння єдиного економічного простору. Наприклад, Нижньотагільський металургійний завод відмовився присилати бандажі колісних пар, аргументуючи це так: «Якщо самостійні — викручуйтеся самі, поставок не буде».

Цікаво, що думає про це уряд Росії? Поїзди ж бо на імперських амбіціях не ходитимуть.

Фото Бориса ДВІРНОГО.

Експрес-новини

В Афінах почала роботу конференція високопоставлених представників 35 країн. В її роботі беруть участь Прем'єр-міністри Болгарії, Словенії, Хорватії, Грузії, Литви, а також представники керівництва Румунії, Вірменії і Молдови. На зустріч прибули міністри закордонних справ ряду країн Середземноморського басейну та Африки. На конференції обговорюватимуться питання безпеки та охорони навколишнього середовища, приватизації, а також перспективи розвитку Середземноморського регіону.

* * *

У Великобританії почалися загальні вибори. Згідно з результатами останніх опитів громадської думки, між правлячою консервативною й опозиційною лейбористською партіями є невеликий розрив — від одного до трьох відсотків. У більшості виборчих округів лейбористи випереджають консерваторів. Якщо вибори не змінять розстановки сил то в країні може сформуватися парламент, де жодна з великих партій не матиме більшості. В такому разі вирішальний голос у парламенті дістанеться партії ліберальних демократів.

* * *

Американські експерти в галузі енергетики та охорони навколишнього середовища вважають, що США мають подати допомогу країнам Східної Європи і колишнього СРСР для вирішення екологічних проблем. На їх думку, найкраще, це зробити, передавши східноєвропейським країнам технології, які сприяють підвищенню рівня ефективності використання енергії. Це не тільки допомогло б розв'язати екологічні проблеми, а й було б вигідно економічно.

* * *

У Парижі відкрилася нарада заступників міністрів фінансів країн «сімки». На ній обговорюються заходи з координації позицій цих держав у питанні подання Росії допомоги в сумі 24 мільярди доларів. До учасників наради мають приєднатися також представники міністерств фінансів Бельгії, Нідерландів, Швеції і Швейцарії.

* * *

Президія Боснії і Герцеговіни на засіданні, яке відбулося в Сараєво, прийняла рішення проголосити в республіці стан «безпосередньої небезпеки війни».

На часі

ХТО Ж РОЗВЕДЕ СТОРОНИ?

Саме це питання виникає, коли знайомишся з підсумками зустрічі керівників зовнішньополітичних відомств Молдови, Росії, Румунії та України, яка відбулась у Кишиневі 6 квітня. Нагадаю, що присвячена вона була політичному врегулюванню ситуації у Придністров'ї. І згідно із заявами її учасників, досягнуті домовленості задовольнили усіх. Хоча переговори, що тривали цілий день і закінчилися опівночі, були дуже й дуже нелегкі.

Втім, як зараз модно казати, консенсус знайдено. Міністри закордонних справ Росії, Румунії й України пообіцяли зробити все, щоб їхні території не використовувалися для транзиту в зону протистояння зброї, боєприпасів, збройних формувань. У спільній декларації три держави пообіцяли утримуватися від будь-яких дій, що можна розцінити як втручання у конфлікт. Домовлено й про гарантування безпеки розташованих у придністровському регіоні гребель, електростанцій та інших об'єктів, зруйнування яких становитиме екологічну загрозу. Прийнято також рішення про відновлення участі в роботі молдовського парламенту депутатів від Придністров'я, а також про повернення додому «закордонних громадян» (читайте — козаків з Росії). Причому Молдова пообіцяла забезпечити недоторканість козаків під час виходу з її території.

Але найголовніше досягнення міністрів — угода про припинення вогню з 15-ої години вівторка (якої поки що дотримуються) та розведення збройних формувань. Отут якраз і є слушним питання, про яке я згадав на початку. Пропозиція російської делегації використати 14-ту армію як буфер між молдовськими поліцейськими і гвардійцями Лівобережжя не знайшла підтримки ні в Молдови, ні в України. Зокрема, Анатолій Зленко висловив сумнів, чи зможуть військовослужбовці, які живуть у Придністров'ї й постійно відчувають на собі психологічний тиск з боку місцевого населення, залишатися нейтральними. Президент Снєгур у своїх заявах був менш дипломатичний. Він напрямки сказав: після того, як ця армія стала російською, будь-яка її участь у конфлікті розглядатиметься як втручання окупаційних військ.

Що ж робити за такої ситуації? На миротворчі сили ООН, які «зав'язли» в Югославії та Камбоджі, навряд чи варто розраховувати. Структури НБСЄ також не відреагують на це так швидко, як цього б хотілося. А час не чекає. Без розведення сторін миру в Молдові не досягнути. Як щойно стало відомо, міністр закордонних справ Румунії Настасе за те, щоб функцію «блакитних касок» на придністровській землі взяли на себе підрозділи національної армії України. Як на мене, то саме ця пропозиція заслуговує на серйозну увагу. Адже виважена, конструктивна політика нашої держави щодо конфлікту у Придністров'ї доброзичливо сприймається як у Кишиневі, так і в Тирасполі. Тому присутність українських військовослужбовців (одразу зазначу — тільки добровольців і тільки за чималу винагороду) між ворогуючими сторонами хоча б на перших порах, без сумніву, посприяла б якнайскорішому розв'язанню цього конфлікту. Конфлікту, який нам усім на Україні також дуже болить.

Проте це лише моя особиста думка.

Ігор ГРУШКО.

Фотофакт

«ЗАЙЦІ» МИМОВОЛІ

Ось як буває, коли настає енергетична криза. І не так уже й важливо, в якому місті зроблено цей знімок — у Баку, Мінську, Києві чи Тбілісі (а тут саме столиця Грузії). Цілком імовірно, що завтра таку картину можна буде побачити і в багатьох інших містах Співдружності, де багато пасажирів, але недостатньо енергії, щоб привести в рух метро і трамваї, тролейбуси та електропоїзди. Режим суворої економії електроенергії, крім усього іншого, передбачає й скорочення одиниць транспорту на міських маршрутах. Так що чоловікам доведеться поступатися не тільки місцем, а й салоном. Тут і згодиться досвід батьків їздити на трамвайних підніжках. Добре, що попереду літо. Ось тільки б не забути встановити компостери на тролейбусних дахах.

Знімок Володимира БОНДАРЕНКА.

Кореспонденція з ЧСФР

ДОГОВІР НЕ РОЗВ'ЯЖЕ МИНУЛЕ

Наступного тижня Федеральні Збори Чехо-Словаччини мають висловитися з приводу ратифікації договору, який тривалий час обговорювався між ЧСФР і ФРН. При цьому вони виходитимуть з позицій національних рад обох держав. Незважаючи на те, що дане питання не обговорювалося чеським парламентом на жодному з трьох засідань, які відбулися минулого тижня, свою думку з цього приводу висловили окремі комітети Чеської Національної Ради.

Цей документ одержав назву «Договір про дружні й добросусідські зв'язки між ЧСФР й Німеччиною». Було б помилкою вважати, що він сформулює, що в дійсності не є його метою.

Критиці піддаються три пункти договору. Всі вони містяться у преамбулі, яка, на думку багатьох, є лише виправданням окремих статей і не має ніякої правової основи.

Спробуємо стисло окреслити, про що ідеться у застереженнях, які стосуються укладеного договору. Перше стосується слова «вигнання», що не цілком відповідає німецькому «виселення». У другому йдеться про формулювання «державний кордон». Так у німецькому праві вживається термін «кордон», тоді як у чеському існує термін «державний кордон».

Третя суперечка розгорілася з приводу недійсності Мюнхенського договору. Втім, з погляду права це питання нерозв'язне, оскільки правові положення ЧСФР й Німеччини нині настільки відрізняються одне від одного, що наблизити їх яким-небудь чином не уявляється можливим.

Тобто, наприклад, у випадку, якби німецька сторона погодилася з недійсністю Мюнхенського договору, то багато хто з громадян Німеччини зтратили б німецьке громадянство й стали б громадянами Чехо-Словаччини, що навряд чи їх задовольнило б. У той же час відповідно до німецького законодавства було б піддано перегляду шлюби, які зони уклали. Вони були б розірвані й знов зареєстровані відповідно до міжнародних конвенцій. Одночасно були б піддані змінам спадкоємні права. Таким чином не варто чіплятися до спірних формулювань, що містяться у договорі, ратифікація якого була б єдино можливим компромісом.

Іржі НОВОТНИ,
спеціально для «Голосу України».
Прага.

Коротко

● Забезпечення населення Білорусі ліками та медичним обладнанням має невдовзі покращати. Їх планують закупити за кордоном. А щоб мати для цього валюту, республіканська Рада Міністрів виділила з фонду стабілізації ринку вантажні автомобілі, трактори, будматеріали, хімічні вироби.

● В Узбекистані заборонено діяльність приватних розшукних служб та інших структур, що виконують правоохоронні функції. Рішення про це ухвалено урядом республіки.

● Минулого року на постійне проживання до Киргизстану приїхали 37 тисяч, а за межі держави виїхала 71 тисяча чоловік. За повідомленням Держкомстату цієї середньоазіатської республіки, головними причинами, які спонукали до виїзду, люди назвали: загострення міжнаціональних відносин (47 відсотків опитаних), родинні обставини (23), зміна місця роботи (18) й виїзд на навчання (12 відсотків).

● Армія Латвії складатиметься з 9 тисяч чоловік. Головним її завданням стане захист державного кордону як на суходолі, так і на морі. Про це заявив латвійський міністр оборони Т. Юдзіс.

● Офіційно відмовлено у реєстрації казахстанській комуністичній партії. Міністерство юстиції республіки мотивувало це рішення тим, що «цілі та завдання партії спрямовані проти конституційного устрою і справжньої незалежності Республіки Казахстан».

● Першими заступниками міністра оборони Російської Федерації призначено генерал-полковника Павла Грачова і члена-кореспондента Академії наук Росії, заступника директора Інституту США і Канади Андрія Кокошина. Посаду міністра оборони тимчасово займає сам Президент Єльцин.

● Солідні винагороди отримають «за зразкове виконання завдання під час орбітального польоту» космонавти Крикальов і Волков. Першому буде виплачено 150 тисяч, а другому — 75 тисяч карбованців. Крім того, російський уряд подарує кожному автомобіль «Волга».

Актуально

Мізки для СНД

На наступній, у липні цього року в Мюнхені, черговій зустрічі «сімки» Японія має намір виступити з пропозицією створити міжнародний «мізковий банк» для подання інтелектуальної допомоги країнам — членам СНД. Передбачається, що він акумулюватиме досвід Заходу в соціально-економічному розвитку й займатиметься наданням колишнім радянським республікам ноу-хау в таких галузях, як індустріальна політика, фінанси, банківська система.

Консультативна рада з економічних питань при Прем'єр-міністрі Японії вже приступила до вироблення концепції такого «мізкового банку». Очікується, що з японської сторони до неї увійдуть експерти з міністерств і відомств, фахівці в галузі управління, наукові працівники провідних вузів, а також представники приватного бізнесу.

Не бійтеся приватизації

Зусиллям, які робляться для приватизації державних підприємств у країнах Східної Європи, дуже заважають побоювання лідерів нового покоління, що їх можуть звинуватити в розпродажі своїх держав західному капіталові. Про це заявив віце-президент Європейського банку реконструкції і розвитку (ЄБРР) Р. Фрімен.

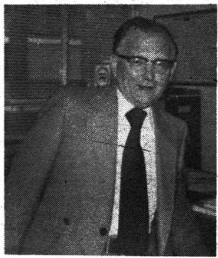
«Для того, щоб приватизувати значну кількість майна, потрібні політики, впевнені у своїх силах, у своєму авторитеті, у своєму уряді, у своїй країні, а саме всього цього поки що не спостерігається», — заявив Р. Фрімен.

Практична реалізація навіть добре продуманих і підготовлених великомасштабних проектів у галузі приватизації виявляється дуже нелегкою справою, зазначив віце-президент ЄБРР. На його думку, для успіху в цих починаннях потрібен уряд на кшталт адміністрації Маргарет Тетчер 80-х років — «уряд, який користується повною підтримкою виборців». Але про це, вважає Фрімен, поки що залишається тільки мріяти.

Віталій СТАНІСЛАВЕНКО.

...І ТОДІ БУДЕТЕ З НАФТОЮ

На думку фахівця

ТЕОФІЛЬ ШВЕД, який дає інтерв'ю нашому кореспондентові, — відомий у світі спеціаліст по нафті й газу. Працював у бізнесі, структурах федерального уряду Канади, консультантом ООН у різних регіонах світу, зокрема в сибірському нафтогазовому. Сам вихідець з України, пан Т. Швед щиро зацікавлений у вирішенні її проблем.

— Як відомо, в Україні склалася критична ситуація щодо енергоносіїв, зокрема нафти і газу. Чи не могли б ви її прокоментувати.

— Говорити про енергетику України дуже складно. Скажу лише, що для початку вирішення цієї проблеми необхідно переглянути баланс енергії. Треба негайно відповісти на такі запитання: скільки енергії використовує Україна і що треба зробити, щоб її витрати, особливо кількість нафти й газу, були мінімальні? Які джерела енергії Україна використовує тепер, які планує використовувати в майбутньому? Скільки енергії Україна експортує нині і скільки планує експортувати в майбутньому та з якою економічною вигодою для себе? Скільки енергії Україна імпортує і які при тому витрати тепер, а які можливі в майбутньому? Як вирішити проблему недобору в енергетичному балансі, що зробити, аби витрати на імпорт енергії були мінімальні тепер і в майбутньому?

Аналізувати ці проблеми — немовби розв'язувати математичне рівняння з багатьма невідомими.

Річ у тому, що донедавна Росія задовольняла потреби України в нафті і газі. А ще раніше Україна мала свої родовища нафти й газу в Бориславі, Дашаві, Шебелинці, інших місцях. Вони експлуатувалися дуже швидкими темпами й використовувалися Україною і значною мірою Росією. Внаслідок такої політики родовища України майже вичерпалися. За попередньою домовленістю Росія мала поставити (але не поставила) Україні 40 мільйонів тонн нафти, за які потрібно було б заплатити близько 5,5 мільярда доларів за цінами світового ринку. Таких грошей Україна не має, саме тому ситуація є критичною.

— Як, на ваш погляд, повинна діяти Україна?

— Відрадно було почути, що Іран домовився з вашим урядом про постачання нафти і газу. Очевидно, є необхідність створити мережу нових нафтових трубопроводів в Україні й будувати сучасні, ефективні переробні заводи. Використання нафти й газу в Україні треба продумати і спланувати таким чином, щоб в разі непередбачуваних ситуацій мати достатні запаси в підземних збірниках.

— Розвиток мережі трубопроводів планується на перспективу. Проте Україна вже тепер відчуває значну нестачу в паливі...

— До часу побудови цих трубопроводів Україні, на мою думку, треба діяти у трьох напрямах, причому паралельно. По-перше, треба налагодити доставку нафти з Близького Сходу. По-друге, очевидно, варто продовжити переговори з Росією про постачання. Однак треба пам'ятати, що, крім політичного аспекту цієї проблеми, слід зважати й на неспроможність — за нинішних умов — з суто технічного боку видобувати і експортувати нафту через Росію. Високий, а часто критичний рівень експлуатації обладнання тамтешніх нафтових родовищ проводився без відповідного систематичного догляду й заміни апаратури, трубопроводів, цистерн тощо. До того ж, починаючи з 1989 року, видобуток нафти в Росії швидко знижувався. По-третє, добре було б налагодити взаємовигідну торгівлю з Росією: нафту в обмін на сільськогосподарську продукцію.

— Зважаючи на енергетичну кризу, які нам треба здійснювати заходи, виходячи з досвіду інших країн?

— Я відвідав Україну в жовтні минулого року і розповім бодай коротко про свої спостереження у сфері використання енергії.

Крім тих заходів, що використовує Захід (економія й ще раз економія!), я би радив переглянути витрати енергії в Україні в таких ділянках: військова індустрія (чи вона потрібна в таких масштабах); промисловість, яка використовує застарілу техніку; застосування неефективних технологій і техніки, невиправданої в певних реаліях життя (тяжкі трактори); надмірне виробництво хімдобрив.

Поряд з цим слід розглянути питання геології України, особливо Прикарпаття, на предмет нафтових і газових родовищ.

— Дякую за бесіду.

Інтерв'ю провів Анатолій НІКУЛА, спеціальний кореспондент «Голосу України».

Оттава.

«САЛЮТ» ПІД ЄРЕВАНОМ

«Гаряча» лінія

Те, що відбулося ввечері 8 квітня в передмісті вірменської столиці, можна порівняти лише з регулярними обстрілами Степанакерта. Нестихаюча канонада вибухів, палаючі ракети у небі.

Все це довелося побачити й пережити багатьом єреванцям, які живуть на околиці міста. Близько 23-ї години на одному з великих складів боєприпасів 7-ї армії військ СНД, що дислокується в селищі Балаовіт Котайкського району Вірменії, спалахнула велика пожежа. Через деякий час полум'я охопило всю територію цього військового підрозділу. Почали вибухати дивізійні склади, в яких, згідно з твердженням компетентних військових фахівців, були всі види сучасної зброї, за винятком ядерної, хімічної й бактеріологічної. Найбільшу небезпеку являють реактивні снаряди, осколки яких розліаються в радіусі кількох кілометрів. Усю ніч і вранці 9 квітня канонада не припинялася. Палаючі військові склади є великою небезпекою для жителів столиці й міста Абовян (райцентр Котайкського району). За повідомленнями на ранок 9 квітня, все цивільне населення вивезено з небезпечної зони й розміщено в кінотеатрах Єревана. За попередніми даними загиблих немає. Легко поранено три чоловіка. У зв'язку з надзвичайною ситуацією, що склалася в республіці, створено спеціальну урядову комісію, яка розслідує причини події. Оскільки склад належав підрозділу військ СНД, у Балаовіті працюватиме комісія військових спеціалістів з країн Співдружності.

Ара МЕЛІКСЕТЯН.

Єреван.

Проблеми

В КИШЕНЯХ ПУСТО, І В БАНКУ НЕ ГУСТО

Критична ситуація склалася з готівкою у Литві. Приміром, у Вільнюсі заробітна плата нині виплачується лише за графіком середини березня, а працівники підприємств, розташованих у віддалених від столиці районах, не отримали її навіть за другу половину лютого. Парламент та уряд республіки виявили солідарність з народом: кілька днів тому прийнято рішення, згідно з яким депутати та службовці урядових установ отримають гроші в останню чергу. Але сподіватися, що з цим кроком все владнається, не доводиться. Тому становище з готівкою у республіці стало предметом обговорення на недавньому засіданні уряду.

Представник правління Литовського банку повідомив, що найближчим часом Національний банк Росії неспроможний забезпечити «карбованцеву зону» необхідною кількістю грошових знаків. Пропозицію ж уряду про негайне введення до обігу загальних талонів як еквівалента грошей представники банку не підтримали.

Крім того, під час засідання висловлювалось невдоволення, що, попри неодноразові пропозиції уряду республіки, Литовський банк так і не випустив розрахункових чеків. З браком готівки правління банку запропонувало боротися зменшенням розмірів зарплати. Проте такий вихід із становища має вигляд досить проблематичний: коли не вистачає готівки, потрібно не зменшувати зарплату, а збільшувати розрахункові фонди.

Прем'єр-міністр Литви Вагнорюс заявив, що нинішня ситуація з готівкою не може довго тривати. Тому уряд планує навіть використати конвертовану валюту для виплати заробітної плати. До того ж, планується надрукувати нові загальні талони з надійною системою захисту. Як очікується, вони зможуть покрити готівковий дефіцит у республіці.

Микола СТАНОВИЧ.

Вільнюс.

Подробиці

ПРИВІД ДЛЯ ОПТИМІЗМУ

Після невдалої російсько-казахстанської спроби посередництва помітно активізувалися зусилля світового співтовариства у питанні врегулювання карабаської кризи. Один за одним регіон відвідують представники різних країн, авторитетних міжнародних організацій, намагаючись запобігти подальшій ескалації напруженості у Карабасі.

З такою ж місією побував нещодавно у Закавказзі й голова ради міністрів закордонних справ НБСЄ, міністр закордонних справ Чехо-Словаччини Іржі Дінтсбір. Він відвідав Баку, Степанакерт, Агдам та Єреван. За його словами, ця поїздка дала можливість одержати вичерпну інформацію про ситуацію у зоні конфлікту безпосередньо від керівників Азербайджану, Карабаху й Вірменії.

Крім того, візит пана Дінтсбіра виявився свого роду початковим етапом скликання у Мінську спеціальної конференції НБСЄ з Карабаху.

Як відмічалося на прес-конференції міністра закордонних справ Вірменії Ованісяна, ідею скликання цього форуму підтримують всі країни — учасниці Наради з безпеки й співробітництва в Європі. Що ж до її результативності, то глава зовнішньополітичного відомства Вірменії підкреслив: конференція може пройти досить успішно, оскільки у ній вперше самостійно мають брати участь представники Нагірно-Карабаської Республіки. З іншого боку, Ованісян зазначив, що існують два можливі шляхи початку врегулювання карабаської кризи — або міжнародне співтовариство визнає НКР як незалежну державу, або почне переговори з нею як з повноправним партнером.

Ділячись своїми враженнями від поїздки до регіону, Іржі Дінтсбір сказав журналістам, що, на його думку, обидві сторони, які протиборствують, розуміють безперспективність військового шляху розв'язання конфлікту.

До речі, завдяки зусиллям НБСЄ з'явилася можливість контролювати домовленості про припинення вогню у Карабасі. Річ у тому, що як вірменська, так і азербайджанська сторони дали згоду на відкриття у столицях двох республік постійних представництв Ради з безпеки й співробітництва у Європі. На ці представництва будуть також покладені завдання з подання гуманітарної допомоги Карабаху.

Звичайно, участь НБСЄ як посередника у карабаському спорі не зможе стати панацеєю від усіх лих. Та вже те, що конфліктуючі сторони не проти проведення конференції щодо Карабаху, ініціатором якої є ця впливова міжнародна організація, дає привід для оптимізму. Тим більше, що і Єреван, і Баку — за найшвидше скликання цього миротворчого форуму.

Сергій МКРТЧЯН.

ПРОБУДЖЕНА, НЕВІЛЬНИЧА Й МОВЧАЗ

«Ігор Калинець виступає як справжній реаліст, мужній громадянин, що не витворює для себе й інших солодких, але все ж химерних ілюзій, а має відвагу сміливо дивитися правді у вічі й називати речі своїми іменами, хоч яка гірка для нього ця правда, хоч які страшні ті імена».

Іван Світличний.

«З метою антирадянської пропаганди протягом 1967—1971 років Калинець написав ряд віршів, які упорядкував у п'ять збірок у вигляді «самвидаву», давши їм такі назви:

ВІДЧИНЕННЯ ВЕРТЕПУ

КОРОНУВАННЯ ОПУДАЛА

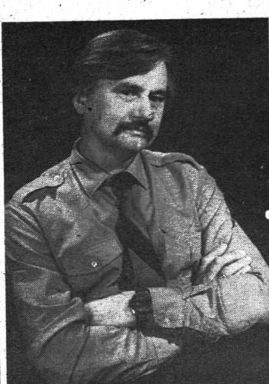
СПОГАД ПРО СВІТ

ПІДСУМОВУЮЧИ МОВЧАННЯ

ВІНО ДЛЯ КНЯЖНИ

Для всіх цих збірок властиве:
а) неприйняття, а в багатьох випадках пряме чи завуальоване заперечення, осуд і паплюження сучасної радянської дійсності;
б) пряме і завуальоване вихвалювання націоналістів М. Сороки, В. Чорновола, В. Мороза;
в) настирливе вип'ячування винятковості України, протиставлення її іншим народам, прагнення змальовувати її поневоленою, зруйнованою, нещасною;
г) ідеалізація минулого для протиставлення його сучасності;
д) невдоволення всім, що становить атрибути соціалістичного суспільства, втеча у світ містики, наскрізний песимізм».

(З обвинувачувального висновку кримінальної справи. Старший слідчий прокуратури Львівської області радник юстиції В. Іванов).

Особистості

Іноді «суха» статистика може відтворити все життя з його болями, драмами, трагедіями. Хочу навести деякі числа, бо вони, гадаю, таять у собі код до розгадки особистості поета Ігоря Калинця. За двадцять літ літературної праці він написав два томи поезій — «Пробуджена муза» і «Невільнича муза». Вони видані за кордоном. До арешту в 1972 році написав сім збірок, п'ять із них фігурувало в обвинуваченні. За поетичне слово (і тільки!) його засудили до шести років таборів суворого режиму та трьох років заслання. Під час ув'язнення він написав вісім збірок. В Україні до читача прийшли дві його збірки. Перша — «Вогонь Купала» 1965 року, друга — «Тринадцять алогій». Вибране, 1991 рік. Поет-шістдесятник входить у літературу дев'яностих років... мовчки. Понад десять років він уже не пише. Отака біографія в числах, вельми красномовних...

Він не мовчав тоді, коли не гоже було мовчати, якщо вважаєш себе порядною людиною. Нинішню розлуку з поетичною Музою сприймає без драматизму, навіть з іронією, бо вона була запрограмована ним же багато років тому.

— Спочатку я думав, що писатиму поезії до тридцяти років. Потому розписався й вирішив — до сорока. Так і сталося. Я себе вичерпав як поет. Сказав усе, що хотів. Не бачу в цім трагедії. Напишу, припустимо, третій-четвертий томи. Та хто їх подужає, окрім дослідників! Якби Тичина вчасно зупинився, його творчість важила б для нас не менше.

Чи багато знаємо поетів (і не тільки поетів), які вміють вчасно зупинитися? За Музою давно й слід прохолов, а її колишній суджений, роз'ятрений марнолюбством, вичавлює й вичавлює з себе рядки...

У його житті могло й не бути ув'язнення, таборів. Та не могло не бути трагічного світовідчуття, це також самозапрограмованість.

— Поезія — то є страждання, мука. Трагізм життя поглиблює поезію й сприйняття її читачами. Вони від себе ще щось додають до тої поезії.

Він завше писав елітарну поезію для елітарного читача і не орієнтувався на так звану широку аудиторію. Втім, навіть вузька вітчизняна аудиторія його докладно не знає. А Європа вже відвела йому почесне місце на літературному П'ємонті. Книги Ігоря Калинця видавалися за кордоном, там його творчість досліджували поважні критики й літературознавці, а тут збірки ходили по руках у самвидавівських списках.

— Знаючи про моє життя більше, аніж про творчість, читачі дивляться на мене як на великого, ну принаймні доброго поета.

Це також драма. Поет став символом себе самого. І щоб матеріалізувати цей символ, Ігор Калинець нині служить імпресаріо в Ігоря Калинця. Вже з'являються його публікації, та й видавнича справа потроху просувається, але...

— Щоб мати про мене уявлення, треба прочитати все. Я намагався не повторюватися у своїх книгах. Поезія повинна бути загадкою. Метафора дає можливість домислювати навіть більше, аніж мав на увазі поет. Читач має бути підготовленим, щоб збагнути історичні, біблійні, мистецькі асоціації. Ми зіпсовані багажом знань. Кожен рядок на щось опирається.

Либонь, ті літератори, які трагічного 1972 року взяли на себе «експертизу» його творчості, були дуже добре підготовлені всією дикістю тогочасного суспільного життя й наділені асоціативним мисленням, бо побачили «націоналізм» і «клерикалізм» навіть у його інтимній ліриці. Цікаво, як почувають вони себе нині, зустрічаючись з поетом на вулицях міста?

Він був активним у політичній діяльності тоді, коли вона потребувала його самопожертви, вогню Купала. Відсторонився від політики тоді, коли вона стала вульгарною, крикливою, лицемірною й «інфікувала» цими малопривабливими рисами вчорашніх однодумців. Ігор Калинець відійшов убік і знову (вкотре!) дозволив собі нечувану розкіш: залишився самим собою.

...Різдво 1972 року Ігор Калинець провів у Львові разом з Василем Стусом. Через двадцять років у січні 1992 року йому вручили премію імені Василя Стуса, засновану Українською асоціацією незалежної інтелігенції. І ця премія для нього є не менш важливою, аніж Шевченківська. Він отримав її 12 січня, в день політв'язня. Ідея відзначення цього дня народилася в таборах Мордовії.

«Божою милістю поет», як сказала про Ігоря Калинця Михайлина Коцюбинська. Почесний член Міжнародного ПЕН-клубу дочекався Божої ласки. А хресна дорога триває...

Передмова Олі Гнатюк до першого тому поезій «Пробуджена муза», виданого 1991 року в Варшаві видавництвом Канадського інституту українських студій, завершується такими словами: «Отож яке місце Ігоря Калинця в сучасній українській поезії? Дехто може сказати: надто рано про це говорити. Але я переконана: наступні покоління говоритимуть про наш час як про добу Стуса і Калинця».

Не коментуватиму...

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Фото Володимира МОНЦЯ.

Ігор КАЛИНЕЦЬ

УРИВКИ

Склалися під час прогулянок у тюремному дворику у Львові 1972 року.

я не знаю імені цього краю як ще не
відаю імені щойно збіглої сльози

* * *

як міг приплинути з-поза високих стін
зів'ялий листок щоб отут вмерти і метелик
насінини аби ніколи не прорости і як
ми люди важкі і безкрилі дісталися
сюди адже неймовірно

* * *

життя жовтого листочка що потрапив до
тюремного дворику триваліше у людському
серці аніж його побратимів на камені міста

* * *

поряд зі стіною плачу нерушимою стіною
стіною смерті та іншими є ще одна цілком
реальна це та до якої усім єством я припав
намарно сподіваючись вчути твоє дихання

* * *

господи як ненавиджу цю загиджену мухами
жарівку за сіткою хоч би раз поринути
у провалля темряви у порожній як небуття
сон без віконець у світ всього раз бачив
як гори виповнялися то синню то зеленню
ніби хтось переливав у них рідини

* * *

хіба не з твоєї ласки Боже головний гріх
зухвальство стало найбільшою чеснотою
для поета

* * *

дай мені змогу найдорожча бути почутим
як чую голос дітвори з вулиці ячання
трамваю на розі воркування горлички скрегіт
ключів аби сказати це не тільки моя вітчизна
вона також кожного з вас

* * *

слова вітчизна і матір такі близькі що
між ними хіба може вміститися сльоза

* * *

та зима була напрочуд сонячна і мавши
годину вільного неба над головою я вираховував
урок у школі яка за декілька кварталів
школярко забудься на мить глянь
на це радісне батькове небо

* * *

яка ти прекрасна у прощальнім вікні чомусь пригадується
як наша доля називала ікони віконами

* * *

сім днів творіння за цими мурами сім днів
мертвоти отут на тиждень зі мною без паперу
без олівця без всякого сподівання на окрилену думку

* * *

надибаючи ледь видимі помітки не сумніваюся
чия рука їх залишила ожививши двотисячний
підтекст катулла це тільки ти усе старіється
під сонцем окрім поезії навіть сам вислів
про старіння

* * *

подайте замурованому в келії останню милостиню
одну скупу мелодію один маленький
хорал баха всього через вулицю світяться
вітражі органного залу ростуть гучні

* * *

* * *

два тижні не підозріваючи я замешкував
разом із вбивцею частував його помаранчами
колядували на різдво два тижні посміхався до нього
нині вже певно нема його серед живих
простіть мені мамо і тату зґвалтованої
у львівських ярах я також батько дівчинки

* * *

ця тиша не для нас для цвіркунів і вартових

* * *

я не можу сказати цей вірш для шуфляди
хай вилежиться до слушного моменту і не
тільки тому що вірш не пишеться і стола
немає зі шуфлядою але й надія на слушний
час надто мізерна

* * *

мають жаль до цієї чужої землі вона також
родить квіти за якими я плачу

Триптих д

ГОРСЬ

ВИГНА

Позад зачинил
такі тендітні й
У дзьобах заві
скрипуче зітха

І варто нам із
назад оглянути
відчиниться ра
тонкою душею

Та гонить нас
ніколи нізащо
Від злості їдуч
паде на долон

Ось сход
розкручук
паща бездонно
не загубити б

На дні, на п'я
чи на піску,
поміщений той
світом реально

По виблеклих
патьоки грибк
А соломинка
тоненька — в

Хоч Бог, що о

школує нам п
Та віримо: анге
обереже нас в

І на ногах-шта
аж звапнянілі
йдемо як робо
до названої на

Та все, за
далеке
І гримає, гри
з вибраним л

Та поки зійде
сповняючи Бо
невже послизн
останньої схі

І з вуст п
червоне га
а голос, подіб
посмертно на

СМЕ

У нашій /долі
не все збагну
Лежить наш

на дні німої

Ніхто не зру

не впустить

Лише с

вкипіл к

Ніхто не зми
не вгорне в ві
І б'ються го
останні мовле

Бо не мине
хто в серці
візьме нас на
віддать землі

Бо не мине
хто, розпачу
знайде за на
крихітні руд

БЕЗСМ

Потахне світ

по собі не по
і ми відлине
хоча без крил

І наші плоті
уперше розп
Лиш звіється
але не гнів,

І наше місто
в юдолі голу
Чи жалю нев
на мить зупи

Чи шлейфи
візьмем наві
як за собою
ведуть надзв

Чи грудя ві
нас знайде в
би позбутис
ніколи наші

Щоб на етер
де сяє благо
ввійти до ма
і знов почат

Львів.

...ЛЬНИЧА Й МОВЧАЗНА

звану широку аудиторію. Втім, навіть вузька вітчизняна аудиторія його докладно не знає. А Європа вже відвела йому почесне місце на літературному П'ємонті. Книги Ігоря Калинця видавалися за кордоном, там його творчість досліджували поважні критики й літературознавці, а тут збірки ходили по руках у самвидавівських списках.

— Знаючи про моє життя більше, аніж про творчість, читачі дивляться на мене як на великого, ну принаймні доброго поета.

Це також драма. Поет став символом себе самого. І щоб матеріалізувати цей символ, Ігор Калинець нині служить імпресаріо в Ігоря Калинця. Вже з'являються його публікації, та й видавнича справа потроху просувається, але...

— Щоб мати про мене уявлення, треба прочитати все. Я намагався не повторюватися у своїх книгах. Поезія повинна бути загадкою. Метафора дає можливість домислювати навіть більше, аніж мав на увазі поет. Читач має бути підготовленим, щоб збагнути історичні, біблійні, мистецькі асоціації. Ми зіпсовані багажом знань. Кожен рядок на щось опирається.

Либонь, ті літератори, які трагічного 1972 року взяли на себе «експертизу» його творчості, були дуже добре підготовлені всією дикістю тогочасного суспільного життя й наділені асоціативним мисленням, бо побачили «націоналізм» і «клерикалізм» навіть у його інтимній ліриці. Цікаво, як почувають вони себе нині, зустрічаючись з поетом на вулицях міста?

Він був активним у політичній діяльності тоді, коли вона потребувала його самопожертви, вогню Купала. Відсторонився від політики тоді, коли вона стала вульгарною, крикливою, лицемірною й «інфікувала» цими малопривабливими рисами вчорашніх однодумців. Ігор Калинець відійшов убік і знову (вкотре!) дозволив собі нечувану розкіш: залишився самим собою.

...Різдво 1972 року Ігор Калинець провів у Львові разом з Василем Стусом. Через двадцять років у січні 1992 року йому вручили премію імені Василя Стуса, засновану Українською асоціацією незалежної інтелігенції. І ця премія для нього є не менш важливою, аніж Шевченківська. Він отримав її 12 січня, в день політв'язня. Ідея відзначення цього дня народилася в таборах Мордовії.

«Божою милістю поет», як сказала про Ігоря Калинця Михайлина Коцюбинська. Почесний член Міжнародного ПЕН-клубу дочекався Божої ласки. А хресна дорога триває...

Передмова Олі Гнатюк до першого тому поезій «Пробуджена муза», виданого 1991 року в Варшаві видавництвом Канадського інституту українських студій, завершується такими словами: «Отож яке місце Ігоря Калинця в сучасній українській поезії? Дехто може сказати: надто рано про це говорити. Але я переконана: наступні покоління говоритимуть про наш час як про добу Стуса і Калинця».

Не коментуватиму...

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Фото Володимира МОНЦЯ.

...ВКИ

Склалися під час прогулянок у тюремному дворику у Львові 1972 року.

урок у школі яка за декілька кварталів
школярко забудься на мить глянь
на це радісне батькове небо

* * *

яка ти прекрасна у прощальнім вікні чомусь пригадується
як наша доля називала ікони віконами

* * *

сім днів творіння за цими мурами сім днів
мертвоти отут на тиждень зі мною без паперу
без олівця без всякого сподівання на окрилену думку

* * *

надибаючи ледь видимі помітки не сумніваюся
чия рука їх залишила ожививши двотисячний
підтекст катулла це тільки ти усе старіється
під сонцем окрім поезії навіть сам вислів
про старіння

* * *

подайте замурованому в келії останню милостиню
одну скупу мелодію один маленький
хорал баха всього через вулицю світяться
вітражі органного залу ростуть гучні

* * *

* * *

два тижні не підозріваючи я замешкував
разом із вбивцею частував його помаранчами
колядували на різдво два тижні посміхався до нього
нині вже певно нема його серед живих
простіть мені мамо і тату зґвалтованої
у львівських ярах я також батько дівчинки

* * *

ця тиша не для нас для цвіркунів і вартових

* * *

я не можу сказати цей вірш для шуфляди
хай вилежиться до слушного моменту і не
тільки тому що вірш не пишеться і стола
немає зі шуфлядою але й надія на слушний
час надто мізерна

* * *

мають жаль до цієї чужої землі вона також
родить квіти за якими я плачу

Триптих для Алли ГОРСЬКОЇ

ВИГНАННЯ

**Позад зачинилися двері
такі тендітні й хрусткі.
У дзьобах завіс завмерло
скрипуче зітхання і скім.**

**І варто нам із благанням
назад оглянутися ледь —
відчиниться рай без вагання
тонкою душею реле.**

**Та гонить нас дух гордині —
ніколи нізащо назад!
Від злості їдучого диму
паде на долоні сльоза.**

**Ось сход[illegible] пі і [illegible]льні
розкручук[illegible] сірий [illegible]т —
паща бездонності — [illegible]є:
не загубити б нам голови.**

**На дні, на п'яді провалля,
чи на піску, чи жорстві,
поміщений той, що прозвали
світом реальності, с в і т.**

**По виблеклих стінах учта —
патьоки грибкових страв.
А соломинка поруччя
тоненька — вхопитися страх.**

**Хоч Бог, що оставсь за
дверима,
шко[illegible]ує нам пари крил.
Та віримо: ангел незримо
обереже нас від кривд.**

**І на ногах-штативах,
аж звапнянілих від ржі,
йдемо як роботи штивно
до названої нам межі.**

**Та все, [illegible] за тими две[illegible]а,
далеке [illegible]р, як міт.
І гримає, гримає, гримає
з вибраним людом ліфт.**

**Та поки зійдемо до низу,
сповняючи Божий перст,
невже послизнемось на слизі
останньої східки врешт?**

**І з вуст п[illegible]ім [illegible]орі
червоне га[illegible] попо[illegible],
а голос, подібний до грому,
посмертно наймення назве.**

СМЕРТЬ

**У нашій долі, нашім льосі
не все збагнути й осягти...
Лежить наш труп у чорнім
льосі
на дні німої самоти.**

**Ніхто не зрушить з місця
ляди,
не впустить променя
у склеп.
Лише с[illegible]лет стремить
безвла[illegible]
вкипілі[illegible] кривавий [illegible]**

**Ніхто не змиє наше тіло,
не вгорне в вічності саван.
І б'ються головою в стіни
останні мовлені слова.**

**Бо не мине тому без кари,
хто в серці стамувавши гнів,
візьме нас на печалі мари
віддать землі на перегній.**

**Бо не мине тому безчинно,
хто, розпачу здушивши крик,
знайде за нашими плечима
крихітні рудименти крил.**

БЕЗСМЕРТЯ

**Потахне світ наш, гей,
потахне,
по собі не полише й крихт —
і ми відлинемо, як птахи,
хоча без крил, хоча без крил.**

**І наші плоті невагомі
уперше розпізнають гін.
Лиш звіється за нами гомін,
але не гнів, а світлий гімн.**

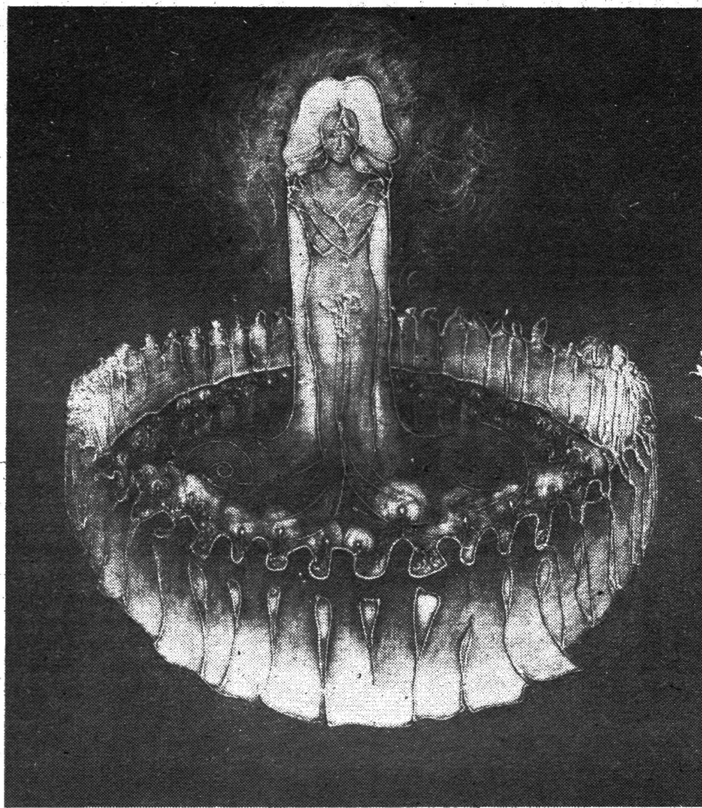
**І наше місто вдолі зникне,
в юдолі голубих полів.
Чи жалю невидима нитка
на мить зупинить наш політ?**

**Чи шлейфи радості і муки
візьмем навічно у віки,
як за собою білі смуги
ведуть надзвучні літаки?**

**Чи груддя власної могили
нас знайде в космосі пустім,
бо позбутись не змогли ми
ніколи наших земських стін?**

**Щоб на етері оболонях,
де сяє благодаті зблиск,
ввійти до матірного лона
і знов початися колись.**

Львів.

ІВАНА КОПТЮХА цікаво слухати. Молодий художник заглибився у вивчення історії України — історії докомуністичної, дохристиянської. Приваблює його світ Чюрльоніса, Івана Марчука. Але залишається собою. Пише полотна, як серце підказує. І читає, багато читає. І згадує, і зіставляє долі односельців-земляків. За рідних душа болить — найперше за померлих в тридцять третьому році від голодомору діда Лукаша та баби Параски. Трагічний 33-й сповна відобразив у роботі «Передчуття минулого».

На перехрест[...] культури

СВІТЛИЙ СМУТОК

Два роки тому на місці масових репресій по Хмельницькому шосе товариство «Меморіал» влаштувало поминальну панахиду. Іван виставив тоді цю останню свою картину. До неї підходили люди і... плакали. Вони розуміли, що хотів сказати Коптюх. Розуміли це й інші «шанувальники» прекрасного. Один з них — у цивільному — запропонував Коптюховий витвір зняти. Зняли. Де-

бісти на той час [...]
альну силу.

Після інциденту [...]
світ жорстокий, [...]
триває. Про це [...]
пензля говорив у [...]
тах. На них позн[...]
світ ілюзій, містич[...]
реального.

На художньому [...]
зальотний ділок [...]
гу на Коптюхів тр[...]
ний народ» і [...]
фантастичну суму[...]

НЕ ПУСКАЮТЬ НАШУ МО[...] У ДЕРЖАВНУ УСТАНОВ[...]

Слово рідне

Ох, як радісно й обіцяюче вирувало два роки тому в Кіровограді перше Республіканське свято рідної мови. Які райдужні перспективи малювали на ньому відомі поети й прозаїки, нині в переважній більшості народні депутати України, державні діячі! А в затвердженій облвиконкомом рік тому програмі розвитку і впровадження української мови в області до 2000-го року, що говориться? Училищу такому-то перейти на викладання рідною мовою в 1992 році, інституту такому-то — в 1993-му, правоохоронним органам — в 1994-му. І що ж маємо?

Виступаючи на проведеній днями в Кіровограді науково-практичній конференції з проблем функціонування української мови, заступник голови облвиконкому Віталій Смаглюк змушений був сумно констатувати: ніхто, крім управлінь освіти й культури, за виконання прийнятого закону і програм не береться.

Служителі Феміди, які чи не найперші мали б узятися за дотримання законодавства нашої молодої держави, поки що і вусом не ведуть. Ні в суді, ні в прокуратурі чи в колегії адвокатів рідної мови не чути. Перебрався ось нещодавно Кіровський райвідділ міліції в добротне приміщення колишнього райкому партії, а все по-старому. Хоч би тобі одна табличка з'явилася державною мовою. Яка ж, спитати, буде в людей повага до таких охоронців закону, коли вони самі той закон нехтують?

Те ж саме і в робітничих колективах. Пішов напередодні конференції голова обласної організації Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка декан педінституту Віталій Бабич у тролейбусний парк та й питає: «Ми ось тут матеріали збираємо для аналізу. То не скажете, чому українську мову впроваджувати не хочете?» А директор Анатолій Тетьора й відповідає: «Тут кадрів немає, тролейбуси ламаються, запчастин ніде не дістанеш, а ви зі своєю мовою...»

Навіть не чула про існування Закону про мови більшість працівників охорони здоров'я. Хоч потім був виданий відповідний наказ їхнього міністра, а на його основі продубльовані відповідні вказівки на місцях. Продовжують, як і раніше, спілкуватися з хворими, вести відповідну документацію, виписувати рецепти на «общепринятом языке». Те саме в закладах торгівлі, побутового обслуговування, на підприємствах зв'язку, комунального господарства... Всіх не перелічити. Те саме й на залізничному та повітряному транспорті. То тільки для роботи в західних авіакомпаніях стюардесі потрібно знати мінімум дві-три мови. Їхнім колегам на авіалініях незалежної України вистачає однієї... російської.

Хоч і радів доповідач з того, що освіта й культура

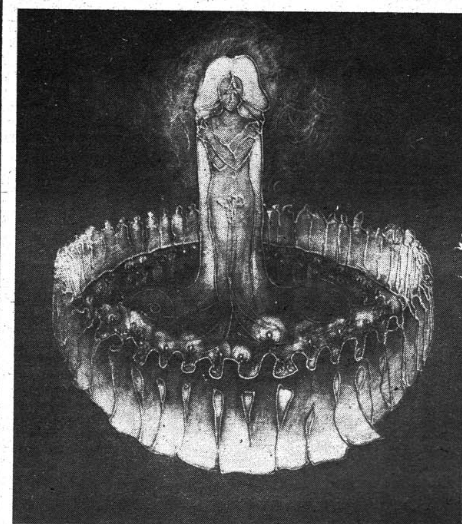
в області висту[...]
рами переходу н[...]
ку мову, завіду[...]
воградським мі[...]
лом культури [...]
Чхаїдзе швидко [...]
віяв: «Якщо я с[...]
жу, що через [...]
ми в музичних [...]
училищах перей[...]
ладання украї[...]
вою, — це буде[...]
А проректор Ін[...]
ськогосподарсько[...]
будування Мико[...]
ко висловив про[...]
тючіший. За йо[...]
щоб подолати [...]
зівських підруч[...]
сібників рідною [...]
їх понад двад[...]
найменувань), на[...]
ві потрібно буд[...]
ків (?!). А якщо [...]
випуску підруч[...]
їнською мовою в[...]
ва, то 20 років. [...]
більше і не менш[...]

Люди, мовляв, [...]
розмовляти укра[...]
вою, бо приїхали[...]
ту з різних кінці[...]
го СРСР. За нап[...]
ручників та по[...]
ні ніхто не берет[...]
рари сміховинно [...]
рібна державна [...]
не тільки законо[...]
матеріальна.

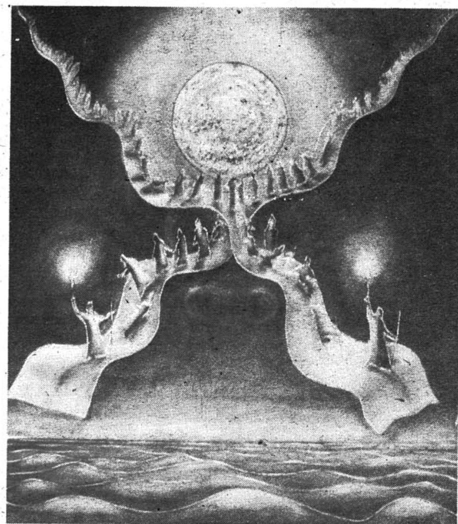
Цікавими дум[...]
лилися делегац[...]
тавської та Ль[...]
ластей, багато [...]
взяли вони й від [...]
ців. Не все в н[...]
є чим і похвали[...]
галом конференц[...]
лася на бадьорій [...]
няли відповідні [...]
ції, дали доруче[...]
никам голів міс[...]

ГОЛОС України

На перехрестях культури

СВІТЛИЙ СМУТОК З-ПІД ПЕНЗЛЯ

Івана Коптюха цікаво слухати. Молодий художник заглибився у вивчення історії України — історії докомуністичної, дохристиянської. Приваблює його світ Чюрльоніса, Івана Марчука. Але залишається собою. Пише полотна, як серце підказує. І читає, багато читає. І згадує, і зіставляє долі односельців-земляків. За рідних душа болить — найперше за померлих в тридцять третьому році від голодомору діда Лукаша та баби Параски. Трагічний 33-й сповна відобразив у роботі «Передчуття минулого».

Два роки тому на місці масових репресій по Хмельницькому шосе товариство «Меморіал» влаштувало поминальну панахиду. Іван виставив тоді цю останню свою картину. До неї підходили люди і... плакали. Вони розуміли, що хотів сказати Колтюх. Розуміли це й інші «шанувальники» прекрасного. Один з них — у цивільному — запропонував Коптюховий витвір зняти. Зняли. Дебісти на той час ще мали реальну силу.

Після інциденту Іван збагнув: світ жорстокий, насильство триває. Про це з допомогою пензля говорив у нових роботах. На них позначився також світ ілюзій, містифікацій та ірреального.

На художньому аукціоні один зальотний ділок звернув увагу на Коптюхів триптих «Зоряний народ» і запропонував фантастичну суму. Іван роздумував, вагався. Іноземець витрактував це по-своєму: мало, мовляв, дає. Почав вибачатися, пояснюючи: ваша картина — унікальна, їй ціни немає. Але просто більше грошей із собою не привіз. А на ній (чесний-таки ділок попався) в США зароблю значно більше.

Недавно ще одна Коптюхова картина у Францію потрапила. Серед головних робіт (всього їх має близько тридцяти) — «Голодний вітер», «Вечірній танок», «Світловид», «Камінь».

Передбачити малярську перспективу Івана Коптюха неможливо. Головне — він вірить у свій зоряний і безсмертний народ, який дає йому силу. І далі пише картини білим болем, світлим смутком.

Валерій ЛАЗАРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Вінницька область.

На знімках: Іван Коптюх; репродукції з робіт «Купальське коло» і «Небесні подорожні».

НЕ ПУСКАЮТЬ НАШУ МОВУ У ДЕРЖАВНУ УСТАНОВУ

Слово рідне

Ох, як радісно й обіцяюче вирувало два роки тому в Кіровограді перше Республіканське свято рідної мови. Які райдужні перспективи малювали на ньому відомі поети й прозаїки, нині в переважній більшості народні депутати України, державні діячі! А в затвердженій облвиконкомом рік тому програмі розвитку і впровадження української мови в області до 2000-го року, що говориться? Училищу такому-то перейти на викладання рідною мовою в 1992 році, інституту такому-то — в 1993-му, правоохоронним органам — в 1994-му. І що ж маємо?

Виступаючи на проведеній днями в Кіровограді науково-практичній конференції з проблем функціонування української мови, заступник голови облвиконкому Віталій Смаглюк змушений був сумно констатувати: ніхто, крім управлінь освіти й культури, за виконання прийнятого закону і програм не береться.

Служителі Феміди, які чи не найперші мали б узятися за дотримання законодавства нашої молодої держави, поки що і вусом не ведуть. Ні в суді, ні в прокуратурі чи в колегії адвокатів рідної мови не чути. Перебрався ось нещодавно Кіровський райвідділ міліції в добротне приміщення колишнього райкому партії, а все по-старому. Хоч би тобі одна табличка з'явилася державною мовою. Яка ж, спитати, буде в людей повага до таких охоронців закону, коли вони самі той закон нехтують?

Те ж саме і в робітничих колективах. Пішов напередодні конференції голова обласної організації Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка декан педінституту Віталій Бабич у тролейбусний парк та й питає: «Ми ось тут матеріали збираємо для аналізу. То не скажете, чому українську мову впроваджувати не хочете?» А директор Анатолій Тетьора й відповідає: «Тут кадрів немає, тролейбуси ламаються, запчастин ніде не дістанеш, а ви зі своєю мовою...»

Навіть не чула про існування Закону про мови більшість працівників охорони здоров'я. Хоч потім був виданий відповідний наказ їхнього міністра, а на його основі продубльовані відповідні вказівки на місцях. Продовжують, як і раніше, спілкуватися з хворими, вести відповідну документацію, виписувати рецепти на «общепринятом языке». Те саме в закладах торгівлі, побутового обслуговування, на підприємствах зв'язку, комунального господарства... Всіх не перелічити. Те саме й на залізничному та повітряному транспорті. То тільки для роботи в західних авіакомпаніях стюардесі потрібно знати мінімум дві-три мови. Їхнім колегам на авіалініях незалежної України вистачає однієї... російської.

Хоч і радів доповідач з того, що освіта й культура в області виступають піонерами переходу на українську мову, завідуючий Кіровоградським міським відділом культури Володимир Чхаїдзе швидко той міф розвіяв: «Якщо я сьогодні скажу, що через п'ять років ми в музичних школах і училищах перейдемо на викладання українською мовою, — це буде неправда». А проректор Інституту сільськогосподарського машинобудування Микола Петренко висловив прогноз ще гнітючіший. За його словами, щоб подолати нестачу вузівських підручників та посібників рідною мовою (а їх понад двадцять тисяч найменувань), нашій державі потрібно буде... 100 років (?!). А якщо залучити до випуску підручників українською мовою всі видавництва, то 20 років. Ось так! Не більше і не менше.

Люди, мовляв, не хочуть розмовляти українською мовою, бо приїхали до інституту з різних кінців колишнього СРСР. За написання підручників та посібників нині ніхто не береться — гонорари сміховинно малі. Потрібна державна підтримка — не тільки законодавча, а й матеріальна.

Цікавими думками поділилися делегації з Полтавської та Львівської областей, багато корисного взяли вони й від кіровоградців. Не все в них кепсько, є чим і похвалитися. І загалом конференція закінчилася на бадьорій ноті. Прийняли відповідні рекомендації, дали доручення заступникам голів міськ- і райвиконкомів, завідуючим відділами народної освіти й культури. Пообіцяли незабаром перевірити виконання.

А я сидів та й думав: все це дуже нагадує недавні методи «керівної й спрямовуючої». Нагорі прийняли закон і державну програму, а про механізм їх реалізації і матеріальну підтримку (бо «лібералізація» цін все зведе нанівець) подбати забули. «Низи» сприйняли ті документи до «неухильного керівництва і виконання», розробили відповідно свої документи і провели «заходи». А справа, з'ясовується, майже на місці. І це закономірно. Бо адміністративними методами поставленої мети добитися важко. Потрібна, як правильно зазначив один з промовців, матеріальна мотивація для вивчення української і переходу на неї. Чому, наприклад, чиновник, який знає всього одну мову і більше ніякої знати не хоче, одержує таку ж зарплату, як і той, що знає дві-три. Що, в них однакові ділові якості й можливості?

Декотрі кажуть: якщо підходити диференційовано — буде порушення прав людини. А на Заході думають зовсім інакше — профнепридатність. Щось не віриться, щоб у Фінляндії хтось міг стати президентом, міністром чи стюардесою, знаючи, скажімо, лише шведську і не знаючи фінської. А в нас подібне ще часто й надто. Тому й не дивно, що навіть після утворення незалежної Української держави українська мова перебуває на правах пасинка. Не пускають її туди, де вона конче потрібна. І, мабуть, не скоро пустять. Якщо будемо сидіти, склавши руки й лише ображено кліпати.

Микола ВОЛОК,
власний кореспондент «Голосу України».
Кіровоград.

Освіта

ПРОШУ ПАНА В ШКОЛУ

Два перших класи з польською мовою навчання нині працюють у Городку, що на Хмельниччині.

Ініціаторами національного відродження стали члени культосвітнього товариства «Полонія» та церковні общини. Так, приміром, парафіяни Городоцького костьолу відправили на стажування до Варшави і Кракова шістьох педагогів місцевої школи.

— Нині в області майже 20 польськомовних груп і класів,— розповіла заступник начальника Хмельницького обласного управління народної освіти Г. Степанець.— Відкрито першу єврейську недільну школу. А взагалі-то ми довірили керівництву шкіл за власним розсудом і бажанням учнів та батьків вирішувати, якою основною мовою їм навчатися, які класи, факультативи та групи відкривати.

Звичайно, чимало проблем з підручниками, фахівцями. Однак, коли на Хмельниччині дізналися, що в Харкові під загрозою відкриття українських шкіл саме через брак підручників, по-братерському поділилися з ними тим, що мали самі.

Л. КОЗИК,
кореспондент УКРІНФОРМу.

«Cito!»

«НОВЕ ЖИТТЯ — НОВА ПРИСЯГА»

Зізнаюсь, що, пропонуючи читачам обговорити надрукований 7 лютого проект Присяги лікаря України, я сумнівалася, чи вийде розмова. Втомилися наші люди від дискусій з приводу і без нього, та й питання надто специфічне. З другого боку: коли ж і говорити про ставлення лікаря до професійного обов'язку, як не сьогодні? Адже ні ліків, ні матеріалів, ні інструментарію — вся надія на самого медика, який за наявності професіоналізму знайде вихід із скрутного становища, а за відсутності — і не спробує... Напевне, відчуття моменту й спонукало наших читачів взяти активну участь у дискусії, а деяких навіть потрудитися над розробкою власного тексту документа. У листах — вимоги зберігати лікарську таємницю, удосконалювати знання і навички, виявляти принциповість у відстоюванні інтересів хворого, долати особисті амбіції, коли йдеться про встановлення діагнозу, тощо. Навіть далекі від медицини люди побачили, наскільки формально поставилися до справи автори проекту. Що вже казати про фахівців!.. Листи декотрих ми друкуємо. Інші їх майже повторюють. Тож вочевидь: документ потребує серйозної доробки — і це під силу лише групі спеціалістів: організаторів медицини, лікувальників, психологів, соціологів, правознавців... Якщо в Міністерстві охорони здоров'я України візьмуть за аксіому, що вимоги, які держава ставить до лікарів, є показником її зацікавленості у здоров'ї народу, то неодмінно створять таку групу — і вже випускники медичних вузів нинішнього року матимуть документ, який стане їм орієнтиром на нелегкому шляху професіонала. Та чи візьмуть? За моїми даними, деякі чиновники міністерства займаються якраз протилежним: намагаються організувати позитивні відгуки щодо запропонованого проекту. Техніка відпрацьована: знімають телефонну трубку... Та слава Богу, з другого кінця дроту вже не завжди чується: «Чого бажаєте?» Може, це і врятує нас від чергового витку формалізму у медицині...

Марина ДЯТЛОВА,
оглядач з питань охорони здоров'я.

ОБЛИШМО СИМВОЛИ...

У НДІ фтизіатрії та пульмонології проект Присяги лікаря України обговорювали колективно. Чесно кажучи, мало хто з колег висловився про нього схвально. У більшості документ викликав подвійне почуття. З одного боку, клятва лікаря — світова історична традиція. З другого, у запропонованому вигляді Присяга залишиться формальністю, якою й була протягом багатьох років. Думаю, із цієї ситуації можна вийти, якщо добре попрацювати над проектом.

На мій погляд, Присяга має не символічно, а цілком конкретно зобов'язувати лікаря сумлінно виконувати професійний обов'язок. Ставлячи підпис під цим документом, випускник медичного навчального закладу повинен повною мірою відчувати відповідальність за довірений йому скарб — здоров'я людини — і узгоджувати свої вчинки з вимогами, які до нього ставляться.

Запитають: а навіщо це потрібно? Адже на той випадок, коли лікар зраджує своєму обов'язку, є Кримінальний кодекс. Це мені відомо. Але ж відомий і рівень нашої правової підготовки — нульовий. І чи треба чекати «того» випадку, коли ціною лікарської помилки (або ж халатності, або ж відвертого нехтування обов'язком) стане життя? Краще гранично сфокусувати увагу молодого лікаря на відповідальності за це життя, зрозуміло, в межах можливостей, що їх надала йому держава.

Не завадило б це зробити й щодо медичних сестер, для чого розробити варіант присяги (обіцянки, зобов'язання) для середнього медичного персоналу.

Серйозна доробка проекту була б на користь і самим медикам, і їхнім пацієнтам, а зрештою — державі. Шкода, якщо цього не зрозуміють в інстанціях, які розглядатимуть проект Присяги лікаря України на предмет затвердження.

Людмила КУЧУГУРА-КУЧЕРЕНКО,
головний лікар УкрНДІ фтизіатрії і пульмонології, кандидат медичних наук.

ЗАЗИРНІТЬ, ПАНОВЕ, У КНИЖКИ

Якби поруч з текстом Присяги лікаря України, надрукованим в «Голосі України» 7 лютого, було вміщено клятву Гіппократа, читачі побачили б: наше Міністерство охорони здоров'я пропонує зробити крок назад навіть щодо давньогрецької етики. Про те, щоб наблизитися до нинішніх світових стандартів, і мови немає. Я ж міркую: якщо вже братися за створення Присяги лікаря, то такої, яка б мала не тільки моральне, а й юридичне навантаження, — виробити ж таку неможливо без орієнтації на документи, прийняті на міжнародному рівні. Маю на увазі «Нюрнберзький кодекс», «Міжнародний Кодекс медичної етики», «Принципи медичної етики», затверджені ВООЗ і Генеральною асамблеєю ООН, а також «Токійську декларацію» Всесвітньої медичної асоціації та резолюцію Норвезького міжнародного симпозіуму.

Чому я так міркую? Тому, що «принципи загальнолюдської моралі» — це міф, привид. Скільки в світі релігій, скільки етичних наукових шкіл, стільки і принципів. Звичайно, між ними можна знайти щось спільне, але, по-перше, цього «спільного» явно не досить для фіксування потрібного морального рівня українського лікаря, нижче якого йому не можна дозволити опускатись, а по-друге, це «спільне», ці принципи загальнолюдської моралі ніде не опубліковані і ніким не затверджені як еталон, окрім згаданих міжнародних актів і принципів медичної етики. Тож у тексті Присяги мають бути визначені в них орієнтири, а також закладені передумови оперативної перевірки виконання лікарем поставлених до нього вимог.

Щодо Положення про порядок складання Присяги — в нього треба внести пункти, які б передбачали: обов'язковий розгляд кожного порушення Присяги, обов'язкову дискваліфікацію лікаря в разі, якщо його дії призвели до значного порушення здоров'я чи смерті пацієнта, з внесенням відповідних записів у трудову книжку.

І ще один важливий момент потребує врегулювання. Присягу лікаря України (якщо її буде прийнято) складатимуть випускники медичних навчальних закладів, починаючи з 1992 року. А що ж ті, хто вже одержав дипломи, — вони працюватимуть з відповідальністю, обмеженою Присягою лікаря СРСР? Мені здається: треба визначити термін, в який скласти Присягу повинні всі лікарі — громадяни України. Якщо ж знайдуться такі, котрі відмовляться це зробити, вони мають бути переведені на роботи, не пов'язані з безпосереднім лікуванням людей, або й звільнені.

Вносячи свої пропозиції, я виходжу з того, що від змісту Присяги й Положення залежить доля, а може, й життя мільйонів людей. З відчуттям відповідальності за них має вступати у професійне життя молодий лікар.

Іван СХИМНИК,
офіцер запасу.

ПОСЛАННЯ КРІЗЬ ВІКИ

Проект Присяги лікаря України не підтримуємо. Чому? Вважаємо недоцільним присягати в тому, що є службовими обов'язками. Сумлінно працювати, вдосконалювати знання повинен спеціаліст будь-якого профілю і, безперечно, медик. Не всі це роблять? Потрібно позбутися тих, хто нехтує своїм обов'язком. Міркуємо так: набуде сили закон про охорону здоров'я — і Присяга стане ні до чого.

Інша справа — клятва Гіппократа. Вона є посланням душі того першого нашого колеги, який повною мірою усвідомив відповідальність перед довіреним йому людським життям. Послання всім нам. І найкраще, що ми можемо вдіяти, — це передавати її з покоління в покоління як моральний орієнтир, як зразок служіння професії.

Від імені колективу Щорської центральної районної лікарні — Іван ЄВТУШЕНКО, головний лікар; Валентина ХРОЛЕНКО, лікар; Микола КУЦЕНКО, лікар.
Чернігівська область.

Спорт

Футбол. Перша ліга.

ЦІНА ПЕРЕМОГИ ЗРОСТАЄ

Варто було лідерові першої підгрупи пропустити гру, як його одразу наздогнали футболісти «Поділля». Вони могли навіть випередити «Приладист». У матчі з «Поліссям» Аргудяєв на 21-й хвилині відкрив рахунок. Підопічні Г. Іщенка контролювали гру. Та на 70-й хвилині Лукашенко завершив одну з нечисленних атак «Полісся». Господарі кинулися виривати перемогу, але гості зайняли глуху оборону — 1:1.

Для футболістів «Поліграфтехніки» друга команда київського «Динамо» була добрим подразником. Господарі довго шукали ключі від воріт киян. Лише на 58-й хвилині Петров забив переможний м'яч. Новачок переміг — 1:0. Такий же рахунок зафіксовано у Дрогобичі, де «Галичина» перемогла сильну «Сталь». Гол на рахунку Нича (59).

Після невдалого турне «Кристалу» його прихильники сподівалися, що він почне набирати очки. Та, мабуть, Максимова, який перейшов до «Дніпра», ніхто не може замінити у передній лінії. Форварди херсонців діяли без вигадки, і нікопольський «Колос» легко руйнував усі атаки — 0:0.

Лідера, який стишив ходу, миттю випередили гравці «Хіміка», подолавши другу команду донецького «Шахтаря» — 1:0. Хоча в Очакові зафіксовано такий же результат, матч там був набагато напруженішим. Бо «Азовець» мав стільки ж очок, скільки й господарі. Форвард «Артанії» Бурименко на 19-й хвилині відкрив рахунок, а потім глядачі отримали насолоду від цікавого поєдинку. Але рахунок не змінився — 1:0.

Якщо у Стриї «Скала» лише у другому таймі зуміла здолати опір павлоградців і провести два м'ячі (Мачоган — 68 хвилина, Покладок—87), то у Білій Церкві нападаючий «Росі» Миколаєнко сам розпорядився долею «Ворскли». На 33 та 85 хвилинах він забив по м'ячу у ворота полтавців — 2:0.

Результати інших матчів у першій підгрупі: «Дніпро» — «Автомобіліст» — 0:1, СКА—«Десна» — 0:0, «Кристал» (Чортків) — «Чайка» — 4:0. У другій підгрупі: «Чорноморець»-ІІ — «Кривбас» — 1:1.

У першій підгрупі двовладдя: «Поділля» та «Приладист» мають по 9 очок. У другій підгрупі таблицю очолив «Хімік» — 9 очок. У «Кристалу», «Артанії» — по 8 очок.

Матчі восьмого туру гратимуться 11 квітня.

Сергій ЯРОСЛАВОВ.

Коментар

СЕКУНДИ РАДОСТІ Й ПЕЧАЛІ

Після досить вдалої гри «Дніпра» в Києві очікувалося, що дніпряни в Одесі подолаяк відомо, футбольні закони ють аутсайдера — СКА. Проте, не писані. Хоч гості й повели в рахунку після влучного удару Москвіна, коли до завершення матчу залишалося 24 хвилини, але армійці не припинили опору. І під час однієї з контратак Леш відновив рівновагу. Це перше очко СКА в нинішньому чемпіонаті.

Сподівалися, мабуть, на перемогу в Охтирці й футболісти луцької «Волині», які тепер демонструють цікавий, атакуючий футбол і посідають досить гідне місце в турнірній таблиці. Волинянин Жук забив гол. Матч наближався до завершення, і в порятунок своїх улюбленців, мабуть, не вірили вже й болільники «Нафтовика». Але іншої думки були футболісти з Охтирки. Вони не припиняли боротьби до останнього. І були винагороджені за це. Розв'язка сталася протягом двох завершальних хвилин. Нарешті, почали відлік оті 120 секунд, протягом яких прийшло щастя до господарів і сум до гостей. Охтирці зрівняли рахунок і перед самим фінальним свистком вирвали перемогу, підтвердивши, що вони недаремно носять титул чемпіона України.

На матч в Києві зібралася мізерна кількість глядачів — 5801 Отакий «бойкот» з боку болільників можна, звичайно, пояснити холодною погодою і дощем. Але є й інші думки. Скажімо, заслужений майстер спорту Йожеф Сабо вважає, що це елементарне зрадництво по відношенню до своєї команди.

— З футбольним колективом, за який вболіваєш, справжні прихильники знаходяться завжди разом. І особливо в часи не найкращі. Саме сьогодні динамівці потребують підтримки друзів. Заповнені трибуни додали б київським футболістам наснаги. Я особисто вірю у відродження мого клубу...

А тим часом, перемігши «Зорю»-МАЛС, кияни очолили турнірну таблицю, посунувши з першого місця чернівецьку «Буковину», яка пропускала цей тур.

Київський матч ми спостерігали разом із головним тренером буковинців Юхимом Школьниковим.

— Якщо не таємниця, чому приїхали до Києва? — запитав тренера.

— У нас виникли кадрові проблеми, — відповів він. — Несподівано команду залишили кілька хороших футболістів. Зокрема, здібний півзахисник Лев Березнер. От і приїхав подивитись матч команд першої ліги СКА (Київ) — «Десна» (Чернігів). Думав, може, когось підберу для свого колективу. Зрозуміло, що скористався нагодою подивитися й на суперників. Як бачите, вполював одразу двох зайців. До речі, гра «Зорі»-МАЛС мені дуже сподобалася. Цікава, молода, амбіційна команда.

Щодо киян, то перемога далася їм нелегко. Спортивне щастя явно було на боці динамівців. Адже, забий Севідов пенальті, і результат міг би бути інший. Можу зрозуміти колегу Пузача. Претензій до його команди тепер багато. А йому в цей час доводиться створювати фактично новий ігровий ансамбль...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

ПОНЕДІЛОК

13 КВІТНЯ

УТ—1

8.00 УТН.
8.10 Концерт гурту «Веселі музики».
8.40 Документальний телефільм «Оддаяння». («Укртелефільм»).
9.10 Наше коло. Тележурнал для жінок.
10.10 Художній фільм «Криниця для спраглих»
11.40 Фортепіанні дуети.
12.05 УТН.
16.00 УТН.
16.15 Концерт
16.40 Науково - популярний фільм «Справа про Акчі».
17.30 Для людей, для добра. Театр української пісні «Дивоцвіт».
19.00 ДНІПРО. Інформаційна програма.
19.35 ХТО МИ... Громадсько-політичний відеотижневик.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Акценти.
21.30 Художній фільм «Коліївщина» («Укрaїнфільм»).
23.00 УТН.
23.20 Програма студії «Укртелефільм». Телевізійні фільми «Следовать на Север можеть. Доля Гната Хоткевича», «Жити на семи октавах».

I КАНАЛ. ОСТАНКІНО

5.00 «Ранок».
7.35 Мультфільм.
7.50 Марафон-15.
8.40 «Справа Сухово-Кобиліна». Художній телефільм. Фільм перший. 1 серія.
10.00 «Не питай мене, спитай Бога». Документальний фільм.
11.00 Новини.
13.15 Телемікст.
14.00 Новини.
14.25 Це було... було...
14.45 «Кабаре мого життя». Художній телефільм.
16.00 Мультфільм.
16.10 Прем'єра документального фільму «Голос дитини» (США).
17.00 Новини.
17.25 НЕП.
17.55 Футбольний огляд.
18.25 «Справа Сухово-Кобиліна». Художній телефільм. Фільм перший. 1 серія.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 «Нова студія» представляє: У перерві — 23.00 Новини.
23.50 «Кабаре мого життя». Художній телефільм.

КАНАЛ «РОСІЯ» І ПЕРЕДАЧІ УТ—2

7.00 Вісті.
7.20 Година ділових людей.
8.25 Італійська мова.
8.55 Дозвілля. Авто.
9.10 Пілігрим.
9.40 «К-2» представляє.
12.10 «Бурда моден» пропонує...
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 Дитяча година.
16.00 Щоденник З'їзду.
16.15 Ділова жінка.
16.45 ТІНКО.
17.00 Мистецтво відображення.
17.25 ТрансРосефір.
17.50 Азн кар'єри.
18.05 Прем'єра художнього телефільму «Санта-Барбара». 33 серія.
19.00 Вісті.
19.20 Свято кожен день.
19.30 Київська панорама*.
19.50 Телемарафон «Дзвони Чорнобиля». Опікунська рада*.
21.00 Телебіржа інформує*.
21.20 Співають Л. Маковецька та О. Трофимчук *.
22.00 Вісті.
22.25 Звіт про роботу VI З'їзду народних депутатів Російської Федерації.
23.35 Рок-концерт.

У зв'язку з профілактикою передавача, що працює на 2-у каналі, глядачі Києва і області 13 квітня не дивитимуться ранкові передачі І каналу «Останкіно».

ВІВТОРОК

14 КВІТНЯ

УТ—1

8.00 З ВОСЬМОЇ ДО ДЕВ'ЯТОЇ Інформаційно - музична програма.
9.00 Свічадо. Науково-пізнавальна відеопрограма.
10.30 Художній телефільм «Чужа дружина та чоловік під ліжком».
11.40 Шкільний екран. 11 кл. Українська література. Ліна Костенко. «Маруся Чурай».
12.10 УТН.
12.25 Доброго вам здоров'я. Цілющі сорбенти.
16.00 УТН.
16.15 Для дітей. Веселка.
16.40 На допомогу школі. Музика. Камерні вокальні твори.
17.10 Документальний телефільм «Іван Кавалерідзе. На зламах часу». («Укртелефільм»).
17.50 Поезія без слів. Дитячий театр пантоміми.
18.20 Відеофільм-вистава «Подарунок». («Укртелефільм»).
19.00 ДНІПРО. Інформаційна програма.
19.35 СТУДІЯ «1 ГРУДНЯ».
20.45 На добраніч, діти!
20.55 Ай Пі Київ інформує.
21.00 Акценти.
21.30 Концерт оперних співаків України.
22.40 Вікна.
23.00 УТН.
23.20 Продовження концерту оперних співаків України.

I КАНАЛ. ОСТАНКІНО

5.00 «Ранок».
7.35 Мультфільми.
8.10 Футбольний огляд.
8.40 «Справа Сухово-Кобиліна». Художній телефільм. Фільм перший. 2 серія.
9.45 «Я вас кохав...».
10.20 «Проблеми гірського краю». Документальний телефільм.
11.00 Новини.
11.25 Ритмічна гімнастика.
11.55 Чума.
12.35 Мультфільми.
12.55 Концерт.
13.25 Світ грошей Адама Сміта.
13.55 Блокнот.
14.00 Новини.
14.25 Уроки Ольги Іванової.
14.40 «Старший син». Художній телефільм. 1 серія.
15.50 Музей на Делегатській.
16.20 Дитячий музичний клуб.
17.00 Новини.
17.20 Сходинка до Парнасу.
17.35 Максима.
18.05 Студія «Політика» представляє...
18.35 «Справа Сухово-Кобиліна». Художній телефільм. Фільм перший. 2 серія.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Тема.
21.25 Концерт камерного оркестру «Віртуози Москви».
22.00 Прем'єра документального телефільму «Повернення євреїв». (1896—1920 р.р.).
23.00 Новини.
23.25 «Важке дитинство».
0.00 «Старший син». Художній телефільм. 1 серія.

КАНАЛ «РОСІЯ» І ПЕРЕДАЧІ УТ—2

7.00 Вісті.
7.25 Французька мова. 1 рік.
7.55 Дозвілля. Дай лапу, друже.
8.10 Французька мова. 2 рік.
8.40 Дитяча година.
9.40 Біла ворона.
10.20 Перший тайм.
10.50 Пани-товариші.
11.10 ТрансРосефір. «Здрастуйте, Світлано Ігорівно».
11.50 Денний сеанс. «Санта-Барбара». Художній телефільм. 31 серія.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 ТрансРосефір.
15.30 Детектив ленд.
16.00 Щоденник З'їзду.
16.15 Простір +.
16.45 ТІНКО.
17.00 Репортажі Кіпраса Мажейки з НАТО.
17.30 Росія і світ.
18.05 Прем'єра художнього телефільму «Санта-Барбара» 34 серія.
18.55 Київська панорама*.
19.15 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ*.

СЕРЕДА

15 КВІТНЯ

УТ—1

8.00 З ВОСЬМОЇ ДО ДЕВ'ЯТОЇ
9.00 Леся Дичко. Фрески.
9.30 Клас-юніор бізнес.
10.35 Шкільний екран. 11 кл. Основи інформатики та обчислювальної техніки. Основний алгоритм роботи процесора.
11.05 Художній фільм «День гніву». (Кіностудія ім. М. Горького).
12.25 УТН.
12.40 Музичний фільм «У весняному хороводі».
16.00 УТН.
16.15 Грає духовий оркестр.
16.35 На допомогу школі. Українська література. П. Куліш. «Чорна рада».
17.05 Співає «Забавушка». Фольклорна програма.
17.35 Науково - популярний фільм «Українське барокко».
18.05 А. Шнітке. «Реквієм». Виконують хор Держтелерадіомовної компанії України та Київський камерний оркестр.
19.00 ДНІПРО. Інформаційна програма.
19.35 Театр і час. Я вибираю «Березіль».
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Футбол. Кубок європейських чемпіонів «Динамо» (Київ) — «Спарта» (Прага).
22.45 УТН.
23.05 Художній фільм «Закон відплати» (Німеччина).

I КАНАЛ. ОСТАНКІНО

5.00 «Ранок».
7.35 Мультфільми.
8.10 Дитячий музичний клуб.
8.50 «Справа Сухово-Кобиліна». Художній телефільм. Фільм перший. 3 серія.
9.50 Прем'єра документального телефільму «Там, де закінчується Дон».
10.00 Спортивна гімнастика. Міжнародний турнір «Зірки світу-92».
11.00 Новини.
11.25 Під знаком «Пі».
11.55 Народні мелодії.
12.05 Прем'єра документального телефільму «Муссавір».
12.25 Фермата.
12.55 Як досягти успіху.
13.10 Блокнот.
13.15 Телемікст.
14.00 Новини.
14.20 Сьогодні і тоді.
14.50 «Старший син». Художній телефільм. 2 серія.
16.00 «Рок Макс». Концерт.
17.00 Новини.
17.30 Зустріч в Концертній студії Останкіно з письменником Л. Бородіним.
18.45 «Справа Сухово-Кобиліна». Художній телефільм. Фільм перший. 3 серія.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 «Портрет на фоні». Людмила Зикіна.
21.20 Фермата.
22.00 Прем'єра документального телефільму «Вихід». (1945 — 1947 р. р.)
23.00 Новини.
23.25 Танці, танці, танці.
23.45 «Старший син». Художній телефільм. 2 серія.

КАНАЛ «РОСІЯ» І ПЕРЕДАЧІ УТ—2

7.00 Вісті.
7.20 Німецька мова. 1 рік.
7.50 Дозвілля. «Домашній клуб».
8.05 Німецька мова. 2 рік.
8.35 Петербурзький міф.
9.20 Екзотика.
10.35 Мистецтво відображення.
10.55 Росія і світ.
11.25 Історичні нотатки про Смольний.
11.50 Денний сеанс. «Санта-Барбара». Художній телефільм. 32 серія.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 ТрансРосефір.
15.45 Дозвілля. Увага, знімаю.
16.00 Щоденник З'їзду.
16.15 Педагогіка для всіх.
16.45 ТІНКО.
17.00 Наш сад.
17.30 Музичний фільм «Туровська легенда»*.
18.00 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ*.
19.30 Київська панорама*.
19.50 Акценти*.
20.20 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ*.

ЧЕТВЕР

16 КВІТНЯ

УТ—1

8.00 З ВОСЬМОЇ ДО ДЕВ'ЯТОЇ Інформаційно - музична програма.
9.00 Фільм-опера «Богема».
10.45 Телефільм «Пейзаж на тлі стіни».
11.05 Художній телефільм «Фаворит». 1 та 2 серії. В перерві — 12.10 УТН.
16.00 УТН.
16.15 Для дітей. Веселка.
16.45 Республіканська фізико-математична школа. Підсумки математичної олімпіади.
17.15 На допомогу школі. Музика. Народна пісня і танець — найдавніший вид народної творчості.
17.45 Пекторaль.
18.10 На хвилі дружби. Співає А. Баянова.
19.00 ДНІПРО. Інформаційна програма.
19.35 Прем'єра студії «Укртелефільм». Телефільм «Кобзарські мандри Василя Нечепи».
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Акценти.
21.30 Молодіжна студія «Гарт».
23.30 УТН.
23.50 Чемпіонат України з футболу «Дніпро» — «Буковина» 2 тайм.

I КАНАЛ. ОСТАНКІНО

5.00 «Ранок».
7.35 Мультфільми.
8.05 Концерт фольклорно-етнографічного ансамблю Білорусі «Хорошки».
8.50 Прем'єра художнього телефільму «Справа Сухово-Кобиліна». Фільм другий.
10.00 Брейн ринг.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.25 У світі тварин (з сурдоперекладом).
12.10 З антології. Твори для оркестру народних інструментів.
12.55 Прем'єра документального телефільму «Вівчарка».
13.10 Блокнот.
13.15 Телемікст.
14.00 Новини.
14.25 Я хочу побачити музику...
14.55 «Моя дружина — бабуся». Художній телефільм.
16.00 Знайомтесь з Японією.
17.00 Новини.
17.25 «Історія без слів». Мультфільм.
17.30 Мафія радгоспного масштабу.
17.55 ...До шістнадцяти і старші.
18.35 Прем'єра художнього телефільму «Справа Сухово-Кобиліна». Фільм другий.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Авторська програма Юліана Паніча. «Шлях додому».
22.00 Прем'єра документального телефільму «Відродження нації (1947—1948 р.р.).
23.00 Новини.
23.25 Дев'ятка.
23.55 Футбол. «На шляху до Уемблі».

КАНАЛ «РОСІЯ» І ПЕРЕДАЧІ УТ—2

7.00 Вісті.
7.25 Іспанська мова. 1 рік.
7.55 Дозвілля.
8.10 Іспанська мова. 2 рік.
8.40 Російська мова.
9.10 Мистецтво відображення.
9.35 Футбол. Кубок європейських чемпіонів. «Динамо» (Київ) — «Спарта» (Прага).
11.05 Тут залишилась його душа...
11.35 Телетеатр Росії. Д. Селінджер. «Лапа-растяпа».
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 ТрансРосефір. «Урал-ТБ».
15.45 Школа менеджерів.
16.15 Мегаполіс.
16.45 ТІНКО.
17.00 Непізнаний Всесвіт.
17.45 Кримінальні вісті.
18.00 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ*.
19.30 Київська панорама*.
19.50 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ*.

П'ЯТНИЦЯ

17 КВІТНЯ

УТ—1

8.00 З ВОСЬМОЇ ДО ДЕВ'ЯТОЇ. Інформаційно - музична програма.
9.00 Музичний фільм «Музика весни».
9.25 Дзвони Чорнобиля. З турботою про інвалідів.
10.35 Шкільний екран. 10 кл. Фізика. Електричний струм в електролітах та газах.
11.05 Документальний фільм «Палац. Іронічна елегія» («Укркінохроніка»).
11.25 Романси П. Чайковського.
12.05 УТН.
16.00 УТН.
16.15 Для дітей. Сонячне коло.
16.35 Золоті ворота.
17.05 Світ поезії. «Енеїда» уві сні і наяву.
17.30 Едвард Гріг. Соната фа-мажор для скрипки та фортепіано.
17.50 Дивовижний світ тварин. Науково-популярні фільми «Білий ведмідь» та «Червонодзьоба казарка».
19.00 ДНІПРО. Інформаційна програма.
19.35 Авансцена. Вінницький музично-драматичний театр ім. М. Садовського.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Акценти.
21.30 В. Винниченко. «Молода кров». Вистава Вінницького музично-драматичного театру ім. М. Садовського. В перерві — 22.30 УТН.
23.40 Грає В. Пікайзен (скрипка). Твори Бетховена.

I КАНАЛ. ОСТАНКІНО

5.00 «Ранок».
7.35 Мультфільми.
8.00 ...До шістнадцяти і старші.
8.40 «Жінка в капелюсі». Художній фільм.
10.10 Книжковий двір.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 Клуб мандрівників.
12.10 Прем'єра документального фільму «Ворог на ймення «Вогонь».
12.30 Концерт.
13.15 Блокнот.
13.20 Бридж.
13.45 Бізнес-клас.
14.00 Новини.
14.25 «Тривожна неділя». Художній фільм.
15.50 Концерт ансамблю пісні і танцю «Марій Ел».
16.20 «Вистава на задану тему». Документальний фільм.
17.00 Новини.
17.25 Людина і закон.
18.15 Мультфільм.
18.25 Прем'єра художнього телефільму для дітей «Еміль з Леннеберґі». 3 серія.
18.50 «ВІД» представляє: «Поле чудес».
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 «ВІД» представляє. У перерві — 23.00 Новини.
0.15 «Фотограф» Художній телефільм із серії «Деррік».

КАНАЛ «РОСІЯ» І ПЕРЕДАЧІ УТ—2

7.00 Вісті.
7.20 Година ділових людей.
8.25 Англійська мова. 1 рік.
8.55 Дозвілля. Увага, знімаю.
9.10 Англійська мова. 2 рік.
9.40 Студія «Нота бене».
10.20 Театральний роз'їзд. Потрібна драматична актриса.
11.35 Почекайте, дітки...
11.50 Денний сеанс. «Санта-Барбара». Художній телефільм. 33 серія.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 Музичний клас.
15.30 Підприємництво і традиції.
15.45 Перший тайм.
16.00 Дозвілля «ТБ-ательє».
16.15 Простір +.
16.45 ТІНКО.
17.00 Симфонічні «Гравюри» Кара Караєва.
17.20 Паралелі. «Розслідування».
18.00 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ*.
19.30 Київська панорама*.
19.50 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ*.

СУБОТА
18 КВІТНЯ

УТ—1

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 Фортепіанна музика. Твори С. Рахманінова виконує Ю. Кот.
8.50 Науково - популярний фільм «Моя батьківщина — Крим».
9.35 Концерт артистів Київського театру класичного балету.
11.05 Художня панорама. Народний художник України А. Константинопольський.
11.35 Як много важить слово.
12.05 УТН.
12.20 Академія гітари. Програма за участю українських гітаристів.
13.05 Доброго вам здоров'я. Відповіді на листи.
13.35 Художній фільм «Недільний тато». («Ленфільм»).
14.55 Обереги духовності. Авторська пісня на Україні.
15.40 Роде наш красний. Антонович.
16.10 Сонячні кларнети. Колективи художньої самодіяльності Донецької області.
17.30 Перспектива. Комерційна передача.
17.40 Спадщина. До Міжнародного дня пам'ятників та історичних місць.
19.00 ДНІПРО.
19.35 Право. Телерадіоканал.
20.50 На добраніч, діти!
21.00 Програма американської компанії Сі-Бі-Ен. «Для чого ти живеш!».
22.00 Від міста до міста.
23.30 УТН.
23.50 Екран пригодницького фільму. Художній фільм «Смерть під вітрилом». 1 серія.

І КАНАЛ. ОСТАНКІНО

6.30 Ранок ділової людини.
7.35 «Пудя». Мультфільм.
7.45 «Співдружність».
9.00 «Радіо труба».
9.30 Центр.
10.10 «За опівнічним сонцем».
10.30 Музичний кіоск.
11.00 ЕХ. Екологічна хроніка.
11.15 «Фільми-балети режисера Ф. Слідовкера. «Шекспіріана».
12.25 Це ви можете.
13.10 Мультфільм.
13.20 Очевидне — неймовірне.
14.00 Новини.
14.25 Прем'єра документального телефільму «Червона імперія».
15.20 С. Прокоф'єв. Класична симфонія № 1.
15.35 «Історія одного потиличника». Художній телефільм.
16.10 «Нова подорож за «золотим руном». Телефільм.
17.10 «Червоний квадрат».
17.50 «Бджола Майя».
18.15 Прем'єра художнього телефільму «А якщо вони все-таки підуть». 1 серія.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини
20.40 «А якщо вони все-таки підуть». 2 серія.
22.20 Європа плюс.
23.40 Лімпопо.
0.10 «У гангстерів інші правила». Художній телефільм.

КАНАЛ «РОСІЯ» І ПЕРЕДАЧІ УТ—2

7.00 Вісті.
7.20 Джерела.
8.00 Баскетбольний огляд НБА.
8.35 Непізнаний Всесвіт.
9.20 Ескулап.
9.30 Якщо вам після...
10.00 Відеоканал «Плюс одинадцять».
12.05 Познер і Донахью.
13.00 Вісті.
13.20 Мистецтво відображення.
13.50 Пілігрим.
14.45 Документальна панорама.
16.00 Футбол. Чемпіонат Росії. «Торпедо» (Москва) — «Ротор» (Волгоград).
17.50 Мультфільм.
18.00 Парламентський вісник Росії.
18.15 Новини культури.
19.00 Вісті.
19.20 Київська панорама *.
19.40 Програма американської компанії Сі-Бі-Ен. «Не питай мене, спитай Бога» *.
20.40 Музичний фільм «Гей, літа орел» *.
21.00 Кримінальний канал.
22.00 Вісті.
22.25 Програма «А».
22.55 Чемпіонат світу зі спортивної гімнастики.

НЕДІЛЯ
19 КВІТНЯ

УТ—1

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 У неділю вранці. Інформаційно-музична програма.
9.30 Науково - популярний фільм «Гоголівськими шляхами» («Київнаукфільм»).
9.50 Телефільм «День циркового артиста».
10.55 Художній фільм «Заповіт професора Доуеля». («Ленфільм»).
12.25 УТН.
12.40 Канал «Д».
13.40 Музика українського зарубіжжя. Хорова капела «Трембіта» виконує твори А. Гнатишина (Австрія).
14.30 Село і люди.
15.30 Клас-юніор-бізнес.
16.30 Маю честь.
17.30 Свічадо. Науково - пізнавальна відеопрограма.
19.00 ДНІПРО. Інформаційна програма.
19.35 Зичимо щастя. Музична програма за листами телеглядачів.
20.35 Реклама.
20.40 Сторінками дитячої Біблії.
21.00 Телефільм «У Парижі зранку дощ». («Укртелефільм»).
21.10 Художній фільм «Женихи». (Кіностудія ім. О. Довженка).
22.30 ТИЖДЕНЬ. Інформаційно-публіцистична програма.
23.00 Телеспортарена.
23.45 Екран пригодницького фільму. Художній фільм «Смерть під вітрилом». 2 серія.

І КАНАЛ. ОСТАНКІНО

6.00 Година сили духу.
7.00 Ритмічна гімнастика.
7.30 Тираж «Спортлото».
7.45 Спорт для всіх.
8.15 З ранку раненько.
8.55 Можливе все.
9.25 Нові імена.
10.15 Під знаком «Пі».
11.05 Вічні супутники.
12.00 Нове покоління вибирає.
12.50 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
14.00 Новини.
14.20 Діалог в прямому ефірі.
15.00 По той бік рампи.
15.20 Клуб мандрівників.
16.10 Панорама.
16.55 Уолт Дісней представляє...
17.45 Новини.
18.00 Телелоція.
18.10 ТБ — Нева.
18.30 III Міжнародний телефестиваль «Сходинка до Парнасу». 1 тур.
21.00 Підсумки.
21.45 Кінопанорама.
23.00 Новини.

КАНАЛ «РОСІЯ» І ПЕРЕДАЧІ УТ—2

7.00 Вісті.
7.20 Мультфільм.
7.30 «Лотос». Свято весни в Індії.
7.55 Детектив ленд.
8.25 Американський футбол. «Супербоул-92».
8.55 Хочете, вірте...
9.25 Ретро. Майя Кристалінська.
10.05 «Суперкнига». Мультфільм. 9 серія.
10.30 Ати-бати...
11.00 Кар'єра.
12.30 Російський стиль.
13.00 Вісті.
13.20 Святе й вічне.
13.45 Невідома Росія.
14.55 Не тільки про кіно.
15.55 У світі тварин.
16.55 ТБ-сваха.
17.00 Чемпіонат світу з баскетболу серед професіоналів НБА.
18.00 Чемпіонат України з футболу «Торпедо» — «Чорноморець». 2 тайм *.
18.45 Телебіржа інформує *.
19.05 Мультфільм «Кам'яний вік» *.
19.20 Свято кожен день.
19.30 Прем'єра художнього телефільму «Маги». Фільм 7.
20.00 Рок-кафе.
20.30 «Закоханий за власним бажанням». Художній фільм.
22.00 Вісті. Астрологічний прогноз.
22.20 Обличчям до Росії.
22.35 Спортивна карусель.
22.45 Чемпіонат світу зі спортивної гімнастики.

IV ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

ПОНЕДІЛОК, 13 КВІТНЯ

11.00 Дозвілля. Колекціонер.
11.15 Італійська мова.
11.45 Школа менеджерів.
12.15 А. Чехов. «Три сестри».
13.15 «Малахіт». Науково-популярний фільм.
16.00 Недільний ліцей.
16.45 Простір +.
17.15 Озирнися, Росіє.
18.15 Школа менеджерів.
18.45—21.00 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».
21.00 «Любов і крадіжка». Художній телефільм. 1 серія.
21.50 «Фредерік Россіф. Італія, яку я знаю». Фільм-роздум. 1 серія.

ВІВТОРОК, 14 КВІТНЯ

9.40 С. Рахманінов. Сторінки життя і творчості.
10.40 Дозвілля. Домашній клуб.
10.55 Французька мова. 1 рік.
11.25 Французька мова. 2 рік.
11.55 Термінал.
12.25 «Лувр». Документальний фільм французькою мовою.
16.00 Російська мова.
16.30 Термінал.
17.00 Авторські програми К. Ваншенкіна. «Пошуки себе».
18.00—21.00 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».
21.00 «Любов і крадіжка». Художній телефільм. 2 серія.
21.50 «Фредерік Россіф. Італія, яку я знаю». Фільм-роздум. 2 серія.
22.50 «Старе танго». Фільм-концерт.

СЕРЕДА, 15 КВІТНЯ

8.00 «Дитяча година (з уроком німецької мови).
9.00 Ділова жінка.
9.30 «Суперкнига». Мультфільм. 5 серія.
9.55 Манера.
10.40 Наша антологія. М. Лермонтов. «Мцирі».
11.15 Дозвілля. «Дай лапу, друже».
11.30 Німецька мова. 1 рік.
12.00 Німецька мова. 2 рік.
12.30 В об'єктиві — Німеччина. Мюнхен.
16.00 Дитяча година (з уроком німецької мови).
17.00 Простір+.
17.30 Ділова жінка.
18.00 Манера.
18.45—21.00 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».
21.00 «Любов і крадіжка». Художній телефільм. 3 серія.
21.55 «Фредерік Россіф. Італія, яку я знаю». Фільм-роздум. 3 серія.
22.55 «Мені від кохання спокою не знайти...» Фільм-концерт.

ЧЕТВЕР, 16 КВІТНЯ

8.00 Дім на Чистих Прудах. Центр Р. Бикова. «Співучасниця». Художній фільм.
9.35 Дозвілля. Увага, знімаю.
9.50 Л. Андрєєв. Сторінки життя і творчості.
11.25 Іспанська мова, 1 рік.
11.55 Іспанська мова. 2 рік.
12.25 «Великі імена Росії». Документальні фільми «Андрій Рубльов», «Петро Великий».
16.00 Хочете, вірте...
16.30 Програма «03».
...00 Термінал. Спецвипуск.
17.15 «Джордано Бруно». Науково - популярний фільм.
17.25 Футбол. Чемпіонат СНД. Півфінал. ЦСКА — «Памір».
19.20—21.00 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».
21.00 «Хто знає?». Художній фільм.
22.50 «Фредерік Россіф. Італія, яку я знаю». Фільм-роздум. 4 серія.

П'ЯТНИЦЯ, 17 КВІТНЯ

10.35 Дозвілля. ТБ-ательє.
10.50 Англійська мова. 1 рік.
11.20 Англійська мова. «Сімейний альбом США».
11.50 Якщо вам після...
12.20 Перший тайм.
12.45 Великобританія сьогодні. Англійською мовою.
16.00 Важкий вік.
16.30 Перший тайм.
16.55 Наш сад.
17.25—20.30 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».
20.30 Англійська мова. «Сімейний альбом США».
21.00 «Загін спеціального призначення». Художній телефільм. 4 серія.
22.20 «Фредерік Россіф. Італія, яку я знаю». Фільм-роздум. 5 серія.

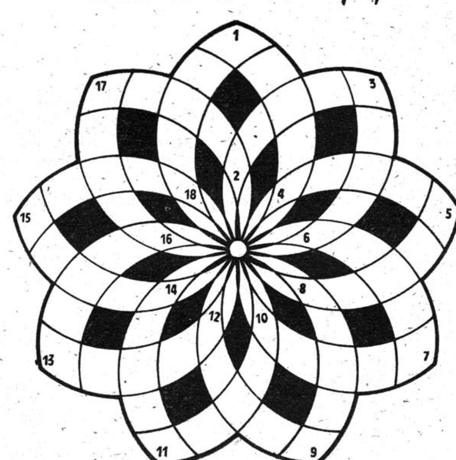
СУБОТА, 18 КВІТНЯ

8.00 Я в Росії.
8.50 Ритмічна гімнастика.
9.20 Футбол. «На шляху до Уемблі».
10.20 «Каміла». Художній фільм. 1 і 2 серії.
12.30 «До яких зірок ми летимо?». Документальний фільм.
13.35 Тема.
14.20 Під знаком «Пі».
14.55 Клуб мандрівників.
15.45 Телевізійний музичний абонемент. Співає Л. Сметанников.
16.35 «Ніжний образ твій». Телевистава за п'єсою Тургенєва «Провінціалка».
18.10—20.35 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».
20.35 Незабутні мелодії. Концерт М. Магомаєва.
22.05 Як стати коханим.
22.50 Прем'єра художнього фільму «Бони і спокій».

НЕДІЛЯ, 19 КВІТНЯ

8.00 Гортаючи сторінки. Циркова програма.
9.00 Спортивні кумири нашої молодості. Є. Гришин.
9.30 «Чума».
10.15 Авіашоу в Кубинці.
11.15 Багато музики.
12.00 «У липу блискавка не б'є». Документальний телефільм.
12.30 У Великому залі консерваторії.
13.00 Мультфільми.
13.25 У світі тварин.
14.10 «Дон Жуан».
15.40 Музика в ефірі. Вибране.
16.10 П'ять плюс.
17.10 «Вхід Господень в Ієрусалим».
17.30 Ельдорадо.
18.00 Твори Ф. Шопена виконує Є. Малинін.
18.35 «Ходіння по муках». Художній телефільм. 3 і 4 серії.

КРОСВОРД

1. Мати Ісуса Христа. 2. Ім'я славетного гоголівського героя. 3. Давній український верхній одяг. 4. Божество у східних слов'ян. 5. Гетьман, прихильник незалежності України. 6. Давньогрецький музичний інструмент. 7. Той, хто мешкає поруч. 8. Справжнє прізвище Лесі Українки. 9. Турецький футболіст. 10. Автор опери «Лакме». 11. Герой української народної пісні «В Цареграді, на риночку». 12. Луговий вовк. 13. Верхній житловий ярус багатих хоромів у Київській Русі. 14. Контур, силует предмета. 15. Порт на Чорному морі. 16. Киргизький епос. 17. Англійський письменник. 18. Останній цар Трої.

Відповіді на кросворд, опублікований 3 квітня

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 1. Солоха. 5. Широта. 8. Бланк. 9. Регіна. 10. Алушта. 11. «Мобіл». 12. Шаран. 15. Планк. 17. Бра. 19. Запаска. 20. Сосниця. 21. Соя. 23. Дукля. 25. Абвер. 28. Ігрек. 30. Івасюк. 31. «Основа». 32. Наказ. 33. Оправа. 34. Амріта.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Спориш. 2. Орбіта. 3. Абрам. 4. Ратибор. 5. Шквал. 6. Ритуал. 7. Апдайк. 13. Амаду. 14. Настя. 15. Пасха. 16. Нецке. 17. Бас. 18. «Ася». 22. Опришки. 23. «Дніпро». 24. Лисуха. 26. Боннер. 27. Руанда. 28. Ікона. 29. Кобза.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Анатолій ГОРЛОВ перший заступник головного редактора
Олександр БІЛИК заступник головного редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ член-кореспондент АН України
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ оглядач, завідуючий відділом культури
Леонід САМОЙЛЕНКО заступник головного редактора
Борис СИДОРЕНКО заступник головного редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ редактор відділу кореспондентської мережі
Віталій СУДДЯ відповідальний секретар

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Засновник — Верховна Рада України.

Адреса редакції: 252047 Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ:
Для довідок — 441-89-61 441-89-46
телефакс — 224-72-54
Відділ реклами — 441-89-44

Редакція розглядає рукописи, подані в першому примірнику машинопису.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

Залишаємо за собою право виправляти мову і скорочувати матеріали.

Рукописів не повертаємо.

За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Пересиланням скарг у різні інстанції редакція не займається.

Звертайтеся, будь ласка, безпосередньо до відповідних органів влади.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955

Загальний тираж 389.079.

Комбінат друку видавництва «Преса України», 252047 Київ, проспект Перемоги, 50.

Зам. 0311066.

1 2 3 4 5 6 7 8 9